

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
СТУДЕНТСЬКОЇ
НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«УЧАСТЬ МОЛОДІ У РОЗБУДОВІ
АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ КРАЇНИ»**

**24-26 березня 2021 р.,
м. Миколаїв, Україна**

**Миколаїв
2021**

УДК 657-024.11:658.1
О-16

Друкується за рішенням вченої ради обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету (протокол № 9 від 26.04.2021 р.).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шебанін В.С., д-р техн. наук, професор, академік НААН, ректор МНАУ; **Новіков О.Є.**, д-р екон. наук, професор, проректор з наукової роботи МНАУ; **Вишневська О.М.**, д-р екон. наук, професор, декан обліково-фінансового факультету МНАУ; **Волосюк Ю.В.**, канд. техн. наук, доцент, завідувач кафедрою інформаційних систем і технологій МНАУ; **Дубініна М.В.**, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедрою обліку і оподаткування; **Потриваєва Н.В.**, д-р екон. наук, професор, завідувач науково-дослідним відділом МНАУ; **Сіренко Н.М.**, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедрою фінансів, банківської справи та страхування МНАУ; **Ханстантинов В.О.**, д-р політ. наук, професор, завідувач кафедрою економічної теорії і суспільних наук.

Результати можуть бути використані для подальших досліджень, формування наукових ідей.

Миколаївський національний
аграрний університет, 2021

ПЛЕНАРНІ ДОПОВІДІ

1. Глобальні кліматичні зміни, виклики світового суспільства – партнерства та співпраця у напрямку збереження світу.

Доповідачі: Василенко Марина, Охота Ніна – здобувачі вищої освіти академічної групи Б 4/2,

Науковий керівник: професор Вишневська О.М.

СЕКЦІЯ «АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ І ЯВИЩ У ГЛОБАЛІЗАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ»

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ У ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ: ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ

Оленич К.В.

здобувач третього рівня освіти

спеціальності 051 «Економіка»

Миколаївський національний аграрний університет

У сучасному світі тенденція централізації соціальних систем цілком врівноважуються тенденцією децентралізації, сегментації суспільства.

Місцеві органи управління вирішують повсякденні, важливі суспільні питання. Це обумовлює порівняно високу управлінську зацікавленість та активну участь громадян у діяльності місцевих органів влади. До того ж безпосередня участь громадян в управлінні своєю громадою, селом, районом, містом, підприємством не потребує створення складної організаційної структури.

Найважливіше значення місцевого управління зводиться до реалізації ідеї децентралізації влади. Поняття децентралізації пов'язано перш за все з функціями держави. Децентралізація сприяє підвищенню уваги органів влади до місцевих потреб і проблем. Коли відповідальність за надання послуг та забезпечення інфраструктури децентралізована, місцеві органи можуть краще оцінювати співвідношення витрат і доходів, а також гнучкіше реагувати на потреби населення у рамках певних обмежень.

Децентралізація сприяє підвищенню ефективності роботи різних державних органів, так як звільняє їх від вирішення завдань місцевого характеру і дозволяє сконцентруватися на стратегічних питаннях розвитку країни, ретельному плануванні і організації різних програм на регіональному рівні.

Важливо врахувати, що перерозподіл повноважень між гілками і рівнями влади супроводжується ризиками. Саме тому завдання збереження і зміцнення державності за одночасного зростання впливу місцевого самоврядування передбачає визначення чітких та зрозумілих завдань для учасників.

Обумовлено, що децентралізація сприяє процесу демократизації: децентралізація створює можливості для безпосередньої участі великих груп населення в питаннях управління через виборні органи або для непрямої участі

– через місцеві вибори і за допомогою контролю за діяльністю уряду; децентралізація створює можливості для появи на місцевих рівнях нової еліти, яка може освоювати політичні навички та функції, необхідні в кінцевому рахунку для участі в політичному житті; регіональні органи управління діють в певній мірі в якості протизваги або стримуючої сили по відношенню до уряду країни; децентралізація активізує залучення місцевих та регіональних дійових осіб в процес місцевого економічного і соціального розвитку; передача повноважень місцевим органам влади допомагає уникнути конфлікту інтересів.

Тенденція меншої участі в комунальних та інших господарських справах і розширення зобов'язань також відображає зростаючу інтеграцію місцевих органів у державний механізм, їхнє пристосування до вирішення в першу чергу завдань, що мають загальнодержавне значення. Досвід інших держав засвідчує, що обсяг доручених справ складає 80-90% загального обсягу справ, які виконуються місцевими органами управління.

Співвідношення централізації і децентралізації влади в державі – це складна проблема. Досягти оптимального балансу, необхідного з метою управління суспільством. За адміністративно-командної системи органи управління на місцях знаходились під зовнішнім контролем.

Децентралізація передбачає самостійність, яка, вивільняючи енергію мас, дозволяє усвідомити мотиви їхніх дій та перспективу у розвитку територій. Така система створює організаційну структуру, при якій не тільки органи місцевого самоврядування, а кожен член спільноти, з обов'язку єдності співіснування, приймає на себе додаткову відповідальність за мотивацією своїх дій і актуалізації своєї поведінки, що закріплює установку на задоволення потреб і підвищення добробуту всіх або більшості жителів.

Література:

1. Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу: аналіт. доп./ [Жаліло Я. А., Шевченко О. В., Романова В. В. та ін.] ; за наук. ред. Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2019. 192 с.

2. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / [Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е., та ін.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO. – К.: ТОВ «Софія». 2017. 128 с.

3. Місцеві фінанси та перспективи поглиблення фінансової децентралізації України: монографія / І. С. Волохова. Одеса: Атлант, 2014. 462 с.

4. Пальчук В. Розвиток економічного потенціалу громад у рамках реформи з децентралізації. Україна: події, факти, коментарі. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/ukraine/2018/ukr11.pdf>.

***Науковий керівник –Вишневська О.М.,
д-р екон. наук, професор, декан обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

ІНФРАСТРУКТУРНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ — ЛОГІСТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ

Ананійчук Ю.В.,

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
спеціальність 051 «Економіка»*

Миколаївський національний аграрний університет

*Досліджено сучасний стан та особливості функціонування
інфраструктури України, проведено оцінку рівня розвитку інфраструктури
Миколаївської області, обумовлено передумови розвитку*

***Ключові слова:** інфраструктура, індекс ефективності логістики,
інтегральний індекс динаміки розвитку інфраструктури.*

На сучасному етапі економічного розвитку роль і місце інфраструктури набуває суттєвого значення. Інфраструктурні об'єкти все щільніше інтегруються з регіональним виробничим комплексом і стають ключовим фактором його функціонування та підвищення рентабельності, формування умов щодо залучення інвестицій з метою інтенсифікації регіональної економіки.

На глобальному рівні якість інфраструктури оцінюється за допомогою Індексу ефективності логістики, який включає в себе 5 критеріїв: митні процедури, інфраструктуру, міжнародне транспортування вантажів, логістичну компетентність відстеження вантажів, своєчасність доставки, і розраховуються у межах від 0 до 5. Згідно звіту МБРР «Connecting to Compete» [1] Україна за даною оцінкою зайняла 66 позицію у рейтингу з індексом 2,83 серед 160 країн.

Зазначимо, що проблемними для української логістики є якість портів, залізничне сполучення, автошляхи, недостатній відсоток використання інформаційних технологій, які дозволяють створювати ефективні транспортні мережі[2].

Досліджено, що у Миколаївській області рівень розвитку інфраструктури є середнім. Так, область займає дев'яте місце за рівнем розвитку інфраструктури у рейтингу серед інших адміністративних утворень України, про що свідчить інтегральний індекс динаміки розвитку інфраструктури (рис. 1), який складає 1,11. Найбільшого значення досягнув індекс капітальних інвестицій у житлове будівництво (1,92), найменшого – індекс споживчих цін на послуги зв'язку (0,7). Портова інфраструктура області включає три морських та один річковий порти, два термінали, які складають єдиний Бузько-Дніпровський морський транспортний вузол на північному узбережжі Чорного моря, в якому навігація у акваторіях триває цілий рік.

Одним із важливих чинників для соціально-економічного розвитку регіону є транспортний потенціал. На сьогоднішній день стан шляхів Миколаївської області незадовільний, про що свідчить індекс розвитку транспортної інфраструктури, який складає 0,92 і займає 21 місце у загальному рейтингу.

Рисунок — 1 Індекс розвитку інфраструктури Миколаївської області

Джерело: узагальнено автором з використанням [3]

З метою забезпечення ефективного функціонування інфраструктури Миколаївської області, необхідно модернізувати її до стандартів Європейського союзу, збільшити транзитні поставки вантажів, у тому числі в країни Європи, Азії, Африки, оптимізувати виробничу та територіальну інфраструктуру, оновити виробничу базу галузі з урахуванням новітніх досягнень науково-технічного прогресу.

Отже, головними принципами формування та розвитку сучасної інфраструктури як країни в цілому, так і Миколаївської області повинні стати покращення якості портів, залізничного сполучення, автошляхів та активне використання новітніх технологій. Перевагами області є наявність портової інфраструктури, яка має суттєвий потенціал.

Література:

1. Connecting to Compete. The International Bank for Reconstruction and Development URL: <https://lpi.worldbank.org/international/global> (дата звернення : 13.03.2021).

2. Як реалізувати експортний потенціал України за умов глобалізації: <http://platforma-msb.org/wp-content> (дата звернення : 14.03.2021).

3. Інфраструктура регіонів України. Пріоритети модернізації. Аналітичне дослідження. ГО «Поліський фонд міжнародних та регіональних досліджень», Фонд імені Фрідріха Еберта. Київ. 108 с.

Y.Ananiichuk. Infrastructure principles of territorial development — logistics opportunities

The current state and features of the functioning of the infrastructure of Ukraine are studied, the level of infrastructure development in the Mykolaiv region is assessed, and the prerequisites for development are determined

Key words: nfrastructure, logistics efficiency index, integral index of infrastructure development dynamics.

**Науковий керівник –Вишневська О.М.,
д-р екон. наук, професор, декан обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв**

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ ТА ЯВИЩА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Василенко М. Ю.,

здобувач вищої освіти академічної групи Б 4/2

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: *Нинішня екологічна ситуація в Україні, яка формувалась впродовж тривалого часу через нехтування об'єктивними законами розвитку і відтворення природних геосистем, характеризується як кризова. Територія України відзначається надмірним техно- і антропогенним навантаженням на природне середовище та високим ступенем його забруднення.*

Ключові слова: *екологічна небезпека, екологічний стан.*

Екологічну ситуацію в Україні можна охарактеризувати як кризову, через нехтування об'єктивними законами розвитку і відтворення природно-ресурсного комплексу [2].

Економіці України притаманна висока питома вага ресурсномістких та енергоємних технологій, впровадження та нарощування яких здійснювалося найбільш «дешевим» способом – без будівництва відповідних очисних споруд.

Низький рівень екологічної свідомості суспільства, призвели до значної деградації довкілля, надмірного забруднення поверхневих і підземних вод, повітря і земель, нагромадження у дуже великих кількостях шкідливих, у тому числі високотоксичних, відходів виробництва.

Винятковою особливістю екологічного стану України є те, що екологічно гострі локальні ситуації поглиблюються великими регіональними кризами. Чорнобильська катастрофа з її довготривалими медико-біологічними, економічними та соціальними наслідками спричинила в Україні ситуацію, яка наближається до рівня глобальної екологічної катастрофи [1].

Так, промислове навантаження на довкілля від викидів підприємств у розрахунку на 1 кв. км площі країни становить близько 6,5 тон, на душу населення – більше ніж 80 кг на рік. В Україні ще не напрацьований серйозний досвід у сфері утилізації відходів: переробляється всього 5-10% сміття, решта накопичується у вигляді захоронень на полігонах, які стають об'єктами екологічної небезпеки [2].

Масштаби змін природного середовища залежать від двох основних факторів: інтенсивності прояву речового складу забруднювачів та здатності природи до самоочищення. Тверді, рідкі й газоподібні викиди забруднюючих речовин поступають у всі компоненти природи: воду, ґрунт, атмосферне повітря. Найбільше викидів здійснюється в атмосферне повітря, через яке небезпечні речовини поширюються в інші компоненти природи, підвищуючи тим самим уже існуючий у них рівень забруднення.

Суттєвим є вплив на водні об'єкти. В Україні прийнята Загальнодержавна програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року, затверджена Законом України від 24.05.2012 р. № 4836-VI [3].

Метою цієї Програми є визначення основних напрямів державної політики у сфері водного господарства для задоволення потреби населення і

галузей економіки у водних ресурсах, збереження і відтворення водних ресурсів, впровадження системи інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом, відновлення ролі меліорованих земель у продовольчому та ресурсному забезпеченні держави, оптимізація водоспоживання, запобігання та ліквідація наслідків шкідливої дії вод [3].

Відповідно до Програми передбачено [3]:

- Врегулювання законодавства з міжнародними нормами та удосконалення нормативно-правової бази щодо забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку водного господарства;
- впровадження ефективного, обґрунтованого та збалансованого механізму використання, охорони та відтворення водних ресурсів, забезпечення сталого розвитку державної системи моніторингу вод згідно з міжнародними нормами;
- підвищення технологічного рівня водокористування, впровадження маловодних та безводних технологій, розроблення більш раціональних нормативів водокористування, будівництва, реконструкції та модернізації систем водопостачання і водовідведення;
- виконання робіт з берегоукріплення та регулювання русел річок, будівництва та реконструкції гідротехнічних споруд, захисних дамб, польдерів, протипаводкових водосховищ, розчищення русел річок, упорядкування
- водоохоронних зон та прибережних захисних смуг, розроблення схем комплексного протипаводкового захисту територій від шкідливої дії вод, удосконалення методів і технічних приладів для проведення гідрометеорологічних спостережень, прогнозування паводків;
- забезпечення розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушених угідь.

Охорона природних ресурсів, які не відновлюються, повинна полягати у максимальній економії їхнього витрачання і в комплексній їх переробці. Охорона відновлюваних природних ресурсів є підтримкою нормальних циклів їхнього відтворення [4].

З метою підвищення рівня професійної розробки і практики питань взаємодії суспільства і природи, людини і навколишнього природного середовища, як спеціалізованої наукової і практичної проблеми пропонується низка основних екологічних понять [4]:

- «екологічний підхід», сутність якого полягає в аналізі взаємодії суспільства і природи з позицій динамічної рівноваги між людиною і природою.
- «екологічна ситуація» як віддзеркалення характеру взаємостосунків людини з природним середовищем, яке ним незаселене в той або інший період часу.
- «екологічна система» – це така територіальна природно-суспільна система, в межах якої має підтримуватися динамічна рівновага між людиною і природою.
- «екологічне завдання» є системою умов, способів і заходів управління екологічними системами, метою якої є – динамічна стійкість навколишнього природного середовища.

Сутність «екологічної політики» направлена на охорону й оздоровлення навколишнього природного середовища, раціональне використання і відновлення природних ресурсів, на поліпшення життєвого середовища населення у всіх сферах, на гармонійне поєднання природного і штучного середовища створеного людиною.

Отже, проаналізувавши екологічні процеси та явища можемо зазначити, що у процесі довготривалої дії забруднювачів погіршуються та порушуються основні природні, соціально-економічні функції природного середовища. Це ускладнює життя усіх живих організмів, а особливо негативно впливає на стан здоров'я та тривалість життя людей.

Література:

1. Постанова Верховної Ради України «Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки»: <https://ips.ligazakon.net/document/F980188?an=1> (дата звернення 11.03.2021).

2. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-p#Text> (дата звернення 11.03.2021).

3. Закон України «Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4836-17#Text> (дата звернення 11.03.2021).

4. Голян В. А. Економічний механізм природокористування / В. А. Голян // Агросвіт. – 2007. – №8. – С. 5-12.

Abstract: *The current ecological situation in Ukraine, which has been formed for a long time due to the disregard for objective laws of development and reproduction of natural Geosystems, is characterized as a crisis. The territory of Ukraine is marked by an excessive techno - and anthropogenic load on the natural environment and a high degree of its pollution.*

Key words: *environmental hazard, ecological state.*

***Науковий керівник –Вишневська О.М.,
д-р екон. наук, професор, декан обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

СПІВПРАЦЯ ІЗ МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ - РЕЗУЛЬТАТИ ВСЕСВІТНЬОГО ЕКОНОМІЧНОГО ФОРУМУ, 2021

Доценко Ю. С., Кульпанова А.Г.

здобувачі вищої освіти академічної групи ЗБ 5/1

Миколаївський національний аграрний університет

Сучасні глобалізаційні процеси сприяють відкритості національних економік, що активізує їхні зовнішньо-економічні відносини. Україна реалізує стратегію інтеграції у світовий економічний простір і провадить активну співпрацю із 68-ма міжнародними організаціями.

Однією із них є Всесвітній економічний форум (англ. World Economic Forum, ВЕФ) — це міжнародна неурядова організація, яка базується в Женеві, діяльність якої спрямована на розвиток міжнародної співпраці. Місією організації та форуму є «прагнення до покращення стану світу шляхом залучення бізнесу, політичних, академічних та інших лідерів суспільства у формуванні глобальних, регіональних, галузевих і повісток дня». Щорічна зустріч під егідою Форуму проводиться в Давосі.

Форум у Давосі, який вперше відбувся в 1971 році, досить швидко пройшов шлях від майданчика, на якому європейські компанії обговорювали передовий американський досвід корпоративного управління, до масштабного світового саміту, куди з'їжджаються десятки політичних лідерів, власники і керівники найбільших світових компаній, зірки культури і шоу-бізнесу, інтелектуали і громадські діячі [1].

На Давоському форумі було згенеровано ідеї і проекти, які обумовлені глобальними потребами.

У 2021 році щорічний Всесвітній економічний форум у Давосі проводився з огляду на глобальні загрози пандемії у дистанційному форматі. Під час проведення форуму у Всесвітній організації охорони здоров'я повідомили, що коронавірус навряд чи подолають у 2021 році навіть після масштабної вакцинації. А Міжнародна організація праці при ООН зазначила, що внаслідок пандемії та карантинних обмежень світова економіка втратила 225 мільйонів робочих місць – таких масштабів скорочень світ не зазнавав навіть в часи Великої депресії у 30-х роках минулого століття [2].

На форумі зроблено акцент на інформаційному захисті світу [3].

Взяла участь у ВЕФ Грета Тунберг, шведська екологічна активістка, що виступає за протидію глобальному потеплінню та зміні клімату. Вона опублікувала відеозвернення до глав держав і урядів, які беруть участь у Всесвітньому економічному форумі в Давосі та заявила, що сьогоденні цілі та зобов'язань явно недостатньо, звинувативши політиків в марнослів'ї. Світових лідерів вона закликала «ставитися до ситуації в області клімату та екології, як до надзвичайної ситуації» [4].

В умовах глобального світу співпраця з міжнародними організаціями, буде розширювати свої межі й можливості у покращенні економічної, політичної, соціальної, екологічної сфери життя.

Література:

1. Всесвітній економічний форум: www.weforum.org (дата звернення 14.03.2021).

2. Всесвітній економічний форум у Давосі. Підсумки 50-ої ювілейної зустрічі: https://www.rbc.ua/static/longread/davos_ukr/index (дата звернення 14.03.2021).

3. Давос-2021: як жити у постковідному світі? Підсумки незвичайного саміту: <https://glavcom.ua/world/observe/davos-2021> (дата звернення 14.03.2021).

4. Чубик А.В. Українська призма: співпраця України з міжнародними організаціями / FriedrichEbertStiftung. 2019. Червень. 76 с. URL : <http://www.fes.de>

*Науковий керівник –Вишневська О.М.,
д-р екон. наук, професор, декан обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

СЕКЦІЯ «ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ»

ПОМИЛКИ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ: ВИДИ І ПРИЧИНИ

Ганошенко Т.С., Брашавецька О.В.

здобувач вищої освіти академічної групи Б 4/1

Миколаївський національний аграрний університет

Бухгалтерські помилки – це пропуски, викривлення, перекручення, невідображення, неправильне подання, неточність, спотворення інформації в бухгалтерських документах та/або фінансовій звітності. Основними класифікаційними ознаками і видами помилок є такі: за обсягом впливу на інформацію (локальні; транзитні); за часом виникнення (поточного періоду; минулого періоду); за причиною (навмисні; ненавмисні); за впливом на результат (такі, що впливають та не впливають); за суттєвістю (суттєві; несуттєві); за характером (арифметичні; методологічні); за впливом на облік (такі, що впливають лише на бухгалтерський облік; лише на податковий облік; на бухгалтерський та податковий облік); за місцем виникнення (внутрішні; зовнішні); за способом виявлення (арифметично-логічний контроль; поточний контроль; інвентаризація; взаємоперевірка облікових регістрів; перевірка порівнянності показників фінансової звітності; зовнішній аудит; перевірка організацій вищого рівня; перевірка контролюючих органів); за можливістю виправлення (підлягають виправленню та не підлягають); за систематичністю (одноразові; систематичні) та інші [1, с.191].

Від причини виникнення помилки у фінансовій звітності підприємства залежить порядок її виправлення. Як правило, виділяють дві причини виникнення помилок:

- неправильне перенесення даних із бухгалтерського обліку до фінансової звітності;

- помилка (помилки) у бухгалтерському обліку (до того ж, не є важливим, допущена вона через непроведення (неправильне проведення) первинного документа в бухгалтерському обліку підприємства або через помилку в самому первинному документі).

Отже, за фактом неправильного перенесення даних із бухгалтерського обліку до фінансової звітності, зазвичай у бухгалтерському обліку підприємства відображено все правильно (правильний період відображення, сума та кореспонденція рахунків), а при перенесенні даних до фінансової

звітності було допущено помилку. Наприклад, сальдо за рахунками (субрахунками) було відображене не в тих статтях балансу, згорнуто обороти за дебетом та кредитом рахунків з обліку розрахунків із контрагентами, витрати відображено не в тому рядку звіту про фінансові результати (про сукупний дохід) тощо. Виправлення такої помилки залежить від періоду її виникнення.

Якщо таку помилку допущено у будь-якому минулому звітному періоді поточного року, то у формі фінансової звітності №1 «Баланс (звіт про фінансовий стан)» потрібно навести правильні дані на кінець звітного періоду, а в інших формах звітності – просто правильно заповнити наростаючим підсумком показники за той звітний період, у якому виявлено помилку. Якщо ж таку помилку допущено у минулих звітних роках, то у формі фінансової звітності №1 «Баланс (звіт про фінансовий стан)» коригуються показники на початок року (якщо помилка на них вплинула), а у формі фінансової звітності №2 «Звіт про фінансовий стан (звіт про сукупний дохід)» та формі фінансової звітності №3 «Звіт про рух грошових коштів» – показники в графі «За аналогічний період попереднього року» (ці показники коригуються, тільки якщо помилку було допущено в попередньому році та вона стосується цих форм).

Що стосується помилка у фінансовій звітності через помилку в бухгалтерському обліку, то правила виправлення помилок у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності залежать від того, у якому періоді була допущена помилка. Так, це може бути у минулому періоді поточного року або ж у минулому році (минулі роки). За таких умов є важливим чи вплинула помилка на показник нерозподіленого прибутку (тобто чи була в попередні роки перевернутий сума доходів і витрат) чи ні.

Незалежно від того, у якому періоді було допущено помилку (у минулому періоді поточного року чи в минулі роки), вона виправляється шляхом складання бухгалтерської довідки [2]. Бухгалтерська довідка складається в місяці виявлення помилки й у цьому ж місяці відображається в бухгалтерському обліку та записується до облікових регістрів (або ж вноситься до комп'ютерної програми). Водночас, до облікових регістрів за місяці, у яких була допущена помилка, жодні виправлення не вносяться. За своїм змістом бухгалтерська довідка доповнює той обліковий регістр, у якому було допущено помилку, а також обліковий регістр(и) того місяця, у якому цю помилку було виявлено. А за суттю бухгалтерська довідка, у якій відображено виправлення помилки, є первинним документом, на підставі якого наслідки помилки відображаються в обліку. Водночас, самостійним (єдиним) первинним документом довідка в цьому випадку виступати не може. Адже під час виправлення помилки завжди є основний первинний документ, що підтверджує господарську операцію, яка була неправильно відображена в обліку (або основний первинний документ, у якому було допущено помилку, що вимагає під час її виправлення внесення змін до обліку). Форма бухгалтерської довідки для виправлення помилок затверджена Методичними рекомендаціями [2]. Її можна скласти й у довільній формі, розробленій підприємством, при цьому забезпечивши всіма обов'язковими реквізитами, які передбачено для первинних

документів законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Положенням «Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» [3,4]. до того ж, довідка має містити причину помилки; посилання на документи та облікові реєстри, у яких допущено помилку; суму та кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку, якою виправляється помилка. Довідка обов'язково підписується працівником, який її склав, а після перевірки – головним бухгалтером [2,34].

Отже, припущення помилки не є великим негараздом, якщо її вчасно виявити та виправити відповідно чинних законодавчо-нормативних актів.

Література:

1. Лега О.В., Яловега Л.В., Прийдак Т.Б. Помилки в бухгалтерському обліку: сутність, класифікаційні ознаки, виявлення та виправлення. Причорноморські економічні студії. Гроші, фінанси, кредит. Випуск 49. 2020. С.187-195.

2. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку : наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000 року N 356 URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 17.03.2021).

3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 17.03.2021).

4. Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : положення, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88 URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 17.03.2021).

Науковий керівник –Чебан Ю.Ю.

к. екон. наук, доцент,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв

НОРМАТИВНІ АСПЕКТИ ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ

Іваночко І.В., Фомін А.В.

здобувачі вищої освіти академічної групи Б 4/1

Миколаївський національний аграрний університет

Наявність помилки у бухгалтерському обліку та (або) фінансовій звітності передбачає обов'язкове її виправлення або, за неможливості останнього, врахування результатів впливу такої помилки на бухгалтерський та податковий облік підприємства, а також якість фінансової звітності. Отже, способи та законодавчо-нормативне підґрунтя виправлення помилок у фінансовій звітності є актуальним та важливим питанням.

Так, виправлення помилок регламентовано низкою національних нормативних актів: НП(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»; Положенням «Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку», Методичними рекомендаціями по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку [1,2,3]. Виправлення помилок, які є у

фінансовій звітності, є обов'язковим, оскільки виникає ймовірність нарахування штрафних санкцій, особливо за умови, якщо помилка призвела до заниження обсягу податку на прибуток. Зауважимо, що під час карантину за всіма помилками не нараховується пеня [4].

Виправлення помилки залежить від періоду її виявлення: до внесення даних у реєстри бухгалтерського обліку; після внесення даних у реєстри бухгалтерського обліку; після складання фінансової звітності, з них є ті, що впливають і не впливають на фінансовий результат.

Основними способами виправлення помилок є такі: коректурний (виправлення тексту (цифри) шляхом пропису правильного із зазначенням дати виправлення й позначки «правильно» та фіксації підпису особи, яка зробила виправлення); червоного сторно (формування бухгалтерської довідки з фіксацією помилки червоним чорнилом або із знаком «—» шляхом пропису необхідної суми (кореспонденції рахунків) та зазначенням причини помилки); додаткового (запису повторне відображення кореспонденції рахунків із зазначенням суми, якої не вистачає); коригування сальдо нерозподіленого прибутку (збитку) на початок звітного року; повторне складання нової фінансової звітності з усуненням помилок; розкриття інформації з виправлення помилок у примітках до фінансової звітності; коригування сальдо на початок року лише за відповідними статтями активу й пасиву; формування бухгалтерської довідки, яка містить пояснення щодо причини помилки.

Виправлення помилок за умови ведення автоматизованого обліку відбувається в процесі налаштування автоматизованої системи бухгалтерського обліку, зокрема під час збереження рівності валюти балансу; інвентаризації, що є способом виправлення помилок змістового характеру; взаєморозрахунків, що передбачає відповідність показників різних форм звітності та між контрагентами.

Усі досліджені нормативні документи не містять обмежень строку виправлення бухгалтерських помилок. Тому будь-якої давності помилку потрібно виправити в періоді її виявлення. За загальними правилами, передбаченими НП(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», результат виправлення будь-якої помилки (як минулого періоду поточного року, так і минулих років) відображається у фінансовій звітності того періоду, у якому вона була виявлена. При цьому підприємства можуть подавати уточнену (виправлену) фінансову звітність за той період (або періоди), у якому було допущено помилку [1]. Така уточнена фінансова звітність подається за власною ініціативою, наприклад для потреб учасників товариства, або за необхідності. Така необхідність виникає, наприклад, у платників податку на прибуток, які подають уточнену фінансову звітність як додаток до уточнюючої декларації з податку на прибуток. У будь-якому разі разом із виправленою фінансовою звітністю потрібно подати доповнення в довільній формі, у якому пояснити суть помилки, її наслідки та спосіб виправлення.

Література:

1. Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах : положення

(стандарт) бухгалтерського обліку 6, затверджене наказом Міністерства фінансів України N 137 від 28.05.99 про затвердження ПСБО №6 URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 16.03.2021).

2. Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : положення, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88 URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 16.03.2021).

3. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку : наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000 року N 356 URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 16.03.2021).

4. Податковий кодекс України : закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 16.03.2021).

Науковий керівник – Чебан Ю.Ю.

к. екон. наук, доцент,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв

КВАЛІФІКАЦІЙНІ КРИТЕРІЇ В ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЛЯХ

Мірошин Н.В.

здобувач вищої освіти академічної групи Б 4/1

Миколаївський національний аграрний університет

Зміни до закону «Про публічні закупівлі» доволі суттєво змінили кваліфікаційні критерії, які висуваються до учасників закупівель. Так, кваліфікаційні критерії – це мінімальні вимоги, що висуваються до юридичної особи чи фізичної особи підприємця, яка бажає узяти участь у процедурі закупівель з метою відсіяти кандидатів, які об'єктивно не спроможні зробити майбутню поставку [1].

Замовник може встановити один або декілька кваліфікаційних критеріїв. Ними законодавством передбачено такі:

- наявність обладнання, матеріально-технічної бази та технологій;
- наявність працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід;
- наявність документально підтвердженого досвіду виконання аналогічного (аналогічних) за предметом закупівлі договору (договорів);
- наявність фінансової спроможності, яка підтверджується фінансовою звітністю.

З одного боку, кваліфікаційні критерії зазначено досить чітко і конкретно. З іншого, ні законом України «Про публічні закупівлі», ні роз'ясненнями уповноваженого органу не зазначено що саме розуміє закон під тим чи іншим поняттям, або ж на які саме джерела посилається під час формування кваліфікаційних критеріїв у тендерній документації або оголошенні про проведення спрощеної закупівлі.

Тому, замовнику бажано більш детально описати кваліфікаційні критерії або критерій, які він обрав, зазначивши що саме він розуміє та вимагає під тим чи іншим поняттям. Наприклад, одні замовники розуміють під поняттям

«матеріально-технічна база» сукупність засобів виробництва, що виступають у формі реальних активів та забезпечують ефективне функціонування всіх структурних підрозділів підприємства, інші – наявність основних, оборотних засобів та установчих документів, які забезпечують процес виробництва учасника. І це далеко не всі визначення, але зміст їх суттєво різниться.

Нами визначено найпоширеніші дискримінаційні вимоги замовників. Наприклад, щодо наявної матеріально-технічної бази ними є: обмеження щодо підтвердження МТБ (наприклад власна); територіальне розміщення (наприклад місце ведення господарської діяльності постачальника (його територіальне розташування); наявність МТБ, яка не стосується закупівлі тощо. Щодо наявності працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід ними є: встановлення кількості працівників (наприклад: не менше 20); обмеження щодо працевлаштування працівників Учасника (наприклад: штатні); обмеження щодо стажу роботи на підприємстві Учасника (наприклад стаж роботи на підприємстві Учасника не менше 1 року); обмеження щодо досвіду роботи працівників (наприклад: не менше 10 років) тощо. Щодо наявності документально підтвердженого досвіду виконання аналогічного (аналогічних) за предметом закупівлі договору ними є такі: визначення аналогічного договору; встановлення кількості виконаних договорів Учасником; обмеження щодо обсягу виконаних робіт (наприклад сума аналогічного договору не менше 50 очікуваної вартості закупівлі); обмеження щодо років виконання аналогічних договорів (наприклад надати аналогічний договір за 2017, 2018, 2019, 2020 роки); обмеження щодо Замовників аналогічних договорів Учасника (наприклад аналогічний договір з державним підприємством) тощо.

Література:

1. [Про](http://zakon.rada.gov.ua) публічні закупівлі : закон України від 25.12.2015 № 922-VIII URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 05.03.2021).

Науковий керівник –Чебан Ю.Ю.

к. екон. наук, доцент,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ В СТАРОДАВНЬОМУ ЄГИПТІ

Семенюк А.І., Берідзе С.З.

здобувачі вищої освіти академічної групи Ф 2/1

Миколаївський національний аграрний університет

Вченими доведено, що нашій планеті приблизно 4,5 мільярдів років, життя на ній існує більше одного мільярда років, а поява людини на землі датується значно пізніше. Початок бухгалтерії чітко і глибоко розкрито у книзі Т.Н. Малькова «Древняя бухгалтерия: какой она была?»: зерна посіяні на полі бухгалтерського обліку, дали перші ростки у Стародавньому Єгипті та Шумері [1].

Під впливом соціально-економічних і політичних перетворень

розвивалося господарство, змінювалися обсяги його діяльності та складу майна, отже, удосконалювався предмет бухгалтерського обліку та його методологія. Мета ж обліку залишалася незмінною: правдиво та повно відображати наявне майно та розрахунки між учасниками господарського процесу.

Облік майна фараонів в Стародавньому Єгипті проводили спеціальні писарі, що проходили відповідну фахову підготовку в школах, якими керували жерці. Записи робили чорною і червоною тушшю. Робилося це для естетики, наприклад рік писали чорною, а місяць і день, підсумки – червоною тушшю. Форма папірусу зумовлювала такий собі табличний варіант реєстру. Вони називалися «вільними листами».

Відображались щоденні записи отримання та витрачання різних цінностей. Їх будова подібна до оборотних відомостей за матеріальними рахунками. Насамперед подається початковий залишок на певний день, потім записуються надходження протягом дня у вигляді екстраординарних доходів цього дня та отримань від храму та, наприкінці, підсумовуються отримані доходи. Далі перелічуються усі витрати, наприклад: видатки на утримання двору, вельмож, війська

За I і II династії (3400-2980 рр. до н.е.) кожні два роки проводилася інвентаризація всього рухомого і нерухомого майна країни. Це пояснювалося тим, що право власності на землю та інше майно в Єгипті належало правлячому цареві, тобто фараону. Від його імені й вели весь облік.

Так зване «обчислення майна», тобто інвентаризація цінностей фараона, вважалося в Єгипті такою важливою справою, що роки правління царів датувалися саме за часом їх проведення. Вважалося, що чим більше проведено інвентаризацій, то тим мудріше правитель Єгипту, тим краще живе народ за його правління.

На той час інвентаризація була основним обліковим прийомом і елементом. Саме на підставі її даних проводився матеріальний облік наявності майна з обов'язковим виведенням його щоденного залишку. На 25 працівників належало мати одного писаря, заробітна плата (ставка) якого була дуже високою на той час і прирівнювалась до ставки начальника. Про хід роботи начальник подавав щоденний письмовий звіт. Приймання робіт і контроль за їхнім виконанням виконували спеціальні комісії. Якщо звіт визнавався незадовільним, писаря били різками. Документи часто складали у двох або в трьох примірниках, а записи поділяли на чорнові та офіційні.

Облік проводили за певною визначеною системою, але без застосування грошового вимірника, тільки в натуральних показниках за допомогою зважування й відображення даних певним числом.

Окрім обліку майна фараонів значного розвитку в Єгипті облік набув у храмах язичників, де були зосереджені значні кошти та майно. Облік проводили безпосередньо жерці язичницьких храмів, котрі самі й були носіями знань облікового мистецтва. Також значні облікові роботи проводили в приватних господарствах великих землевласників.

Особи, підготовлені в школах для ведення «обліково-господарської діяльності», як правило, ставали управителями, економами таких великих

господарств, вели в них облік і подавали звіти про всі доходи й видатки в маєтку.

Отже, ще в стародавні часи обліку та інвентаризації надавали вагомого значення, а деякі надбання стародавніх обліковців варто використати й сьогодні.

Література:

1. Бухгалтерський облік: минуле і сучасне URL: <http://magazine.faaf.org.ua/buhgalterskiy-oblik-minule-i-suchasne.html> (дата звернення: 22.03.2021).

Науковий керівник – Чебан Ю.Ю.

к. екон. наук, доцент,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Лагодіна Ю.А.,

здобувач вищої освіти академічної групи Б 3/1

Миколаївський національний аграрний університет

Істотне значення у ході господарської діяльності кожного підприємства представляє бухгалтерський облік, головне завдання якого за допомогою конфігурацій економічної звітності забезпечувати користувачів інформацією для прийняття об'єктивних та достовірних рішень, а також неупередженими даними про економічний стан, підсумки роботи та переміщення грошових коштів підприємства. Відповідно до цього, правильне та повноцінне ведення бухгалтерського обліку вважається однією з найбільш відповідальних стадій формування підприємства та його результативної співпраці. Значущим елементом ведення бухгалтерського обліку в підприємствах є формування та розвиток їх облікової політики.

Дискусійні питання щодо формування облікової політики сільськогосподарських підприємств у своїх наукових працях вивчали такі вчені, як: Ф. Ф. Бутинець, М. Т. Білуха, М. В. Кужельний, В. А. Кулик, О. І. Лугова, В. Б. Моссаковський, Н. В. Потриваєва та інші. Ними сконцентровано увагу на проблемах дослідження і введенні у виробничу діяльність суб'єктів господарювання облікової політики відповідно до міжнародних та національних положень фінансової звітності. Проте вчені не у всіх питаннях дійшли до спільного судження, численні проблеми так і залишилися не вирішеними остаточно.

Метою даного дослідження є вивчення ключових аспектів розвитку облікової політики сільськогосподарських підприємств, а також виявлення шляхів її покращення шляхом розкриття подібностей і відмінностей у ключових її елементах за міжнародними та національними положеннями бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

В Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зазначено, що облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [1]. Від успішно згенерованої облікової політики в значній мірі залежить результативність організації господарською діяльністю підприємства та політика його формування. Облікова стратегія встановлює ідеологію економіки підприємства, сприяє збільшенню аналітичних функцій в організації підприємства, дає можливість вчасно реагувати на зміни, що відбуваються на виробництві, результативно застосувати виробничу систему до зміни зовнішнього середовища.

Під час запровадження облікової політики необхідно мати на увазі, що Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» враховано, що підприємство самостійно: встановлює разом з власником або уповноваженим ним органом (офіційною особою) у відповідності з установчими документами облікову політику організації [1]. Але законодавством ніяк не узгоджена стандартна форма установчого документа про облікову політику, разом з цим відсутні вимоги до його оформлення та змісту. В установчому документі про облікову політику наведені засади, способи та процедури, що застосовуються підприємством з метою ведення бухгалтерського обліку, формування та подання фінансового звіту. Твердження даного Наказу є неминучі у виконанні для абсолютно всіх облікових співробітників. У взаємозв'язку з процвітанням інтернаціонального партнерства, формуванням в Україні нових підприємств разом із залученням зарубіжних вкладень та виходом наявних компаній на міжнародні ринки, з'являється потреба у подальшій перебудові національної системи бухгалтерського обліку.

Формування та об'єднання фінансових процесів спонукала необхідність у порівнянні фінансової звітності та узгодженості масової інформації на інтернаціональному рівні [2]. Одним із шляхів узгодженості є помірне введення Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі – МСФЗ) до облікової практики певних груп суб'єктів господарювання. Розпорядженням Кабінету Міністрів України встановлено перелік видів господарської діяльності, який виконується підприємствами та які зобов'язані складати фінансову звітність та консolidовану фінансову звітність за міжнародними стандартами [1]. Одним із стадій перебудови фінансового звіту даних підприємств на міжнародні стандарти вважається створення облікової політики та Плану рахунків згідно з МСФЗ, узгодження їх з указом підприємства, але крім того дослідження відповідності стандартів облікової політики, створених відповідно до вимог державних П(С)БО – умовам МСФЗ.

Беручи до уваги те, що наша практична діяльність не має значних напрацювань та досягнень у даній галузі, ми вважаємо, що безпосередньо у питанні розвитку облікової політики підприємства раціонально запозичити іноземний досвід, беручи до уваги характерні риси національної економіки. Вагомий досвід країн зі сформованими потужними економіками свідчить про те, то що майстерно сформована облікова політика відповідно є значущим

елементом єдиної системи управління господарською роботою підприємств. Є ряд варіантів стандартизації та уніфікації державних облікових механізмів, головними з яких є:

- використання МСФЗ паралельно з державними стандартами;
- розвиток національних стандартів бухгалтерського обліку на базі принципів МСФЗ;
- розвиток національних стандартів бухгалтерського обліку незалежно від МСФЗ.

Регулювання розвитку облікової політики в іноземній практиці виконується Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку (МСБО) 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» [4]. Міжнародні положення надають підприємствам можливість права вибору: дані, які включає в себе облікова політика, дозволяється розкривати або в самих примітках до фінансового звіту, або у складі її окремого елемента. Дослідження облікової політики підприємства, згідно з МСФЗ, зобов'язані виконувати співробітники бухгалтерського апарату, а її узгодженням займається адміністрація підприємства. МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» звертає увагу на виявлення у примітках абсолютно всіх основних нюансів облікової політики [4]. Обов'язково повинні бути помічені основи, яким слідує підприємство, та способи.

З метою відповідності сформованої облікової політики підприємства вимогам МСФЗ [4], слід розробляти її з урахуванням таких елементів МСБО, як безперервність роботи, сталість положень бухгалтерського обліку, відкритість, конфіденційність, суттєвість, консолідація тощо.

Отже, облікова політика підприємства визначає організацію здійснення бухгалтерського обліку, встановлює засади, способи застосовування нею з метою формування та подання фінансової звітності. Урівноваженість українського та міжнародного законодавства, що регулює тенденції розвитку облікової політики та обліку сучасного досвіду іноземних держав у цій галузі, узгодженість умов НП(С)БО тощо надасть можливість збільшити достовірність звітних даних та зробити її більш потрібною задля прийняття ефективних адміністративних висновків.

Література:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: Закон України №996-XIV від 16.07.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
2. Потриваєва Н. В. Інтегрована звітність: сутність, передумови та тенденції розвитку / Потриваєва Н. В., Лугова О.І., Волхонська А.А., Кириленко А.В. *Modern Economics*. Миколаїв. 2019. Випуск 18. С. 145-151.
3. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text

***Науковий керівник – Потриваєва Н.В.
д-р екон. наук, професор кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

ЦИФРОВІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Моспаненко К.О.,

здобувач вищої освіти академічної групи ЗБ 5/1

Миколаївський національний аграрний університет

У сучасному світі фактично сформоване цифрове суспільство, і людина сьогодні не уявляє свого існування без цифрових пристроїв, інформаційних та комп'ютерних технологій. Економіка як господарство цього суспільства також починає набувати цифрового характеру.

На початку 2018 року в Україні було схвалено Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затверджено план заходів щодо її реалізації [1]. У середовищі цифрової економіки виділяють три основні її складові:

- підтримуюча інфраструктура;
- електронний бізнес або e-business;
- електронна комерція або e-commerce [2; 3].

В умовах комп'ютеризації відбуваються суттєві зміни в системі бухгалтерського обліку, технології здійснення облікового процесу, складанні звітності, проведенні контролю та управлінні тощо. При цьому організація і планування контролю в умовах комп'ютеризації включає такі основні процедури, зокрема: вивчення наявного порядку організації системи збору інформації, технічне і програмне комп'ютерне забезпечення та ефективне його використання.

Інновації, безумовно, зачіпають всю систему інформаційного забезпечення процесу управління, а відтак, й її центральну ланку – інформаційну систему бухгалтерського обліку, де у хронологічному і систематичному порядку збирається, обробляється, зберігається, накопичується і узагальнюється інформація про діяльність господарюючого суб'єкта. Проведений аналіз публікацій з приводу цифровізації бухгалтерського обліку показав, що перспективи застосування у сфері бухгалтерського обліку й аудиту мають такі інформаційні технології, як:

- 1) хмарні технології;
- 2) технології програмних роботів та штучного інтелекту;
- 3) технології блокчейн;
- 4) технології роботи з великими масивами даних;
- 5) інтернет речей.

Розглянемо детальніше окремі з них у цьому контексті.

Хмарні технології – це технології зберігання і роботи з даними онлайн в хмарі, а не на жорсткому диску комп'ютера або ноутбука. Доступ до програм через хмару забезпечує вільний потік інформації, незалежно від того, де знаходиться користувач і який пристрій він використовує.

Так, на ринку представлені кілька незалежних провайдерів. Це, наприклад, компанії «Baltnet» (Литва), «FreeAgent» (Великобританія), «GigaCloud» (Україна), «Intuit Quickbooks» (США), «KashFlow» (США),

«Netsapiens» (США), «Netsuite» (США), «SAP Business One» (Німеччина), «Sage 50c Premium»(США).

Основними перевагами використання хмарних технологій під час ведення бухгалтерського обліку є можливість:

- доступу у будь-який момент і з будь-якої точки до необхідного ресурсу (диску, програми тощо);
- позбавлення від необхідності придбавати власні додаткові ресурси (новий комп'ютер, або комплектуючі до нього, флешки, диски й інші носії інформації тощо), а також від залучення фахівців для обслуговування таких ресурсів [2, с. 48].

Прикладом використання технологій програмних роботів і штучного інтелекту для автоматизації бізнес-процесів на підприємствах є технологія роботизованої автоматизації бізнес-процесів (Robotic process automation, RPA)

Технологія RPA виконує монотонні, прості і стандартизовані процеси, для яких вже існує інструкція, починаючи з перенесення даних та закінчуючи формуванням звітів, написанням листів та аналізом даних.

До переваг цієї технології можемо віднести:

- забезпечення цілодобової роботи системи та оперативне відпрацювання поточних бізнес-процесів;
- забезпечення коректності введення даних та оцінки результатів діяльності;
- забезпечення сумісності RPA з будь-якими додатками;
- автоматизація найбільш трудомістких, стандартизованих, заснованих на правилах дій (завдань), що легко піддаються структуризації;
- звільнення бухгалтерів від рутинних завдань і вивільнення часу для виконання інтелектуальної роботи;
- звільнення підприємства від необхідності придбавати, підтримувати й оновлювати інформаційні технології;
- доступність для всіх компаній [5].

Разом з тим, роботизація бізнес-процесів має певні обмеження у застосуванні. Вони стосуються таких операцій і процесів, які відбуваються за нестандартними сценаріями й потребують прийняття рішення на основі аналізу ситуації, тобто робот здатний сприймати лише шаблонні структуровані дані та виконувати операції, що базуються на чітко визначених параметрах [5].

З блокчейн (в перекладі з англ. blockchain — ланцюжок з блоків) пов'язують революцію в інформаційній інфраструктурі, яка лежить в основі фінансових послуг і багатьох інших сферах діяльності. Застосування технології блокчейн веде до створення реєстру або облікової книги записів про події у цифровому середовищі [2,6]. Отже, технологія блокчейн дозволяє створити базу даних з високим рівнем захисту від фальсифікації чи знищення записів, щоб дозволило приховати певну діяльність.

До основних переваг технології блокчейн відносять:

- забезпечення прозорості та абсолютної впевненості щодо права власності й історії активів та існування зобов'язань;

- забезпечення цілісності облікових даних в результаті інтеграції даної технології з типовими обліковими процедурами;
- підвищення ефективності через автоматичне виконання завдання контролю операцій при реалізації даної технології [5,6].

Відчутні конкурентні переваги компаніям може забезпечити використання технології роботи з великими даними (Big Data). Інформаційна система бухгалтерського обліку в цілому не відповідає критеріям Big Data. Тому слід розглянути підходи і технології роботи з Big Data на предмет їх застосування у сфері бухгалтерського і, зокрема, управлінського обліку. Наприклад, згідно звіту компанії McKinsey «Global Institute, Big data: The next frontier for innovation, competition, and productivity», дані стали таким важливим фактором виробництва, як трудові ресурси чи виробничі активи. За рахунок використання великих даних, компанії можуть отримувати відчутні конкурентні переваги [3].

Як зазначають експерти [5,6], на підприємствах великі дані генеруються також внаслідок впровадження технологій Інтернету речей. Впровадження цієї технології відкриває нові перспективи удосконалення організації первинного обліку на підприємстві.

Таким чином, перспективи розвитку та впровадження у бухгалтерський облік досліджуваних технологій відповідає вимогам сьогодення, які продиктовані розвитком інформаційних технологій. Застосування новітніх технологій вимагає реорганізації бухгалтерського обліку й аудиту на підприємстві, веде до автоматизації окремих сфер професійної діяльності бухгалтерів та аудиторів і ставить завдання здобуття ними нових вмінь і навичок, постійного вдосконалення тощо.

Література:

1. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#n13>
2. Mesenbourg, T. L. (2001). Measuring the Digital Economy. U.S. Bureau of the Census.
3. Policy Context of the Inquiry The concept of the digital economy. URL: <https://www.alrc.gov.au/publications/3-policy-context-inquiry/concept-digitaleconomy>
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України (редакція від 05.10.2017). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19>.
5. Коляденко С. В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. Економіка. Фінанси. Менеджмент. 2016. № 6. С. 106–107.
6. Потриваєва Н.В., Козаченко Л.А., Лгова О.І. Адаптація бухгалтерського обліку до цифровізації економіки. *Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз, аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку*. VI Міжнародна науково-практична конференція: тези доповідей. Чернігів. НУ «Чернігівська політехніка». 2020. С.98–99.

***Науковий керівник – Потриваєва Н.В.
д-р екон. наук, професор кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

ОЦІНКА ТА ОБЛІК ВИТРАТ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ЗВІТНОСТІ

Мороз Т.А.,

здобувач вищої освіти академічної групи Б 3/2

Миколаївський національний аграрний університет

Механізм визнання та обліку витрат підприємства є одним з найважливіших питань для кожного бухгалтера, так як витрати вважаються невід'ємною обліково-економічною категорією звітності будь-якого підприємства. При загостренні економічної кризи облік витрат набирає стратегічного значення для підприємства. Точно оцінити підсумки діяльності підприємства можливо тільки за даними бухгалтерського обліку. Саме від повноти та достовірності отриманої керівництвом інформації залежить прийняття управлінських висновків. Отже, правильність їх оцінки на дату операції і дату складання звітності впливає на достовірність даних про фінансові результати діяльності підприємства.

В процесі реформування бухгалтерського обліку в Україні значну увагу необхідно приділяти достовірності даних для прийняття управлінських рішень внутрішніми і зовнішніми користувачами. При цьому велике значення має рівень використання ефективної методики обліку витрат з урахуванням різновидів економічної діяльності та організаційно-технологічних особливостей галузі.

У травні 2011 року Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1] визнав сферу і порядок використання Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі – МСФЗ) в Україні. Вважаємо за доцільне зазначити, що 2012 рік став початком переходу на ведення обліку і формування звітності згідно з МСФЗ для окремих суб'єктів господарювання. На сьогоднішній день в системі обліку здійснюється постійна орієнтація національних стандартів обліку на загальноприйняті – МСФЗ [2].

Стратегічне значення для підприємства в умовах загострення економічної кризи набуває облік витрат та доходів, які мають прямий вплив на фінансові підсумки діяльності. Точно оцінити результат роботи підприємства можливо тільки згідно з даними бухгалтерського обліку. Повнота і достовірність впливає на прийняття управлінських рішень. З огляду на це, сьогоднішня висуває найжорсткіші умови до організації та ведення обліку фінансових результатів та витрат діяльності, що впливають на їх зміни.

Система оцінки та обліку витрат є необхідною і важливою складовою функціонування вітчизняних підприємств, а разом з цим, саме від розуміння значущості цього процесу залежить життєвий процес конкретних суб'єктів господарювання і економічна захищеність підприємства. На даний момент МСФЗ виступають як ефективний інструмент збільшення прозорості і зрозумілості інформації, яка розкриває діяльність суб'єктів господарювання, створює достовірну базу для визнання витрат, надає можливість об'єктивно розкривати фінансові ризики компанії, а також зіставляти результати роботи. Крім цього, МСФЗ якісно впливають на можливості керівництва в сфері

управління підприємством. Міжнародні стандарти обліку і звітності не тільки узагальнюють накопичений досвід різних країн, а й стрімко впливають на розвиток національних систем бухгалтерського обліку і звітності.

Застосування МСФЗ має ряд переваг, а саме: виклик найбільшої довіри з боку потенційних іноземних інвесторів; можливість отримання необхідної інформації для прийняття управлінських рішень; забезпечення порівняння звітності з іншими підприємствами; ймовірність залучення іноземних інвестицій і позик, вихід на зарубіжні ринки збуту; надійність даних; прозорість даних, яка гарантується шляхом дотримання правил її складання, а також наявністю великої кількості пояснення до неї [3,4].

МСФЗ не визначають порядок ведення бухгалтерського обліку, а тільки описують загальні правила оцінки та подання інформації у фінансових звітах, носять рекомендаційний характер і вважаються орієнтиром гармонізації та стандартизації бухгалтерського обліку і фінансової звітності в усьому світі. Найбільш впливовою статтею, що визначає дохід підприємства є витрати його діяльності. В Україні визнання, визначення та облік витрат регулюється як стандартами обліку, так і податковим законодавством. Тому фінансова і податкова звітність одного і того ж суб'єкта господарювання може включати різні показники діяльності.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку даних про витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку (далі – П(С)БО) 16 «Витрати» [5]. Норми названого стандарту поширюються на всі підприємства, організації незалежно від форми власності, крім бюджетних установ і банків.

При визнанні та оцінці витрат підприємства використовують П(С)БО 16 «Витрати» [5]. Однак, в складі МСФЗ відсутній аналогічний стандарт, а це, в свою чергу, ускладнює процес управління витратами [2]. Основною проблемою при визнанні витрат і їх оцінці є розбіжності, що є між П(С)БО і МСФЗ в частині відображення витрат.

Порівнюючи оцінку і відображення в обліку витрат по П(С)БО і МСФЗ можна стверджувати, що відмінності є за такими показниками: регламентація стандартів – за цим показником слід враховувати загальні питання витрат, розглянуті в МСФЗ 1 «Подання фінансової звітності», а також стандартів, що регламентують облік окремих об'єктів обліку; визначення термінів – в П(С)БО 16 «Витрати» наводиться розгорнутий список витрат, які не визнаються витратами і не відображаються в Звіті про фінансові результати, проте в МСФЗ такий список відсутній; класифікація і угруповання витрат – МСФЗ передбачає поділ в звітності статей витрат, що виникають в ході звичайної діяльності і не пов'язані з нею. П(С)БО 16 «Витрати» класифікує витрати відповідно до видів діяльності, економічними елементами та статтями витрат; визнання витрат – по МСФО витрати визнаються на основі порівняння між сумами понесених витрат і доходами за певними статтями доходів, передбачає одночасне визнання прибутку і витрат, що виникають безпосередньо і спільно від одних і тих же дій. П(С)БО 16 «Витрати» визнає їх в момент вибуття активу або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу [5]. Витрати

визнаються одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони були здійснені тощо.

Між системами звітності є багато спільного, це обумовлено тим, що в основі П(С)БО Україна застосовувала міжнародні стандарти. У МСФЗ в останні періоди були внесені множинні зміни [2], однак зміни в П(С)БО вносяться повільно, тому з роками і віддаляються від МСФЗ. Для повноти відображення в звітності витрат підприємства слід переглянути структуру звітності, яку необхідно скласти і надавати згідно з міжнародними стандартами, а також внести зміни в чинній формі звітності «Звіт про фінансові результати», так як її сучасна форма більш націлена на задоволення інформаційних потреб статистичних органів. Важливою умовою вдосконалення діючих національних стандартів є, на нашу думку, конкретизація певних понять і термінів, зближення діючих стандартів обліку витрат податкового законодавства, створення єдиного підходу до оцінки, обліку, визнання та відображення витрат суб'єктів господарювання. Використання на практиці МСФЗ для складання фінансової звітності є запорукою прозорості даних, що забезпечується шляхом дотримання правил складання звітності, зважаючи на численні пояснення до неї.

Література:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: Закон України №996-XIV від 16.07.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
2. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text
3. Potryvaieva N., Lugova O., Janovsjka N., Klochan Ju. International standards of financial reporting as the basis of accounting development in the conditions of globalization of the economy. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. Миколаїв. 2018. Випуск 3 (99). С. 12–16.
4. Потриваєва Н. В., Лугова О.І., Волхонська А.А., Кириленко А.В. Інтегрована звітність: сутність, передумови та тенденції розвитку. *Modern Economics*. Миколаїв. 2019. Випуск 18. С. 145–151.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»: наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

***Науковий керівник – Потриваєва Н.В.
д-р екон. наук, професор кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

ОСОБЛИВОСТІ ОФОРМЛЕННЯ ТА ОБЛІК БЛАГОДІЙНОЇ ДОПОМОГИ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Янковська Т. Ю.,

здобувач вищої освіти академічної групи Б 3/1

Миколаївський національний аграрний університет

Отримання благодійної допомоги різних видів останніми роками стало доволі поширеним явищем у бюджетній сфері. Завдяки додатковим надходженням коштів (товарів, робіт чи послуг) від благодійників бюджетні установи мають змогу підтримувати свою діяльність на належному рівні. Порядок надання благодійної допомоги та використання її бюджетними установами чітко врегульовано чинним законодавством [1].

Порядком отримання благодійних (добровільних) внесків і пожертв від юридичних та фізичних осіб бюджетними установами і закладами освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури, науки, спорту та фізичного виховання для потреб їх фінансування № 1222 [2] урегульовано питання отримання, використання та обліку благодійних внесків (пожертв) від благодійників – юридичних та фізичних осіб резидентів і нерезидентів бюджетними установами і закладами освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури, науки, спорту та фізичного виховання. Зокрема, благодійні внески можуть надаватися благодійниками набувачам у грошовій формі для потреб їх фінансування за напрямками видатків, визначеними благодійником, а також як товари, роботи, послуги в натуральній формі.

Благодійні внески не можуть заміняти плату за надання установами і закладами платних послуг за переліками, визначеними в установленому порядку.

На сьогодні благодійні внески можуть надходити до набувачів кількома шляхами. Це може бути, наприклад, оформлення договору щодо надання благодійної допомоги.

Цивільне законодавство розглядає благодійну допомогу як пожертву.

Благодійник – фізична особа також може написати заяву керівникові установи з проханням прийняти благодійні внески у грошовому вигляді. Напрями їх спрямування можуть зазначатися ним як у цій заяві, так і в реквізиті «Призначення платежу» у відповідній заяві на переказ коштів установленої форми. Факт унесення благодійного внеску (коштів) на спеціальний реєстраційний рахунок підтверджується виданою банком квитанцією. Ще одним, чи не самим поширеним способом є внесення благодійної допомоги безпосередньо в касу установи (за її наявності) з оформленням відповідного прибуткового касового ордера встановленої форми. Далі такі кошти оприбутковуються і зараховуються на спецрахунок, відкритий в органах Держказначейства.

Бажання благодійника надати допомогу у вигляді матеріальних цінностей (послуг, робіт) може бути письмово підтверджене заявою довільної форми із зазначенням мети та що саме планується передати (надати, виконати).

Підставою для зарахування матеріальних цінностей (послуг, робіт) на облік буде накладна, акт оприбуткування благодійної допомоги.

Відповідно до законодавства благодійні внески, гранти та дарунки відносяться до першої підгрупи другої групи власних надходжень бюджетних установ. Усі надходження і витрати записуються в тому бюджетному періоді, в якому вони здійснені.

Усі надходження та витрати бюджету мають відображатися на рахунках у хронологічному порядку за встановленою законодавством процедурою, а бухгалтерські записи – підтверджуватися документально.

Література:

1. Козка О. Благодійна допомога: порядок надання та особливості оформлення. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/budget-13-byudzheth-byudzhethnyj-process-planirovanie-primenenie-kekr-54-blagotvoritel'naya-pomoshh-poryadok-predostavleniya-i-osobennosti-oformleniya> (дата звернення: 15.03.2021).

2. Про затвердження Порядку отримання благодійних (добровільних) внесків і пожертв від юридичних та фізичних осіб бюджетними установами і закладами освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури, науки, спорту та фізичного виховання для потреб їх фінансування : Постанова Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2000 р. №1222 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1222-2000-%D0%BF#Text> (дата звернення: 15.03.2021).

***Науковий керівник –Сирцева С.В.,
к. екон. наук, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

ПОНЯТТЯ «ПОМИЛКА У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ»

Філіпенко Д.О., Стець А.В.

здобувачі вищої освіти академічної групи Б 4/2

Миколаївський національний аграрний університет

На якість поданої фінансової звітності, її достовірність і відповідність усім висунутим їй вимогам та, відповідно, на ефективність і доцільність прийнятих на її основі управлінських рішень безпосередньо впливає наявність або відсутність помилок у фінансових звітах, своєчасне та повне їх виправлення.

Визначення поняття «помилка» не містить жодне НП(С)БО. Водночас, за п. 5 МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки», помилками у фінансовій звітності вважаються помилки, що виникли під час неправильного проведення математичних підрахунків або застосуванні облікової політики, через неуважність або неправильне тлумачення фактів, а також у результаті шахрайства [1]. Наслідком таких помилок є пропуск або перекручення даних у фінансовій звітності за один або кілька попередніх періодів.

Так, у розділі «Шахрайство та помилки, їх характеристики»

Міжнародного стандарту аудиту 240 «Відповідальність аудитора з розгляду шахрайства і помилок під час аудиту фінансової звітності» під помилкою розуміються ненавмисні перекручування, допущені при формуванні бухгалтерської (фінансової) звітності [2]. До перекручень за Міжнародним стандартом аудиту відносять математичні помилки або неточності в облікових записах, даних бухгалтерського обліку; ненавмисне пропускання фактів або неправильну їх інтерпретацію; неправильне застосування облікової політики (унаслідок нерозуміння). Отже, помилки – це ненавмисні спотворення записів або пропуски сум, чи повідомлення відомостей, які не підлягають розкриттю у фінансовій звітності. Саме це відрізняє помилки при складанні фінансової звітності від обману. Згідно з цим стандартом, термін «обман» відносять до навмисного неправильного показу фінансової інформації однією або більше особами зі складу керівництва, службовців підприємства. Обман може передбачати маніпуляцію, фальсифікацію або зміну записів чи документів; навмисно неправильне віднесення в активи різних статей; знищення або пропуск ефекту операцій від записів або документів; відображення операцій без вказівки їх змісту; неправильне застосування прийнятих на підприємстві облікових рішень.

Л. В. Кулаковська класифікує помилки як такі, що належать до одного з таких видів: відсутність ведення обліку; помилки в повноті відображення операцій; помилки в обґрунтуванні відображених операцій; помилки в періодизації; помилки в записах; помилки в оцінці; помилки, які повторюються; помилки, пов'язані з необізнаністю з певних питань податкового законодавства [3].

В. С. Білоусько, М. В. Кужельний, О. В. Лишиленко, поділяють помилки на локальні і транзитні. Помилки в обліку можуть бути локальними за умов, коли неправильні записи призводять до спотворення інформації лише в тому документі чи реєстрі, де вони сталися, і при цьому не впливають в подальшому на систематизацію інформації в інших облікових реєстрах. Транзитними є помилки, допущені в одному обліковому реєстрі, які призводять до ланцюгових змін в інших облікових реєстрах, а також звітності підприємства [3].

У практиці бухгалтерського обліку існує три рівні суттєвості помилок і пропусків. До першого рівня відносять помилки і пропуски, суми яких малі і за своїм змістом настільки незначні, що не можуть суттєво впливати на рішення користувача цієї інформації. До другого рівня відносять матеріальні помилки і пропуски, що впливають на прийняття користувачем тих чи інших рішень, хоча внаслідок цього зовнішня звітність у цілому об'єктивно відображає реальну дійсність і є корисною. До третього рівня матеріальності відносять помилки і пропуски в обліку і зовнішній звітності, які ставлять під сумнів достовірність і об'єктивність звітної інформації в цілому.

Також помилки можуть бути суттєві і несуттєві; одноразові та систематичні; в поточному періоді та помилки минулих періодів.

Наявність помилок призводить до перекручення інформації фінансової звітності та неправильне її трактування зовнішніми і внутрішніми користувачами. Тобто не забезпечується мета ведення бухгалтерського обліку

та складання фінансової звітності, а саме – надання всім її користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан і фінансову діяльність підприємства, необхідної для прийняття ними рішень [4].

Література:

1. Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки : міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №8 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_020 (дата звернення: 15.03.2021).
2. Відповідальність аудитора, що стосується шахрайства, при аудиті фінансової звітності : Міжнародний стандарт аудиту 240 URL: <http://www.ifrs.org.ua/mezhdunarodny-e-standarty-audita-msa-isa-ukrayins-ka-mova/> (дата звернення: 15.03.2021).
3. Маренич Т. До питання класифікації бухгалтерських помилок. URL: <http://journals.uran.ua/index.php/wissn021/article/view/129980/125567> (дата звернення: 15.03.2021).
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.03.2021).

Науковий керівник –Чебан Ю.Ю.

к. екон. наук, доцент,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв

МЕТОДИКА ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК В ОПЕРАЦІЯХ ІЗ ЗАПАСАМИ

Яценко К.С.,

здобувач вищої освіти академічної групи Б 3/1

Миколаївський національний аграрний університет

Фінансова звітність, складена на підставі даних бухгалтерського обліку, має бути достовірною. Адже основною метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства. При цьому інформація, наведена у фінансовій звітності, є достовірною, якщо вона не містить помилок та перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності.

При складанні звітності можуть бути допущені помилки. І виявлення таких помилок - підстава для того, щоб унести відповідні коригування і до бухгалтерського обліку, і до фінансової звітності.

Помилки в операціях із запасами виправляють у тому самому порядку, що й інші помилки в обліку та фінансовій звітності, тобто помилки, яких припустилися [1]:

- у поточному періоді, виправляють шляхом унесення правильних даних до облікових реєстрів (якщо їх виявлено до затвердження облікових реєстрів і складання фінансової звітності);

- попередніх періодах (попередніх календарних роках) – шляхом коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року, якщо такі помилки впливають на величину нерозподіленого прибутку (непокритого збитку), як це передбачено п. 4 П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» [2]. Таке виправлення вимагає повторного відображення відповідної порівняльної інформації у фінансовій звітності (п. 5 НП(С)БО 6), тож такі помилки виправляють ретроспективним способом.

Поширеною помилкою в обліку запасів є невключення до первісної вартості запасів складових, перелічених у п. 9 НП(С)БО 9 «Запаси» [3].

У разі виявлення такої помилки порядок відображення в обліку операцій з її виправлення залежить від того, були використані запаси на дату виправлення помилки чи ні.

Якщо отримані запаси вже було використано на підприємстві, слід розрахувати нову первісну вартість і провести відповідні коригування операцій зі списання запасів.

Коригування в межах звітного року супроводжується такими записами:

- отримання запасів від постачальника: Дт 20, 22, 28 – Кт 63;
- відображення витрат від списання запасів: Дт 90–94 – Кт 20, 22, 28.

Якщо коригування проводиться наступного року, на суму коригування вартості роблять такі проведення:

- отримання запасів від постачальника: Дт 20, 22, 28 – Кт 63;
- відображення витрат від списання запасів: Дт 44 – Кт 20, 22, 28.

Якщо отримані запаси ще не було використано на підприємстві, у бухгалтерському обліку просто коригують первісну вартість отриманих запасів проведенням Дт 20, 22, 28 – Кт 63.

Іноді підприємства помилково оприбутковують запаси не на той рахунок. Зокрема, це відбувається в операціях з малоцінними та швидкозношуваними предметами (МШП). Так, до МШП відносяться предмети, які використовуються протягом не більше ніж один рік або нормальний операційний цикл, якщо він перевищує один рік (п. 6 НП(С)БО 9). До складу МШП можуть входити і дорогі предмети, зокрема вартістю понад 20000 грн (вартісний критерій використовувався в обліку до 1 січня 2000 року).

Отже, на сьогодні єдиним критерієм, за яким МШП відрізняються від необоротних активів, є строк їх експлуатації. Причому для кваліфікації МШП має значення саме очікуваний, а не фактичний строк використання активу. Тому якщо активи були спочатку зараховані до МШП, а потім фактичний строк їх експлуатації перевищив один рік (операційний цикл), вони не підлягають перекваліфікації і не вважаються необоротними активами. Відповідно, у цьому випадку дані обліку не треба коригувати.

Нерідко підприємство робить помилки під час списання запасів. Так, у деяких випадках запаси взагалі не оприбутковують та не списують на витрати. Зокрема, це має місце, коли товари безплатно роздають у рекламних цілях, за умови, що їх було отримано безкоштовно. Утім, за нормами п. 12 НП(С)БО 9 первісною вартістю запасів, отриманих підприємством безплатно, визнається їхня справедлива вартість з урахуванням витрат, передбачених п. 9 цього

стандарту. Справедливою вартістю товарів вважається ціна реалізації за вирахуванням витрат на реалізацію та суми надбавки (прибутку), виходячи з надбавки (прибутку) для аналогічної готової продукції та товарів (див. додаток до НП(С)БО 19). З огляду на це, в разі оприбуткування безплатно отриманих запасів на суму справедливої вартості роблять записи Дт 20, 22, 28 – Кт 718, а в разі списання запасів на цю суму здійснюють проведення Дт 90–94 – Кт 20, 22, 28.

Отже, на підприємства в операціях з обліку запасів можуть виникати помилки, зокрема: при визначенні їх первісної вартості, оприбуткуванні не на той рахунок, при списанні. Такі типи помилок мають бути виправлені відповідними способами, визначеними у бухгалтерському обліку.

Література:

1. Карпова В. Помилки в операціях із запасами. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-xozyajstvennye-operacii-9-oshibki-v-operaciyaх-s-zapasami> (дата звернення: 18.03.2021).
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» : Наказ Міністерства фінансів України від 28 травня 1999 р. № 137 / Верховна Рада України. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99) (дата звернення: 18.03.2021).
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : Наказ Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246 / Верховна Рада України. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text) (дата звернення: 18.03.2021).

***Науковий керівник – Сирцева С.В.,
к. екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

***Стьопінова В.О.,
здобувач вищої освіти академічної групи Б 4/1
Миколаївський національний аграрний університет***

Незмінною частиною нашого життя стала постійна поява нових інноваційних продуктів, зокрема і в системі обліку. Сучасні глобалізаційні процеси мають великий вплив на бухгалтерський облік, значним чином змінюючи його як систему. Цьому певною мірою сприяє науково-технічний прогрес і розвиток фінансового ринку.

Дослідження особливостей розвитку технологічних продуктів та сучасних інноваційних процесів надають можливість визначити їхнього впливу на розвиток бухгалтерського обліку та перспективи.

Незважаючи на те, що вже є автоматизовані системи бухгалтерського обліку, світові тенденції вимагають запровадження нових, більш ефективних технологій. Тому дослідження основних перспектив розвитку бухгалтерського

обліку та переваг використання інноваційних технологій є обґрунтованим і закономірним питанням з метою висвітлення можливостей їх впровадження у сферу бухгалтерського обліку.

Питання про технологічні уклади тісно пов'язане з теоріями «довгих хвиль», які супроводжували становлення і розвиток капіталістичного способу виробництва. М. Д. Кондратьєв стверджував, що науково-технічна революція розвивається хвилеподібно, і кожний цикл триває приблизно 45-60 років, здійснивши цим вагомий внесок у створення зазначених теорій. Упродовж останніх століть в історії технологічної еволюції змінили одна одну п'ять хвиль і склалося п'ять технологічних укладів [1].

Можливості обробки інформації, пов'язані з впровадженням і використанням у процесі управління підприємством комп'ютерної техніки, стимулювали розробку і створення нових програмних засобів, що істотно підвищило інтерес користувачів. Це свідчить про значний перелом у практиці використання обчислювальної техніки в процесі управління підприємством, причиною якої стало впровадження в практику роботи комп'ютерної техніки і технологій. Зазначений революційний етап у розвитку систем автоматизації управління збігся з початком ринкових перетворень в економіці України. Виникнення нових комерційних структур, реорганізація діючих підприємств створили новий ринок споживачів програмних продуктів. Перш за все це стосувалося програмних продуктів у сфері бухгалтерського обліку. Таким чином, початок 90-х рр. для України характерний відчутним попитом підприємств на розробки, що стосуються використання ЕОМ у процесі управління. Однією із особливостей цього етапу виступає створення численних програмних продуктів бухгалтерському обліку власними силами. Проте через високу вартість і тривалість періоду розробки і впровадження абсолютна більшість подібних програмних продуктів надалі не витримали конкуренцію з професійно розробленим і тиражованим програмним забезпеченням [2].

Зазначимо, що і до сьогодні для багатьох підприємств інтерес до використання засобів автоматизації управління визначається, перш за все, вирішенням завдань автоматизації процесу складання фінансової звітності. Поява розгалужених мереж філіалів, дочірніх фірм багатьох підприємств привело до виникнення стійкого попиту на так звані корпоративні системи автоматизації, для яких характерна наявність відповідних технологій обробки даних, що дозволяють проводити консолідацію інформації, одержаної від філіалів і підрозділів, при складанні зведеної фінансової звітності [2].

В умовах шостого та сьомого технологічного укладів система бухгалтерського обліку потребує значних змін, одним із технологічних продуктів, які принесуть ці зміни буде система штучного інтелекту.

Технології штучного інтелекту використовуються на практиці в різних секторах економіки. Зважаючи на те, що саме здатність обробити багато інформації за короткий час, та застосовування її має великі перспективи в обліку, наприклад під час проведення різноманітних досліджень. Саме це є її основною особливістю. Також однією з її переваг є самостійно та швидко скласти бухгалтерські звіти.

Системи штучного інтелекту вже використовують найбільші аудиторські та фінансові компанії шляхом програм і мобільних додатків для певних розрахунків та аналізу даних. Такі технології досі ще використовуються для вирішення вузького кола завдань, але спектр їхніх можливостей з кожним роком розширюється [3].

Зважаючи на все це, можемо стверджувати, що інноваційні технології в обліку мають великі перспективи. Це свідчить про необхідність розробок методичних положень для застосування таких нових технологій.

Література:

1. Єрохін С. А. Технологічні уклади, динаміка цивілізаційних структур та економічна перспектива України. URL: <http://soskin.info/ea/2006/1-2/20060102.html>.
2. Осмятченко В. О. Стан та розвиток комп'ютерних технологій бухгалтерського обліку. *Економічні науки. Серія : Облік і фінанси*. 2009. Вип. 6 (1). С. 195-206.
3. Блокчейн, штучний інтелект і бухгалтерія. URL: <http://kreston-gcg.com/ua/blokchain-shtuchniy-intelekt-i-bukhalteria/>.

***Науковий керівник – Костирко А.Г.,
канд. екон. наук, старший викладач кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет***

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ У ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

***Замороз І. М.,
здобувач вищої освіти академічної групи Мен-3/2,
Миколаївський національний аграрний університет***

Поняття інвентаризації завжди є актуальним для усіх підприємств (організацій), що ведуть господарську діяльність, у тому числі і торговельних. Проте, вивчення цієї теми дає підстави стверджувати, що необхідно більше уваги приділяти саме якісному процесу проведення інвентаризації, в якому зацікавлені перш за все власники торговельних підприємств.

Відповідно до наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та і зобов'язань» від 02.09.2014 року №879 інвентаризація, юридичними особами та представництвами іноземних суб'єктів господарської діяльності, проводиться з метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства. Наявність, стан, відповідність критеріям визнання і оцінка активів і зобов'язань перевіряється і документально підтверджується саме під час проведення інвентаризації [1].

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» №996-XIV від 16 липня 1999 року у статті 10 визначає, що для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства зобов'язані проводити інвентаризацію активів і зобов'язань, під

час якої перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан і оцінка. Також зазначеним нормативним документом встановлено, що власник (керівник) підприємства визначає об'єкти і періодичність проведення інвентаризації, крім випадків, коли її проведення є обов'язковим згідно з законодавством [2].

Науковці зазначають, що організація і проведення інвентаризації відбувається за декількома етапами. Зокрема, Пархоменко В. М. окреслює такі основні етапи: організаційно-підготовчий, технологічно-документальний, порівняльно-аналітичний та результативний (підсумковий) етапи [3].

Вважаємо, що при організації і проведенні інвентаризації у торговельних підприємствах виділення тих чи інших її етапів залежить від бачення головного бухгалтера і власника. Головним завданням виділенням етапів інвентаризації повинно бути досягнення мети її проведення, а при організації інвентаризації товарів є доцільним враховувати особливості торговельної діяльності.

У роботі Жадько К.С., Васильєва В.Р. та Шинкаренко К.Е. зазначаються особливості організації інвентаризації на підприємстві роздрібної торгівлі, зокрема: велика кількість співробітників, які безпосередньо приймають, зберігають і реалізують товар; велика тривалість роботи торговельного підприємства протягом дня; колективна матеріальна відповідальність за матеріальні і грошові цінності [4].

На оптових торговельних підприємствах інвентаризація також має своє особливості. Так, інвентаризація у оптовій торгівлі відрізняється від роздрібною високою трудомісткістю, важкими умовами проведення та складністю інвентаризаційних робіт. Багатоцільовий характер інвентаризаційних робіт полягає у перевірці фактичної наявності цін, якості товарів, а також дотримання правил організації матеріальної відповідальності [5].

Наразі одним із дієвих інструментів уникнення проблем при проведенні інвентаризації, підрахунку залишків є налагоджений автоматизований облік товарів як у оптовій, так і роздрібній торгівлі за допомогою спеціальних програм, зокрема [ERP FOSS](#), Система jSolutions, BAS «Роздрібна торгівля» та інші [6, 7, 8]. Крім того такі програми можуть інтегруватися з [касовими апаратами](#), сканерами штрих-кодів, принтерами чеків та іншими допоміжними сервісами у сфері торгівлі (банк, пошта тощо).

Висновок. Основними особливостями інвентаризації у торговельних підприємствах на нашу думку є утруднення умов проведення інвентаризації, що зумовлено дотриманням правил організації матеріальної відповідальності, великою номенклатурою товарів, обов'язковою перевіркою фактичної наявності їх цін, а також якості. В умовах сьогодення актуальним в обліку товарів постає використання спеціалізованих програм, що дозволяють не тільки автоматизувати облік товарних запасів на складах магазинів, облік грошових коштів в касах магазинів, а також загалом автоматизувати бізнес-процеси торговельних підприємств.

Література:

1. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879/ Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 №996 – XVI ; станом на 14.07.2020. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення : 01.02.2021).
3. Інвентаризація – інструмент забезпечення достовірності фінансової звітності. / В. М. Пархоменко URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/4357> (дата звернення: 05.02.2021).
4. Жадько К. С., Васильєва В. Р., Шинкаренко К. Е. Проблемні питання інвентаризації роздрібної торгівлі. *Молодий вчений. Сер. Економіка*. 2016. Вип. 12 (39). С. 739-742.
5. Бухгалтерський облік у торгівлі та ресторанному господарстві : навч. посіб. / Куцик П. О. та ін. Львів: Магнолія – 2006, 2010.- 504 с.
6. Компанія ФОСС-Он-Лайн : сайт. URL: <https://erp.foss.ua/>
7. Компанія jSolutions : сайт. URL: <https://jsolutions.ua/ua>
8. Українська софтверна ІТ компанія "TQM systems" : сайт. URL: <https://tqm.com.ua/ua/company/about>

*Науковий керівник – Козаченко Л.А.,
канд. екон. наук, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет*

СЕКЦІЯ «ФІНАНСОВЕ ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА»

ОСОБЛИВОСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

*Андрєєва О. Є.,
здобувач вищої освіти академічної групи Б 3/1
Миколаївський національний аграрний університет*

У сучасних фінансово-економічних умовах актуальним є питання збереження фінансової безпеки держави. Сучасна національна економіка відчуває серйозний вплив глобалізаційних процесів, який не завжди є позитивним. Разом із розширенням ринків збуту і можливостями отримання дешевших ресурсів держава зобов'язана реагувати на виклики і ризики, які є наслідком глобалізаційних процесів. Кризи, які відчуває економіка країни сьогодні, пов'язані з загальносистемними причинами, характерними для всього світового господарства.

Теоретичні аспекти фінансової й економічної безпеки держави досліджувалися багатьма авторами. Заслужують на увагу наукові праці таких

вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів як О. Орлик [1], О. Барановський, І. Богданов, С. Фролов [2], В. Бурцев, В. Вершинін, Л. Лисяк [3], А. Колосов, Є. Попов, В. Койло [4], А. Полторак [5] та інші.

Фінансово-економічна безпека є складовою частиною національної безпеки, однак ряд умов висувають проблему саме цієї підсистеми на перший план:

- відмінності в національних інтересах;
- обмеженість ресурсів держави, різний ступінь забезпеченості ними;
- зростання конкуренції у виробництві та збуті товарів, підвищення конкурентоспроможності одних країн, що розглядається іншими як реальна загроза їх національним інтересам.

Проблема збереження економічної безпеки є актуальним завданням забезпечення економічного зростання на кожному ступені економічного розвитку. Під економічною кризою розуміють різке погіршення економічного стану держави, що виявляється в значному спаді виробництва, порушенні сформованих виробничих зв'язків, банкрутстві підприємств, зростанні безробіття та, відповідно, у зниженні життєвого рівня та добробуту населення.

Вважаємо, що фінансово-економічна криза – це серйозна проблема для економіки, глибокий розлад державної фінансової та грошової системи, яка проявляється у невідповідності доходів та витрат бюджету, у нестабільності і падінні валютного курсу національної грошової одиниці.

Механізм забезпечення фінансової безпеки держави являє собою систему організаційних та інституційно-правових заходів впливу, спрямованих на своєчасне виявлення, попередження, нейтралізацію та ліквідацію загроз держави (рис. 1).

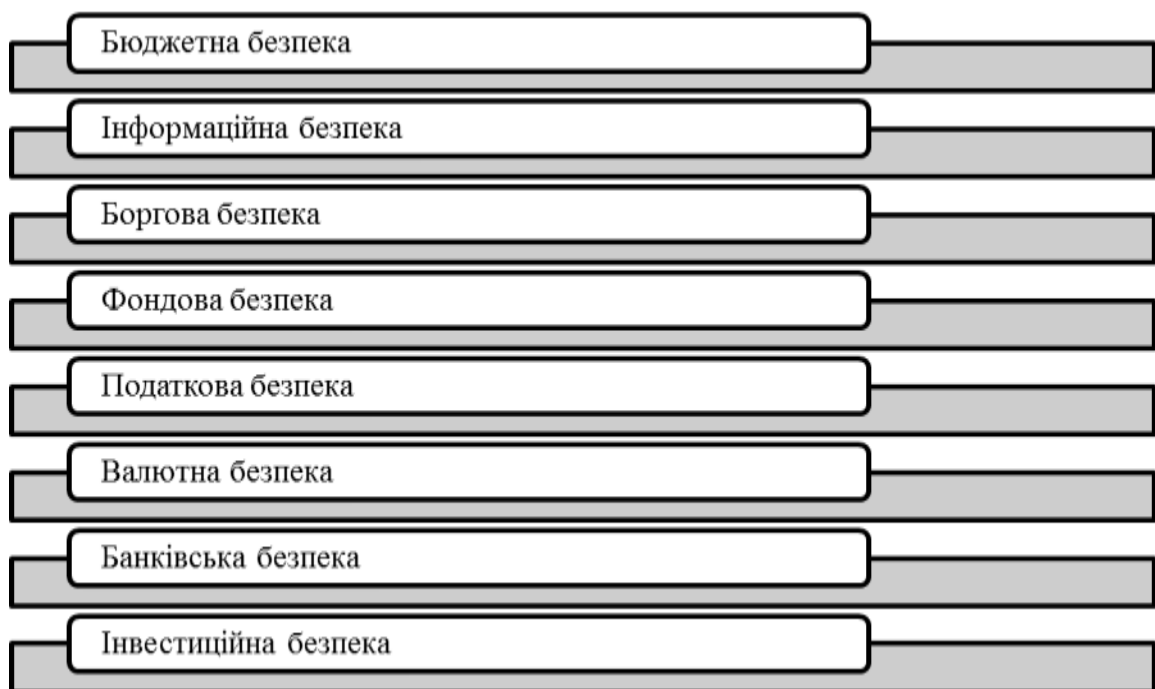

Рисунок 1 – Складові фінансової безпеки держави

Джерело: узагальнено автором за даними [1]

Для забезпечення фінансової безпеки необхідний постійний моніторинг її індикаторів, таких як:

- рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет України;
- рівень монетизації ВВП;
- дефіцит державного бюджету;
- ступінь доларизації національної економіки;
- швидкість обігу готівки;
- ставка рефінансування НБУ;
- процентна ставка за банківський кредит та ін.

Забезпечення фінансово-економічної безпеки держави потребує розв'язання широкого кола проблем, що стосуються формування критеріїв та принципів забезпечення фінансово-економічної безпеки, визначення пріоритетних національних інтересів у фінансовій сфері, здійснення постійного відстеження факторів, які викликають загрози фінансово-економічній безпеці країни, а також вживання заходів щодо їх попередження та подолання. Що стосується системи забезпечення фінансово-економічної безпеки, зокрема, системи відповідних інститутів і організаційно-управлінських структур, то вона також потребує належної структурної організації.

До основних напрямів забезпечення фінансово-економічної безпеки України слід віднести:

- моніторинг, аналіз і прогнозування загроз фінансово-економічній безпеці в усіх сферах їх прояву;
- визначення критеріїв фінансової безпеки та їх порогових значень;
- розроблення системи заходів та механізмів забезпечення фінансово-економічної безпеки країни;
- активізація діяльності законодавчих та виконавчих органів державної влади України щодо реалізації комплексу заходів, спрямованих на попередження та послаблення загроз національним фінансовим інтересам;
- підтримка на необхідному рівні стратегічних та мобілізаційних ресурсів держави.

Забезпечення прийнятного рівня фінансово-економічної безпеки неможливе без здійснення структурної перебудови та підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Отже, забезпечення фінансово-економічної безпеки є вирішальним фактором у забезпеченні всіх складових безпеки держави.

Література:

1. Орлик О. В. Концептуальні основи стратегії забезпечення фінансово – економічної безпеки підприємства. *Сталий розвиток економіки*. 2016. № 30. с. 69-73.
2. Фролов С. М. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: сутність і механізм забезпечення. Суми. ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України», 2015. URL: https://pidruchniki.com/78180/finansii/upravlinnya_finansovoyu_bezpekoju_e_konomichnih_subyektiv (дата звернення 10.02.2021).

3. Лисяк Л. В. Сучасний стан та основні проблеми фінансової безпеки України. *Ефективна економіка*. 2015. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4690>. (дата звернення 10.02.2021).

4. Койло В. В. Теоретико-методологічні підходи до оцінки поняття фінансової безпеки в умовах зростання загроз країни. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. 2017. Випуск 23. Частина 2. С. 38-42.

5. Полторак А.С. Фінансова безпека держави в умовах глобалізації: теорія, методологія та практика : монографія. Миколаїв : МНАУ, 2019. 463 с. URL: <https://cutt.ly/BgrWXXx> (дата звернення: 10.02.2021).

**Науковий керівник –Полторак А. С.
д-р екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв**

РОЗВИТОК РИНКУ МІЖБАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Асрян А. А.

здобувач вищої освіти академічної групи Ф 3/1

Миколаївський національний аграрний університет

Сучасні умови діяльності банківського сектору вимагають від банків уміти швидко та ефективно залучати та використовувати позичкові кошти. До того ж, на сьогодні українська банківська система діє в умовах швидких змін. Ці умови підсилюють значення позичок у діяльності банків. Отримання коштів від комерційних банків та Національного банку є вагомим джерелом швидкого отримання кредитів, що забезпечує підтримку ліквідності та платоспроможності банків, стабілізацію банківської системи.

Міжбанківський кредит – це кредит, що банки надають та залучають один у одного. Найчастіше міжбанківський кредит є короткостроковим і залучається (надається) для швидкого забезпечення банків ресурсами, забезпечення їх ліквідності. Він забезпечує стабільність функціонування банківської системи. Джерелом даних кредитів є тимчасово вільні кошти інших банків.

Ринок міжбанківського кредитування – це сукупність кредитних відносин, частина ринку кредитування, на якому забезпечується купівля та продаж вільних позичкових коштів між банківськими установами та Національним банком [1].

Таким чином, міжбанківський кредит та ринок міжбанківського кредитування, з однієї сторони, дозволяють банкам оперативно отримати грошові ресурси, а з іншої – дозволяють банківським установам зробити вигідне вкладення вільних ресурсів.

Національний банк має можливість регулювати цей ринок, брати участь в його функціонуванні, для реалізації державної грошово-кредитної політики, надаючи кредити.

У ринку міжбанківського кредитування є такі елементи:

- 1) учасники ринку – продавці (кредитодавці) і покупці (кредитоотримувачі);
- 2) фінансові інструменти – кредити та депозити;
- 3) інфраструктура ринку – електронні платежі, система комунікацій, інформаційна система;
- 4) державні регулюючі органи.

Міжбанківський ринок кредитування має такі переваги, порівняно з іншими джерелами отримання ресурсів та напрямками вкладання ресурсів, як для кредитодавців, так і кредитотоотримувачів:

- 1) банки є надійними позичальниками, тому позика, надана іншому банку є менш ризиковою та більш надійною;
- 2) мобільність та швидкість отримання такого кредиту є високою, порівняно з іншими джерелами отримання ресурсів;
- 3) міжбанківські кредити можна залучити на більш короткий час ніж інші джерела поповнення ресурсної бази;
- 4) нижча вартість в порівнянні із залученням коштів юридичних і фізичних осіб [2].

Динаміку показників ринку міжбанківського кредитування в Україні наведено в таблиці 1.

Таблиця 1. Показники ринку міжбанківського кредитування в Україні в динаміці

Рік	Загальний обсяг наданих міжбанківських кредитів, млн грн	Середня відсоткова ставка за кредитами, %
2015	1122615,8	21,8
2016	331984,7	18,0
2017	311582,5	12,2
2018	667827,0	16,5
2019	543 603,2	15,7
2020	196 676,9	7,3

Джерело: узагальнено автором за інформацією [3].

Нами встановлено, що за період 2015-2020 років загальний обсяг наданих міжбанківських кредитів зменшився (збільшення обсягу спостерігалось лише у 2018 році у порівнянні з 2017 роком). Відсотка ставка за даний період теж мала тенденцію до зменшення (за винятком 2018 року).

Отже, міжбанківське кредитування є важливою частиною фінансового ринку, відіграючи роль в підтримці та платоспроможності українських банків, маючи переваги перед іншими джерелами отримання ресурсів. За період 2015-2020 років його обсяг та відсоткова ставка за ним значно зменшились.

Література:

1. Галапуп Л.О. Сучасні тенденції функціонування ринку міжбанківського кредитування в Україні. *Економічний аналіз*. 2016. № 2. С. 15.
2. Михайлюк Р.В. Удосконалення організації міжбанківського кредитування в Україні. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. 2015. С. 152-158.

3. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 14.03.2021).

*Науковий керівник – Бурковська А.В.,
к. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та
страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

РОЛЬ СТРАХУВАННЯ У ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Бенько Ю. Є.,

здобувач вищої освіти академічної групи Б 2/1

Миколаївський національний аграрний університет

Страховання – це складна система відносин, яка структурована за секторами, формами та видами. Страховання відіграє важливу роль у розвитку економіки, адже створює для всіх учасників страхового процесу рівні права та можливості, що мотивує їх до розвитку підприємницької діяльності при мінімізації ризиків.

Розрізняють такі види страховання: майнове страховання (страховання майна громадян, страховання майна юридичних осіб); особисте страховання (страховання від нещасних випадків, медичне страховання, страховання життя і пенсій); добровільне страховання – здійснюється на основі договору між страховальником і страховиком; обов'язкове страховання — встановлює держава з метою захисту інтересів не лише окремих страховальників, а й суспільства в цілому; страховання життя – це матеріальне забезпечення особи після досягнення пенсійного віку чи у випадку втрати дієздатності через нещасний випадок; загальне (ризикове) страховання; за діяльністю страховика (морське, авіаційне, автотранспортне тощо); за видами ризиків (фінансові, кредитні, екологічні тощо); страховання фізичних осіб – проводиться на випадок створення фінансової безпеки для власника майна; страховання юридичних осіб – страховання будівель (виробничого, адміністративного, соціально-культурного та суспільного призначення); державне страховання – послуги надають державні страхові організації; комерційне страховання – послуги надають страхові компанії, створені у формі акціонерних, повних, командитних товариств та товариств з додатковою відповідальністю; взаємне страховання – послуги надають товариства взаємного страховання [1, 3].

Ринок страхових послуг в Україні є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 31.03.2020 р. становила 225, у тому числі СК «life» – 22 компанії, СК «non-life» – 203 компанії (для порівняння станом на 31.03.2019 – 265 компаній, у тому числі СК «life» – 27 компаній, СК "non-life" – 238 компаній). Варто зазначити, що кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення, так станом на 31.03.2020 р. порівняно з аналогічною датою 2019 р., кількість компаній зменшилася на 40 одиниць. У порівнянні з I кварталом 2019 р. на 1 782,3 млн грн (13,4%) зменшився обсяг надходжень валових страхових премій, обсяг чистих страхових премій зменшився на 4,9 млн грн (0,1 відсотків).

Зменшення валових страхових премій відбулося майже по всіх видах страхування, а саме: страхування майна (зменшення валових страхових платежів на 873,4 млн грн (43,0%); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (зменшення валових страхових платежів на 791,0 млн грн (49,2%); страхування відповідальності перед третіми особами (зменшення валових страхових платежів на 270,0 млн грн (41,1%); страхування вантажів та багажу (зменшення валових страхових платежів на 243,4 млн грн (39,1%); страхування фінансових ризиків (зменшення валових страхових платежів на 209,9 млн грн (19,3 відсотків)). Протягом аналізованого періоду зменшилась кількість укладених договорів страхування на 5 520,8 тис. одиниць (або на 12,0%), при цьому на 1 710,0 тис. одиниць (або на 10,7%) зменшилась кількість договорів з добровільного страхування, в тому числі зменшилась кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків на 1 027,0 тис. одиниць (або на 11,6%), кількість укладених договорів страхування фінансових ризиків зменшилась 411,1 тис. одиниць (або на 27,6%), кількість укладених договорів страхування здоров'я на випадок хвороби зменшилась 278,2 тис. одиниць (або на 20,8%) [2, 4, 5].

Отже, страхова система є соціально-економічною категорією, представляє собою складне цілісне утворення, до структурних елементів системи відноситься система комерційного та соціального страхування, між складовими елементами системи існує тісний взаємозв'язок та взаємозалежність. Проте, на сьогодні розвиток ринку страхування стримує ряд факторів, зокрема у низки страхових компаній наявні проблеми з платоспроможністю та ліквідністю, немає чіткої бізнес-моделі, рівень управління ризиками та корпоративного управління є низьким. Усе це робить ринок непрозорим та неконкурентним.

Література:

1. СТРАХУВАННЯ У ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ. URL: https://pidru4niki.com/16011013/finansii/strahuvannya_finansoviy_sistemi_ukrayini
2. Підсумки діяльності страхових компаній за I квартал 2020 р. URL : https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk_I_%202020.pdf.
3. СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ СТРАХОВОЇ СИСТЕМИ ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/10789/1/%D0%A1%D0%D0%90%D0%A5%D0%9E%D0%92%D0%9E%D0%87%20%D0%A1%D0%98%D0%A1%D0%A2%D0%95%D0%9C%D0%98.pdf>
4. РОЛЬ ТА МІСЦЕ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ. URL: <http://visnuk-archiv.ubs.edu.ua/article/view/114601>
5. ЕКОНОМІКА. 104/2008. URL: <http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2015/12/102.pdf>

*Науковий керівник –Лункіна Т. І.,
д-р. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ НА ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ

Богач В.О.,

здобувач вищої освіти академічної групи Б2/2

Миколаївський національний аграрний університет

У 2020 р. одним із головних факторів впливу на світові економічні процеси виявилось розповсюдження пандемії COVID-19, у відповідь на яку відбулися суттєві зміни у життєдіяльності багатьох держав світу, у тому числі і України. Так, відбулося запровадження надзвичайного стану в цілому у країнах або окремих регіонах чи сферах; майже у всіх країнах запроваджено санітарно-епідеміологічні заходи (карантинні зони, перевірка температури, скасування масових заходів, закриття навчальних та культурно-розважальних закладів); встановлено обмеження виїзду/в'їзду до країн та пересування всередині країн; посилено роль державного управління в надзвичайних умовах; встановлено обмеження трудової діяльності; введені нові дистанційні форми праці та освіти [2, 3, 4].

Питання впливу на економіку країни та діяльність суб'єктів підприємницької діяльності розглядали Д. В. Долбнева [4], М. Стадник [2], Д. Денков, А. Каракуц, Ю. Щедрін та ін.

За підсумками I кв. 2020 р. валовий внутрішній продукт (ВВП) країн Єврозони через кризу впав на 3,6% (сезонно скоригований показник до IV кварталу 2019 р.), замість прогнозованих раніше 3,8% і зростання на 0,0% в останні 3 місяці 2019 р. Падіння ВВП відбулося і порівняно до I кв. 2019 р., зокрема, таке падіння ВВП в Австрії становило 2,6%, Іспанії – 5,2%, Франції – 5,3%, Італії – 5,3% [5].

У результаті поширення коронавірусної хвороби такі компанії зі світовим ім'ям, як Apple, Toyota, Starbucks, McDonald's та Volkswagen, призупинили виробництво чи продажі у Китаї. Під загрозою опинилися світові виробничі ланцюги – від електроніки й авто до курятини [4].

Не стала виключенням і Україна, де за підсумками I кв. сезонно скориговане падіння ВВП до попереднього кварталу склало 0,7%, а падіння до відповідного кварталу – 1,3%. Але найбільших втрат вітчизняна економіка зазнала у II кварталі. За попередніми оцінками Мінекономіки падіння ВВП до II кварталу 2019 р. склало 11% (при прогнозованих 14%) [4].

Внаслідок пандемії коронавірусу та введених карантинних заходів падіння українського ВВП за даними Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства у першій половині 2020 р. склало 6,5% [5].

При цьому за підрахунками Торгово-промислової палати України, лише за перші два тижні карантину кількість безробітних збільшилася на 500-700 000 осіб, за наступні два тижні – у квітні додалося ще 500-600 000 осіб. Загальна ж кількість безробітних в Україні (не тільки офіційно зареєстрованих) насправді становить не менше 2,5-2,8 млн осіб [4].

Попри скорочення штату співробітників консалтингові служби не стикаються на період карантину з суттєвим рівнем нестачі кваліфікованих кадрів – аналіз ринку праці демонструє, що за час поширення пандемії в

Україні найменше вакансій було для працівників у сферах медіа, охоронних послуг і безпеки, юриспруденції, консалтингу і дизайну.

З-поміж експортних галузей постраждали промислові вироби, деревина та метали, для яких кризовим періодом був також кінець 2019 – початок 2020 р. через карантин у Китаї. У цих експортних галузях спад почався ще у березні, коли карантин почали вводити в Європі. Вже у квітні імпорту скоротився більш ніж на чверть, порівняно із 2019 р. Постраждали однаково сильно майже усі категорії, окрім продовольчих товарів.

Прогнози експертів дають змогу констатувати, що за умови зменшення наслідків спалаху вірусу, вплив на довіру та доходи від цілеспрямованих політичних дій у стабільних економіках може допомогти зростанню світового ВВП у 2021 р. до 3,25 %.

Література:

1. Програма стимулювання економіки для подолання наслідків Covid-19. КМУ, 2020. URL: <https://inlnk.ru/rJV0R> (дата останнього доступу: 15.03.2021 р.).
2. Стадник М. Вплив COVID-19 на світову економіку, 2020. URL: <https://inlnk.ru/WD8nz> (дата останнього доступу: 15.03.2021 р.).
3. Вплив COVID-19 та карантинних обмежень на економіку України (Кабінетне дослідження). ГО «Центр прикладних досліджень», 2020. С. 56.
4. Долбнєва Д.В. Вплив COVID-19 на економіку країн світу. 2020. С. .
5. Коронавірус в цифрах: як змінилася світова економіка. URL: <https://inlnk.ru/q14pY> (дата останнього доступу: 19.03.2021 р.).

***Науковий керівник – Мікуляк К. А.,
асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Булатов А. В.,

здобувач вищої освіти академічної групи Ф 4/1

Миколаївський національний аграрний університет

Будь-яка діяльність, що пов'язана з виробництвом товарів, послуг та їх реалізацією, є ризикованою. Під ризики потрапляє також діяльність урядових організацій, фінансових установ і фізичних осіб, на яку впливають чисельні як зовнішні, так і внутрішні чинники, що спричиняють фінансові кризи на національних та світових фінансових ринках.

Фінансово-економічну діяльність підприємства супроводжують постійні ризики, які пов'язані з втратою очікуваного доходу та збитків внаслідок інфляційних чинників, зростання облікових ставок комерційного банку, зниження вартості цінних паперів. Для упередження або мінімізації фінансових ризиків необхідно їх ідентифікувати, виявляти, розраховувати ймовірність настання, тобто здійснювати ефективне управління [1].

Дослідженню наслідків фінансових ризиків та методів управління ними присвячені праці вітчизняних вчених-економістів, а саме: Булигіної А. С. [1], Корж Н. В. [3], Костецького В. В. [2], Кузьмінець Т. Г. [4], Перегняк Ю. А. [4] та інших вітчизняних та закордонних дослідників.

Фінансовий ризик підприємств – ймовірність виникнення несприятливих фінансових наслідків у формі втрати доходу чи капіталу у ситуації невизначеності умов здійснення його фінансової діяльності [2].

Підприємствам необхідно здійснювати управління ризиками задля успішної діяльності. Основною метою управління фінансовими ризиками є мінімізація пов'язаних з ними фінансових втрат. Головними завданнями управління фінансовими ризиками на підприємстві є оптимізація структури капіталу та портфеля боргових зобов'язань.

Механізм управління фінансовими ризиками полягає передусім в оцінці фактору ризику, його рівня, з метою розробки системи заходів щодо мінімізації негативних наслідків. У системі методів управління фінансовими ризиками вагоме значення відіграють внутрішні механізми їх нейтралізації, до яких відносять методи та заходи мінімізації негативних впливів наслідків ризиків, що обираються і здійснюються в межах самого підприємства [3].

Найбільш поширеними у практиці фінансового управління методами компенсації ризиків є: резервування частини фінансових ресурсів для забезпечення подолання негативних фінансових наслідків, впровадження «премії за ризик» та системи штрафних санкцій, введення стратегічного планування, впровадження дієвої системи маркетингу, лобіювання законопроектів, нейтралізуючих або компенсуючих чинників ймовірних ризиків, емісія конвертованих привілейованих акцій, боротьба з промислово-економічним шпигунством, створення асоціацій, фондів взаємної підтримки та допомоги.

Отже, управління фінансовими ризиками на підприємстві базується на прогнозі та нейтралізації їх негативних наслідків. Для успішної діяльності підприємствам необхідно враховувати чинники ризику при прийнятті управлінських рішень, опираючись на методи управління ризиками. Для ефективного управління фінансовими ризиками та ризиками взагалі необхідно спиратися на наукові розробки, вміло комбінувати відомі методи та застосовувати їх у щоденній роботі.

Література:

1. Булигіна А. С. Управління фінансовими ризиками підприємства – матер. II Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених, присвяченої 50-річчю створення факультету управління та бізнесу ХНАДУ (26 жовтня 2016 року). Харків, ХНАДУ, 2016. С. 622-624.

2. Костецький В. В., Бутов А. М. Напрями побудови системи управління фінансовими ризиками на підприємстві. *Український журнал прикладної економіки*. 2016. Том 1. № 3. С. 60-66.

3. Корж Н. В. Методи управління фінансовими ризиками. *Траєкторія науки*. 2016. №10. С. 33-35.

4. Кузьмінець Т. Г., Перегняк Ю. А. Управління фінансовими ризиками підприємства в умовах ринкової економіки. *Young Scientist*. 2017. №12. С. 28-31.

*Науковий керівник – Мікуляк К. А.,
асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

ВАЛОВИЙ ВНУТРІШНІЙ ПРОДУКТ УКРАЇНИ

Васюніна Л. А.,

здобувач вищої освіти академічної групи Б 2/1

Миколаївський національний аграрний університет

Валовий внутрішній продукт (ВВП) є одним з основних макроекономічних показників, який відображає кінцеву ринкову вартість усіх товарів та послуг, які вироблені на території країни в усіх галузях економіки за рік для споживання, експорту і накопичення, не залежно від національної приналежності використаних факторів виробництва. Показник валового внутрішнього продукту є вагомим індикатором соціально-економічного розвитку країни. При розрахунку ВВП можна визначити оцінку результатів виробництва та споживання, темпів економічного зростання, продуктивності праці, а також сформувати уявлення про загальний добробут нації.

Загальний ВВП і ВВП на душу населення, розраховані за поточними цінами (дійсними на момент здійснення операції), називаються номінальними. Однак, номінальний ВВП не завжди вірно відображає тенденцію розвитку економіки та зростання добробуту населення з огляду на можливі зміни цін на товари та послуги. Для усунення впливу чинника зміни цін та визначення справжнього (зіставного) обсягу товарів і послуг за низку років, потрібно вирахувати реальний ВВП у цінах одного базового року, для чого застосовується дефлятор ВВП (індекс цін).

Питанню вивчення ВВП присвячені наукові доробки багатьох українських вчених та дослідників, серед яких: А. Гальчинський, І. Багратян, В. Гейць, М. Савлук, О. Дзюблюк, І. Манцурова, А. Савченко.

Щодо валового внутрішнього продукту України після спаду на 4,2% у 2020 р. при інфляції 5% прогнозувалося його збільшення на 4,1% (6,9% інфляція). Стосовно платіжного балансу агентство Fitch Ratings зазначає, що Україна виявилася стійкою до шоку, викликаного коронавірусом, а її міжнародні резерви збільшилися до 28,8 млрд дол. у січні 2021 року (становили 27,0 млрд дол. у лютому 2020 року).

За підрахунками Світового банку, якщо Верховна Рада України схвалить збільшення мінімальної зарплати в 2021 р. на 37%, це може збільшити фіскальний дефіцит до 6% ВВП і збільшити потребу у фінансуванні в 2021 р. до 13% ВВП.

Варто зазначити, що рівень тіньової економіки знижує реальний обсяг виробництва при розрахунках ВВП, і це в кінцевому підсумку дещо викривляє розрахунки фактичного ВВП. За оцінками МЕРТ, вихід із «тіні» лише 10% ВВП

до 2023 р. додасть до офіційного номінального ВВП 15–20 млрд дол. або до 10% реального приросту ВВП за рік. Варто зазначити, що близько 17% ВВП відображає обсяг економіки, яка безпосередньо не спостерігається. За даними Ф. Шнайдера, тіньова економіка в Україні знаходиться в межах 46–53% ВВП. У своїх методологічних поясненнях експерт зазначає, що його методологія концентрується на двох видах тіньової економіки, таких, як незаконна зайнятість та виробництво товарів і послуг домашніми господарствами.

Нині проблема зовнішніх запозичень є дуже актуальною для України. За умови ефективного використання залучені ресурси можуть стати позитивним чинником економічного зростання. Проте інакше збільшення заборгованості може призвести до фінансової кризи, порушити макроекономічну діяльність, що відразу вплине на показники рівня ВВП.

Детінізація української економіки створює умови для легальної господарської діяльності та посилення відповідальності за економічні злочини, підвищить рівень доходів та соціальний захист громадян, дозволить залучити додаткові бюджетні надходження для забезпечення стійкого та динамічного економічного зростання.

Аналізуючи динаміку ВВП на сьогодні, вважаємо актуальними питання економічної безпеки. Економічна безпека є однією з головних складових національної безпеки, тому оцінювання її рівня є необхідним питанням. Складовими економічної безпеки є виробнича, демографічна, енергетична, зовнішньоекономічна, інвестиційно-інноваційна, макроекономічна, продовольча, соціальна, фінансова безпеки.

Отже, показник ВВП в Україні продовжує залишатися на досить низькому рівні, що є значною проблемою, подолання якої є стратегічно важливим завданням для країни. Україна повинна підвищити свій рівень виробництва та експорту готової продукції, що в майбутньому підвищить показник ВВП.

Література:

1. Валовий внутрішній продукт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>.
2. Тіньова економіка в Україні : причини та шляхи подолання / Міжнародний центр перспективних досліджень.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Шнайдер Ф. Рост теневой экономики во всём мире / Ф. Шнайдер, Д. Энсте // Экономическая теория преступлений и наказаний.
5. Долбнёва Д. В. Вплив COVID-19 на економіку країн світу. *Проблеми економіки*. 2020. № 1 (43). С. 20-26.

**Науковий керівник - Сіренко Н. М.,
д-р. екон. наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв**

РОЛЬ ПОСЕРЕДНИКІВ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ
Верезубенко В.О.,
здобувач вищої освіти академічної групи Б 2/1
Миколаївський національний аграрний університет

Одними з головних учасників фінансового ринку є фінансові посередники, адже від їх діяльності залежить ефективність функціонування всього фінансового ринку.

Ефективність функціонування посередників фінансового ринку є обов'язковою умовою розвитку інших галузей економіки держави. Наявність результативних фінансових посередників серед яких: банки, недержавні пенсійні фонди, компанії страхування, кредитні спілки а також інші фінансові установи, може посприяти стабільному та прогнозованому розвитку більшості економічних процесів у суспільстві. Накопичуючи великі об'єми коштів, фінансові посередники є дуже вагомим джерелом інвестицій в економіку нашої держави, яка на даному етапі почала розвиток у стрімкому темпі.

Особливості розвитку фінансових посередників, та їх ролі в стимулюванні розвитку світової економіки досліджено такими науковцями, як: Р. Левін, Т. Бек, Е. Деміргук-Кунт, С. Тадесс та інших.

Фінансові посередники становлять велику чисельну групу основних учасників ринку фінансів та забезпечують зв'язок між покупцями та продавцями фінансових інструментів. Деяка частина посередників сама може виступати в ролі продавця або покупця. Фінансові посередники – це фінансові установи, до них належать суб'єкти системи банку, небанківські фінансові та кредитні інститути, контрактні фінансові інститути. До посередників другого рівня можна віднести фондові біржі, реєстратори, зберігачі, депозитарії, брокери, дилери, андерайтери, компанії по керуванню активами інституційних інвесторів та інших.

Ступінь розвитку ринку фінансів можна охарактеризувати за кількістю фінансових посередників і різноманіттям фінансових інструментів.

Слід зазначити, що в умовах розвитку фінансового ринку фінансові посередники можуть виконувати важливі функції у розвитку економіки держави, а саме:

- 1) забезпечення стабільності на фінансовому ринку через узгодження попиту та пропозиції на фінансові ресурси;
- 2) ведення фінансових інструментів відповідно до потреб ринку;
- 3) пониження трансакційних витрат на основі ефекту масштабу;
- 4) диверсифікація ризиків деяких вкладників і забезпечення її пониження;
- 5) вирішення проблем асиметричної інформації на фінансовому ринку держави;
- 6) підвищення ліквідності фінансових інструментів через надання послуг професійного керування портфелем активів [2, 3].

Варто зазначити, що фінансових посередників можна розподілити за різними ознаками: статус інвестора, характер проведення фінансових операцій, інституціональна структура фінансового ринку, рівень спеціалізації [1].

В умовах економіки фінансові посередники забезпечують ефективну роботу фінансового ринку та створюють дієвий механізм трансформування тимчасово вільних ресурсів (фінансових) в інвестиції.

Фінансові посередники відіграють важливу роль у підготовці ефективної роботи фінансового ринку. Розвиток інституційних інвесторів матиме позитивний вплив на економіку нашої країни через допомогу ефективного перерозподілення капіталу та розширення пропозиції інвестиційних ресурсів.

Література:

1. Фінансові посередники та їх роль у розвитку фінансового ринку. URL : https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/54828/5/Shkolnyk_Finansovi_poserednyky.pdf;jsessionid=9F10CCBF462FC A1ADC7F08894A9E47FE
2. Роль посередників на фінансовому ринку України. URL : <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/2518/1/22.pdf>
3. Економіка. 104/2008. URL : <http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2015/12/102.pdf>

***Науковий керівник- Лункіна Т. І.,
д-р. екон. наук, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

ЗОЛОТОВАЛЮТНІ ЗАПАСИ І РЕЗЕРВИ УКРАЇНИ

Вознюк К.І.

здобувач вищої освіти академічної групи Б 2/1

Миколаївський національний аграрний університет

Золотий резерв або золотий запас – запас золота, що знаходиться у Центральному банку та Міністерстві фінансів країни, і є частиною золотовалютного резерву. Метою золотого резерву було забезпечення національної валюти еквівалентною вартістю, вираженою у золоті.

На даний час золотий резерв є частиною золотовалютного резерву, виконуючи роль антикризового резерву для стабілізації курсу національної валюти. Крім того, через можливість використовувати золото як засіб оплати, великі його запаси означають більшу економічну незалежність.

Резерви можуть використовуватися для здійснення міжнародних розрахунків і платежів, покриття дефіциту платіжного балансу, стабілізації курсу національної валюти на міжнародних ринках тощо.

Слід розрізняти золотовалютні резерви (міжнародні валютні резерви) і золотий запас (золоті резерви) країни. Золотий запас – всього лише частина офіційних золотовалютних резервів держави, який подається у вигляді монетарного золота.

Міжнародні валютні резерви НБУ представлені у вигляді монетарного золота, іноземної валюти та державних цінних паперів, деномінованих в цих валютах; туди можуть також включатися залишки на рахунках в міжнародних організаціях. Резерви можуть використовуватися для здійснення міжнародних розрахунків і платежів, покриття дефіциту платіжного балансу, стабілізації курсу національної валюти на міжнародних ринках тощо.

Країни-лідери з найбільшими золотими запасами:

1. Лідером за обсягом золотих запасів в світ є США.
2. Німеччина – рекордсмен відповідно до запасів золота в Європі. Резерв золота – 3367,9 тонни. Бундесбанк випустив спеціальну книгу про історію золотого запасу країни.
3. Італія: резерв золота – 2451,8 тонни. Відсоток від золотовалютних резервів – 65,4.
4. Франція: резерв золота – 2436 тонн. Відсоток від золотовалютних резервів - 59,9.
5. Росія. У 2019 р. вартість золотого запасу Росії вперше перевищила 100 млрд дол., а фізична маса золота досягла 2207 тонн. Рекорд запасів золота був зафіксований в 1941 році – 2800 тонн. Росія не перевершила цей результат до сих пір.
6. Китай: резерв золота – 1916,3 тонни. Відсоток від золотовалютних резервів – 2,5. Вважається, що офіційні золоті запаси зберігаються в Пекіні. Резерви золота в Китаї з початку 2000-х років зросли майже в п'ять разів, які збільшилися приблизно з 400 тонн у 2001 р. до більш, ніж 1900 тонн до середини поточного року. При цьому КНР є найбільшим виробником золота в світі.
7. Швейцарія: резерв золота – 1040 тонн. Відсоток від золотовалютних резервів - 5,4%. Країна має рекордну співвідношення золотих запасів до кількості жителів.
8. Японія: резерв золота – 765,2 тонни. Відсоток від золотовалютних резервів - 2,4%. У цієї країни найнижчий відсоток золота серед десяти центральних банків з найбільшим золотим запасом.
9. Індія: резерв золота – 618,2 тонни. Відсоток від золотовалютних резервів - 6,1%. Індія давно повернула борги, але золото все ще залишається в Англії. За офіційною версією, його не можна повернути назад в Індію через проблеми зі страхуванням і безпекою. До сих пір індійське золото зберігається як золотий депозит в Банку Англії, а Індія отримує за ним відсотки.
10. Нідерланди: резерв золота – 612,5 тонни. Відсоток від золотовалютних резервів – 64,9 [3].

Щодо України станом на 28 лютого 2021 р. офіційні резервні активи України становили 28543,2 млн дол. США, при цьому монетарне золото (включаючи золоті депозити і золото в свопи) – всього лише 1500,9 млн дол. (5,26% від загального обсягу резервів). Левову ж частку міжнародних резервів України складають активи в конвертованих валютах (цінні папери, валюта і депозити) [1, 2].

На сьогодні рівень міжнародних резервів України у цілому можна вважати достатнім, але не стійким, на межі достатності. Щодо обсягу зовнішньої заборгованості, то він знаходиться на низькому рівні. Головною загрозою країни для її міжнародних резервів є зовнішній борг України, тому питання про залучення зовнішніх позик повинно бути виваженим та прорахованим.

Література:

1. Золотовалютні запаси та резерви :офіційний сайт Міністерства фінансів. URL : <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/assets>.
2. Золотовалютні запаси України. URL : <https://tradingeconomics.com/ukraine/foreign-exchange-reserves>.
3. Офіційний сайт Всесвітньої золотої ради. The role of gold in a multicurrency reserve system by Andrew Sheng. URL : <https://www.gold.org/research/gold-investor/gold-investor-july-2018/role-of-gold-in-a-multicurrency-reserve-system>.

***Науковий керівник – Сіренко Н.М.,
д-р. екон. наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

ОЦІНКА ЛІЗИНГОВОГО ПОРТФЕЛЮ НА ОСНОВІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Герасименко Д.Є.

здобувач вищої освіти академічної групи Ф 3/1

Миколаївський національний аграрний університет

Найчастіше фермери або ж підприємці-початківці, які тільки починають свою діяльність та за необхідності коштів для купівлі обладнання або спецтехніки ставлять себе перед вибором: кредит чи лізинг. Більшість населення не розуміє самої сутності проведення операцій лізингу, гадаючи що кредит вигідніше.

Актуальність теми на сьогоднішній день викликана сформованим неправильним уявленням про лізинг, як більш дорогого способу фінансування в порівнянні з кредитом, тому дане питання потребує роз'яснень.

Справа в тому, що банк при кредитуванні надає єдину послугу – надання грошових коштів, а всі інші платежі, пов'язані зі сплатою податків і оформленням транспортного засобу в державних органах, позичальник повинен здійснювати самостійно. У той час як лізинг - послуга комплексна.

Розвиток лізингу в Україні допоможе розвитку малого та середнього бізнесу. Це в свою чергу призведе до багатьох позитивних змін в економіці. Зокрема, до лізингових операцій залучаються великі кошти банківських установ, страхових, акціонерних та інших товариств. Відбудеться стовідсоткове кредитування, яке не вимагатиме негайного початку платежів. Контракт з лізингу буде набагато простіше отримуватися, ніж позика [1]. Отримання необхідного обладнання у лізинг стане вигідніше, ніж за контрактом купівлі-продажу. Також виникне можливість отримати додаткові інвестиції від

іноземних партнерів, причому не в грошовому вираженні, а в машинах та устаткуванні. Через лізинг можна буде оперативно реконструювати виробництво та направляти зекономлені кошти на інші потреби [2].

Приватбанк створив простий і зручний сервіс отримання рішення про надання лізингового фінансування на що завгодно - від комерційної нерухомості або авто до лізингу сільгосптехніки і техніки спеціального призначення. Свої лізингові операції поділяє на декілька категорій, а саме: спецтехніка, комерційний транспорт, промислове обладнання, сільськогосподарська техніка та автосалони.

Рис. 1. Структура лізингового портфеля

Джерело: Розроблено автором з використанням джерел[2,3]

З вищенаведеного структурного портфеля видно, що більший попит здійснюється на легкові автомобілі. Поміж це, найвигіднішою та прибутковою справою в Україні - є вирощування продукції рослинництва та займання фермерством, тому сільськогосподарська техніка розташована на 2 сходинці.

На основі фінансової звітності, було розроблено графічне зображення дебіторської заборгованості клієнтів банку протягом 2016-2019рр.(рис.2.).

Рис. 2. Дебіторська заборгованість клієнтів за фінансовим лізингом

Джерело: розроблено автором з використанням фінансової звітності 2016-2019рр.[3,4].

З кожним роком спостерігається тенденція до зростання, особливо активно це проявляється з 2017 року до нині. Для прикладу, у 2017 році порівняно з 2018 роком приріст заборгованості фізичних осіб складає майже 332%, в той час як юридичних – 231%.

Отже, проаналізувавши вищенаведені дані, можна підкреслити, що лізингові операції все ж таки набувають поширення, спостерігаємо збільшення попиту на даний вид послуг, особливо серед фізичних осіб. Приватбанк, незважаючи на несприятливий економічний стан країни, все ж таки створив комфортне середовище для лізингоотримувачів, прорахувавши усі ризики, які можуть виникати зі сторони лізингу, так і зі сторони кредиту. Результатом цього є вигідні програми, як для фізичних, так і юридичних осіб, які користуються попитом.

Література:

1. Бурковська А. В., Паламарчук В. С. Стан і перспективи українського ринку лізингу // Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія «Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості». 2020. № 1(21). С. 133-142.
2. Вініченко І.І. Інвестиційна діяльність аграрних підприємств: монографія/ І.І. Вініченко. – Донецьк: Юго-Восток, 2010. С.444.
3. Консолідована фінансова звітність 2016-2019 рр. UKL: <https://privatbank.ua/about/finansovaja-otchetnost> (дата звернення: 01.10.2020)
4. Статут ПАТ КБ "ПриватБанк". UKL: <https://static.privatbank.ua> (дата звернення: 01.01.2021).

***Науковий керівник –Боднар О. А.
к. екон. наук асистент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

ТЕОРЕТИЧНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ СУТНОСТІ СТРАХОВОГО ШАХРАЙСТВА

Герасименко Д.Є.

здобувач вищої освіти академічно групи Ф 3/1

Миколаївський національний аграрний університет

Забезпечення ефективного функціонування страхових компаній, належного рівня їх фінансової безпеки неможливе без формування і впровадження дієвої системи виявлення і протидії страховому шахрайству, що спричиняє масштабні негативні наслідки як для самих компаній, їх клієнтів і контрагентів, так і страхового ринку країни загалом.

Шахрайство – це злочин, який здавна відомий у всьому світі та в історії будь-якого суспільства є невід’ємним супутником торговельних відносин, ринку в цілому [2**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

Пластун В.Л. [3] зазначає, що страхове шахрайство – це протиправна поведінка суб’єктів договору страхування, внаслідок чого суб’єкти договору страхування отримують можливість незаконно і безоплатно обернути капітал на свою користь.

Барановський О.І. [1] вказує, що страхове шахрайство – це здобуття страхувальником страхового відшкодування шляхом обману або зловживання довірою, або внесення меншої ніж необхідно, при нормальній оцінці ризиків, страхової премії, а також приховування важливої інформації при висновку або в період дії договору страхування.

В своїх дослідження Шірінян Л.В. [5] страхове шахрайство – це змова або свідомо протиправна поведінка окремих суб'єктів страхових відносин, навмисно неправильне відображення (подання) даних щодо умов договору страхування, внаслідок чого такі суб'єкти отримують можливості незаконно змінити (використати) умови договору страхування на свою користь чи отримати відшкодування без належних підстав, що впливають із законодавства, заволодіти чужим майном чи придбати права на майно шляхом обману, зловживання довірою.

Важливим при розгляді питання страхового шахрайства є визначення найбільш популярних мотивів його здійснення (рис.1).

Шахрайство можна умовно розділити на дві групи: заплановане і ситуативне. Основна ознака запланованого шахрайства – ґрунтовна підготовка, іноді за участю цілої групи осіб і за сприяння співробітників страхової компанії. Договір страхування спочатку укладається з метою здійснення протиправних дій. Це може бути страхування автомобілів-«двійників», страхування авто в пошкодженому стані з подальшим оголошенням страхової події (часто в цьому задіяний працівник страхової компанії, який виписує поліс на розбитий автомобіль, вказуючи в договорі, що машина не має пошкоджень), страхування майна в декількох різних страхових компаніях з метою отримання кількох страхових виплат одночасно, інсценування страхових випадків (ДТП, викрадення, підпалів і затоплення приміщень, пограбувань).

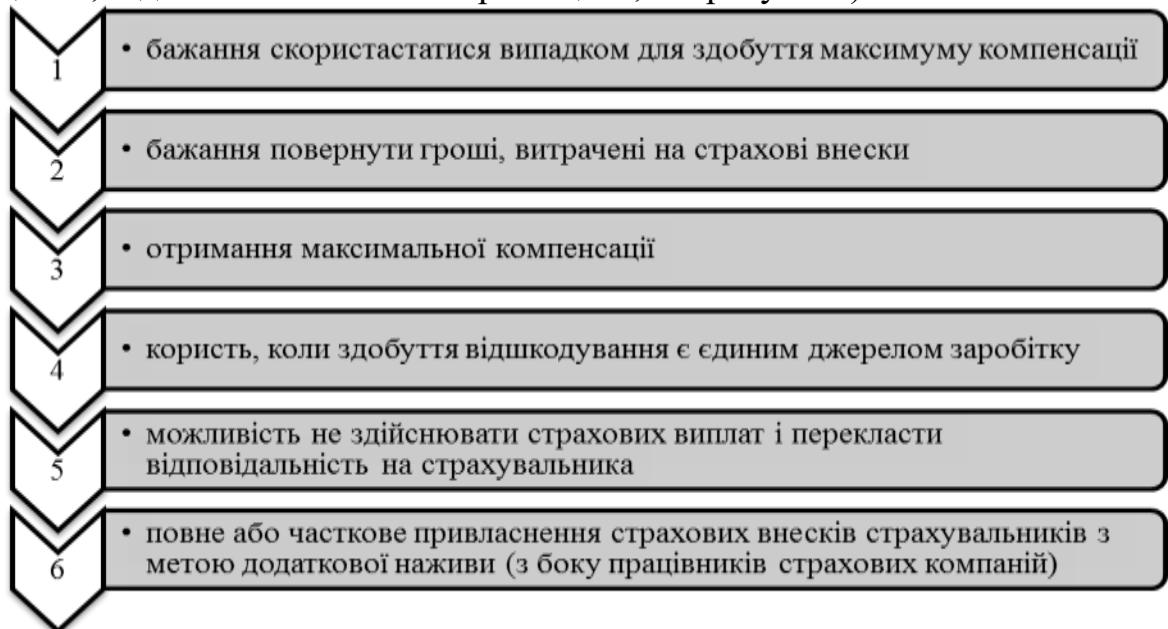

Рисунок 1 – Мотиви здійснення страхового шахрайства

Джерело: складено за [2, 3]

Отже, можна стверджувати, що страхове шахрайство на ринку страхових послуг має суттєві наслідки, спричиняючи значні втрати для всіх суб'єктів страхового ринку. Необхідним є покращення законодавчої бази щодо страхового шахрайства та використання досвіду зарубіжних країни, які мають багаторічний досвід у такій сфері, що насамперед передбачає створення єдиної бази страхувальників та консолідацію дій між владою, страховиками та їх об'єднаннями.

Література:

1. Бура О. В., Добровольська І. І. *Фінансове шахрайство в Україні та заходи протидії*. URL : <http://libfor.com/index.php?newsid=2879>
2. Добрик Л.О. Найбільш ризиковими видами страхування в Україні з позиції схильності до шахрайства. *Ефективна економіка*. 2016. №4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4900>
3. Конкурентоспроможність страхового ринку України в умовах активізації глобалізаційних процесів: колективна монографія за матеріалами праць наукової групи і науковою редакцією д-ра екон. наук, проф. Л. В. Шірінян. – К. : Видавництво Ліра-К, 2020. 404 с.
4. Приказюк Н. В. Зарубіжний досвід організації боротьби з шахрайством у страховій системі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія : Економіка. 2016. Вип. 2. С. 98-102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2016_2_19.
5. Шахрайство в українських компаніях. URL: <https://kreston-gcg.com/ua/mowenni4estvo-v-ukrkomparijax/>
6. The Association of Certified Fraud Examiners. The Report to the Nation on Occupation Fraud and Abuse. Austin : ACFE, 2018. URL : <https://www.acfe.com/report-to-the-nations/2018/>

Науковий керівник – Шишпанова Н.О
к. екон. наук, доцент, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв

РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ З УРАХУВАННЯМ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ

Герасименко Д. Є.,
здобувач вищої освіти академічної групи Ф 3/1
Миколаївський національний аграрний університет

Провідне значення у формуванні дохідної частини бюджету відіграють податки. За роки незалежності в Україні податкова система зазнавала значних змін: від високого рівня податкових ставок і високого податкового навантаження до скорочення кількості податків та оптимізації пільг. Сьогодні податкова система України забезпечує близько 80% доходів бюджету. Оподаткування було й залишається основою наповнення державного бюджету, унаслідок чого податкова реформа в Україні набула статусу пріоритетної.

Водночас євроінтеграційний вибір України, необхідність підвищення темпів економічного зростання потребують подальшого реформування податкової системи з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду.

У податковій системі України переважають непрямі податки, що частково нівелює втрати бюджету внаслідок ухиляння від оподаткування. Наприклад, у країн з розвинутою ринковою економікою (США, Японії, Великобританії, Канаді) переважають прямі податки (зокрема, у США вони становлять 54,7%), у Франції – непрямі (56,6%), серед яких слід назвати податки на споживання, акцизи, внески підприємців у фонди соціального страхування. Німеччина та Італія мають більш урівноважену структуру податків (частка непрямих податків у Німеччині становить 45,2%, в Італії – 48,9%).

У зарубіжних країнах податкові системи також змінюються, хоча більш повільно, ніж в Україні. Так, останніми роками у світі основними змінами в оподаткуванні прибутку корпорацій стало зниження податкових ставок. Так, за останні десять років знижено ставки корпоративного податку в Бельгії (із 45% до 39%), Канаді (з 36% до 29%), Данії (з 50% до 34%), Франції (із 45% до 33%), Німеччині (з 56% до 45%), Японії (із 43% до 37%), Швеції (із 52% до 28%), США (із 45% до 39,6%). Водночас відбувався процес розширення податкових баз з цього податку. Його частка в структурі податкових надходжень в економічно розвинених країнах залишається стабільною на рівні 8-9% [1].

Основними заходами, що передбачені урядами країн ЄС під час економічної кризи, – це зниження податкового тиску на економіку цих країн. В Австрії, Франції, Німеччині, Греції, Швеції, Великобританії простежуються тенденції до зменшення навантаження по податку з доходів фізичних осіб для осіб з меншими доходами. У Греції вводяться додаткові податки на особисті доходи з високим рівнем. В Україні система оподаткування доходів фізичних осіб, на нашу думку, є недосконалою, що в т.ч. пов'язано з існуванням спрощеної системи оподаткування.

У країнах ЄС для зменшення навантаження на фізичних осіб в умовах кризи застосовували такі важелі:

- відстрочка платежів з податкових відрахувань із заробітної плати;
- введення податкових пільг для купівлі побутової техніки та меблів;
- пільги для працюючих батьків;
- додаткові податкові пільги в розмірі 400 євро для робітників і самозайнятих платників податків;
- звільнення від оподаткування платники податків у віці старше 65 років [1].

Стимулювання виведення бізнесу з «сірої зони» економіки та підвищення інвестиційної активності країни чи певного регіону не завжди є результативними, попри вдосконалення законодавства, про що свідчить аналіз останніх змін у Податковому кодексі України [2].

Реалізовано правила електронного платника податків на рівні ПКУ. Ця ініціатива надасть змогу платникам податків мати менше контактів з контролюючими органами, що знизить ризик корупції. Крім того, використання електронних кабінетів надасть змогу платникам податків витратити менше часу

й ресурсів для реалізації своїх прав і обов'язків, що приведе до спрощення податкового адміністрування.

Отже, в Україні створено податкову систему, яка дає змогу мобілізувати кошти в розпорядження держави, тобто податки виконують перш за все фіскальну функцію. Водночас для більш ефективного здійснення їхнього розподілу та перерозподілу на цілі економічного й соціального розвитку, підвищення регулятивної функції податкової системи необхідне подальше її вдосконалення з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду. Проведений аналіз досвіду прогресивних моделей оподаткування, які використовуються в зарубіжних країнах, свідчить про те, що окремі їх елементи доцільно адаптувати в Україні для вдосконалення регулятивного характеру впливу на економіку.

Література:

1. Котіна Г., Степура М. Податкові важелі впливу на економіку в сучасних умовах: вітчизняний та світовий досвід. *Економіст*. 2010. № 5. С. 31-35.

2. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні : Закон України від 21 грудня 2016 р. № 1797-VIII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1797-19> (дата звернення: 20.03.2021).

3. Полторак А. С., Головка М. Й. Трансформація системи оподаткування майна в умовах фіскальної децентралізації в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. 2017. № 9 (195). С. 79–91.

***Науковий керівник –Полторак А. С.,
д-р екон. наук, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв***

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ФІНАНСІВ

Іваночко І. В.,

здобувач вищої освіти академічної групи Б4/1

Миколаївський національний аграрний університет

Фінанси є однією з найбільш важливих і складних економічних категорій, що спрямована на розробку ефективної системи формування і використання фондів грошових коштів, які надають змогу забезпечувати виконання державою своїх функцій.

До яскравих представників фінансової науки як самостійної галузі економічного знання слід віднести видатних українських вчених та науковців: Ставерську Т. О. [1], Іванюту О. М. [1], Базилевича В. [2], Пасічника Ю. В. [4], Єфименко Т. І. [3], Мярковського А. І. [3] та ін.

Історичний характер фінансів виявляється не тільки у створенні нових форм фінансових відносин із розвитком суспільства, а й в еволюції кожної форми. Ми погоджуємось з думкою Ставерської Т. О. [1] та Іванюти О. М. [1], що у розвитку фінансів необхідно виділити такі етапи:

1) перший етап розвитку фінансів – характеризується невиробничим характером фінансів, через те, що основна маса грошових коштів витрачалась на військові цілі та практично не впливала на економіку;

2) другий етап еволюції фінансів характеризується вузькістю, тому фінансові відносини були пов'язані переважно з формуванням і використанням бюджету, оскільки для забезпечення матеріальної основи функціонування державного апарату потрібні були централізовані фонди грошових коштів;

3) третій етап розвитку фінансів характеризується розвитком державності й подальшим розвитком товарно-грошових відносин. З'явилася потреба у нових загальнодержавних фондах грошових коштів та, відповідно, нових групах грошових відносин, пов'язаних із формуванням та використанням цих фондів;

4) четвертий етап розвитку фінансів характеризується великою кількістю складових фінансової системи, високим рівнем їх впливу на економіку та різноманітністю фінансових відносин. На цьому етапі фінанси стають одним із найважливіших інструментів непрямого впливу на відносини суспільного відтворення матеріальних благ, робочої сили та виробничих відносин. Виникають принципово нові форми у фінансових відносинах [1].

Таким чином, фінанси є історичною категорією, а їх вдосконалення нерозривно пов'язано з розвитком суспільства: чим вищий рівень відносин між людьми, тим більше довершеною структурою володіють фінанси. Тому вони взагалі невід'ємні від людини, оскільки є розподілом і перерозподілом створених людиною багатств. Це означає, що історія фінансів не закінчилася: вони і далі будуть розвиватися і удосконалюватися.

Література:

1. Ставерська Т. О., Іванюта О. М. Історія фінансів: навч. посіб. Харків : 2013. 83 с.
2. Історія економічних вчень. Підручник. За ред. В. Базилевича. К.: Знання, 2004. 1300 с.
3. Фінанси. Бюджет. Податки: національна та міжнародна термінологія: у 3 т. Т. 1 / за ред. Т. І. Єфименко, А. І. Мярковського; ДННУ Акад. фін. упр. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ, 2013. 728 с.
4. Пасічник Ю. В. Бюджетна система України: Навч. посіб. К.: Знання Прес, 2006. 607 с.

***Науковий керівник – Мікуляк К. А.,
асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

КРЕДИТУВАННЯ ЗА ПРОГРАМОЮ «ДОСТУПНІ КРЕДИТИ 5-7-9%»

Каземирчик К. С.,

здобувач вищої освіти академічної групи Ф 3/1

Миколаївський національний аграрний університет

У сучасних умовах економіки України надважливим питанням є стабільне і ефективне функціонування малого та середнього бізнесу. Держава

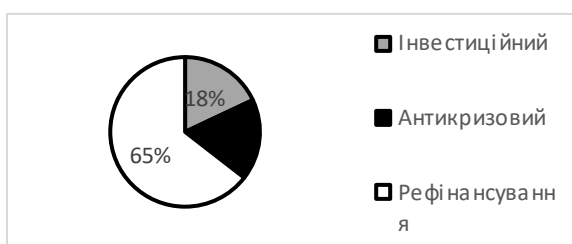
постійно впроваджує і оновлює існуючі програми розвитку підприємництва. Останньою, широковідомою і застосованою стала програма «Доступні кредити 5-7-9%», впровадженою Фондом розвитку підприємництва за дорученням Уряду України першого лютого 2020 року [4]. Хоча з моменту старту програми пройшов всього один рік, наразі можна стверджувати – програма користується широким попитом і її подальший розвиток є беззаперечний.

Питання необхідності державної підтримки малого підприємництва розглядали такі вітчизняні науковці, як: Н. П. Бенера, Є. С. Гордієнко, Ю. О. Ольвінська, що розробили теоретичний механізм удосконалення рівня підтримки підприємництва та виокремили кредитування підприємств, як важливу складову розвитку малого бізнесу [1].

Фонд розвитку підприємництва в Україні має низку актуальних програм кредитування і фінансування малого бізнесу, проте найпопулярнішою й найпростішою для позичальників є програма «Доступні кредити 5-7-9%».

«Доступні кредити 5-7-9%» – програма, введена для спрощення доступу суб'єктів малого підприємництва до кредитних ресурсів та для зменшення відсоткового навантаження за кредитами. Програму позиціонують як реальну допомогу зміцненню конкурентоспроможності малого бізнесу, яка є частиною Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва України на 2017-2020 роки [2].

Проаналізовано, що 54% наданих кредитів, згідно з галузевою класифікацією отримали агропромислові підприємства, за перший рік роботи програми було надано більше 9,5 тис. кредитів на суму 22,6 млрд грн [2]. У зв'язку з пандемією COVID-19 було впроваджено пільгові відсоткові ставки – 3 і 0% річних [3,5]. У зв'язку з активною підтримкою і швидкою реакцією на зміни в країні, програма за 2020 рік дозволила створити 9,5 тисяч, а зберегла – 120 тисяч робочих місць [3]. З 08.02.2021р. впроваджено низку доповнень, так, наприклад, можливим стане отримати кредити на впровадження стартапів під 15% річних, що надасть можливість впроваджувати інноваційні винаходи та ідеї і знизити рівень безробіття [4].

Кредити надаються на 3 цілі: інвестування, кредити рефінансування, антикризові кредити. І хоча найменшу частку становлять кредити на антикризові цілі (рис. 1), темп приросту кредитного портфелю, порівняно з іншими більший на 8% [5].

Рис. 1 «Кредити в розрізі цілей програми» [2].

Основна частка новостворених робочих місць створена за інвестиційними проектами кредитування. Для української економіки важливим питанням є інвестування у малий бізнес. Інвестиційні кредити – це довгострокове фінансування об'єктів, яке спрямоване не лише на забезпечення потреб підприємства, а й нарощування активів у майбутньому. Інвестиції – рушійна сила бізнесу. За програмою «Доступні кредити 5-7-9» інвестиційне

кредитування в основному здійснюють державні комерційні банки: АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ», АТ «УКРГАЗБАНК», АТ «ПРИВАТБАНК» з 60, 50, 40% від загального обсягу наданих кредитів за вище зазначеною програмою відповідно, в той час, як частка інвестиційних кредитів у недержавних комерційних банках становить 0-10%, що свідчить про низький рівень кредитної підтримки інвестиційних проектів і високий ризику їх збитковості [2,3].

Станом на сьогодні, 26 комерційних банків України співпрацюють з державною програмою. Найбільшими банками-кредиторами є: АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ», АТ «ПУМБ», АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК», АТ «КРЕДОБАНК», АТ «УКРГАЗБАНК». Навзаєм держава виплачує грошову підтримку банкам. Так, наприклад, АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ», який є найбільшим кредитором сільськогосподарських підприємств (як в межах, так і за межами програми), надав кредитів на суму 3208,6 млн грн, а отримав 71,8 млн компенсації за 11 місяців 2020 року, що в середньому становить +2,5% річних до кожного кредиту [2,3].

Надалі очікується зменшення активного оновлення програми і затвердження сталих норм обсягів через впровадження наступної урядової програми кредитування домогосподарств «Доступна іпотека під 7%» [6].

Отже, попри об'єктивно існуючі економічні і політичні труднощі, Уряд України розуміє необхідність підтримки малого бізнесу й запроваджує ефективні програми його розвитку. «Доступні кредити 5-7-9%» – потрібний елемент стратегії розвитку малого підприємництва в Україні і база його кредитної підтримки, яка отримала особливе значення у зв'язку із складним положенням бізнесу в умовах кризи, спричиненою пандемією COVID-19.

Література:

1. Бенера Н. П. Необхідність державної підтримки малого підприємництва в кризових умовах. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2015. №3. С. 15-17.
2. Офіційний сайт Фонду розвитку підприємництва в Україні. Квартальний звіт за Державною програмою Доступні кредити 5-7-9 за 4 квартали 2020р. URL: <https://bdf.gov.ua/kvartal-%D0%86V-2020.pdf>. (дата звернення: 05.03.2021)
3. Офіційний сайт Фонду розвитку підприємництва в Україні. Щотижнева інформація про результати Державної Програми Доступні кредити 5-7-9 станом на 01.03.2021. URL: <https://bdf.gov.ua/bdf-01-03-2021.pdf>. (дата звернення: 07.03.2021)
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2020р. №1342. Про внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020р. №28. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanovikabine-tu-ministriv-ukrayini-vid-24-sichnya-2020-r-28-i281220-1342>. (дата звернення: 13.03.2021)
5. Каземирчик К. С. Особливості кредитування малого бізнесу в Україні. Матеріали IV всеукр. наук.-практ. конфер. МНАУ, 2020. С. 22-23

6. Офіційний сайт Фонду розвитку підприємництва в Україні. Державна програма Доступна іпотека 7%. URL: <https://bdf.gov.ua/uk/dlya-pryvatnyh-osib>. (дата звернення: 14.03.2021)

*Науковий керівник – Бурковська А.В.,
к. екон. наук, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

ОБЛІК РЕЗЕРВУ СУМНІВНИХ БОРГІВ

*Козак А.О.,
здобувач вищої освіти академічної групи Б4/2,
Миколаївського національного аграрного університету*

За сучасних умов розвитку ринкових угод з продажу товарів і послуг в Україні і за кордоном, учасники укладають угоди про купівлю-продаж з можливістю відстрочки платежів. У зв'язку з цим формується дебіторська заборгованість – сума заборгованостей дебіторів – контрагентів даного підприємства. Невчасна сплата зобов'язань дебіторами підприємства чи нездійснення платежів призводить до заборгованості та пошуку шляхів покриття можливих втрат та уникнення їх збільшення. Для цього існує механізм створення резерву сумнівних боргів, сума якого зменшує первісну вартість поточної дебіторської заборгованості, у фінансовій звітності відображається лише залишкова вартість дебіторської заборгованості – чиста реалізаційна вартість [1].

Резерв сумнівних боргів створюється на підприємстві за таких умов:

- для достовірного відображення дебіторської заборгованості у балансі у сумі різниці між наявною заборгованістю та резервом сумнівних боргів;
- для рахунку резерву списується безнадійна заборгованість.

Формування резерву сумнівних боргів на підприємстві відбувається за дотримання принципу обачності в бухгалтерському обліку відповідно до якого методи оцінки, що використовують в обліку, повинні запобігати зменшенню оцінки зобов'язань та витрат і збільшенню оцінки доходів підприємства [2].

Таким чином, резерв сумнівних боргів — який створюється з метою покриття у майбутньому безнадійної заборгованості. Він коригує дебіторську заборгованість до її чистої реалізаційної вартості, дозволяє підприємству показати, що відповідна сума не може бути стягнута з дебіторів.

Це дозволяє коригувати оцінку заборгованості та вирішити проблеми, пов'язані з необхідністю створення резерву, вибором методу та термінів його нарахування, базою нарахування [3].

Порядок створення резерву сумнівних боргів встановлено Положенням бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [3]. Відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», створення резерву боргів є необхідним за умов:

- якщо товари (продукція, роботи, послуги) реалізуються на умовах подальшої оплати або на умовах товарного (комерційного) кредиту;
- якщо дебіторська заборгованість є комерційною [1, 3].

Необхідність створення сумнівних боргів є обов'язковою вимогою, однак цю вимогу часто ігнорують, що є відповідальністю за порушення вимог Положень національних стандартів. В цьому випадку також є переваги, відповідно до яких підприємство саме обирає метод створення резерву. Це підхід, згідно з яким з рядка «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги» до підсумку балансу включають чисту реалізаційну вартість, а в інших випадках така вимога відсутня. Резерв сумнівних боргів визначається за умови:

- заборгованість виникла внаслідок господарської діяльності;
- заборгованість є поточною дебіторською заборгованістю, оскільки для довгострокової заборгованості резерв не розраховується;
- заборгованість не є безнадійною [2].

Існують різні методи нарахування резерву сумнівних боргів, вибір яких визначено у П(С)БО 10, що значно впливає на кінцеві показники діяльності підприємства, відповідно сума резерву сумнівних боргів визначається за одним із двох методів:

- методом абсолютної суми сумнівної заборгованості,
- методом застосування коефіцієнта сумнівності.

Облік резерву сумнівних доходів визначено в п.7 П(с)БО 10 визначено, що з метою знаходження резерву сумнівних боргів слід обчислювати на дату балансу, тобто щоквартально – при його складанні, а в окремих випадках - помісячно. З метою ефективного управління заборгованістю існує потреба оцінки реальності заборгованості частіше, ніж один раз у квартал. Це обумовлено тим, що в умовах несвоєчасного виконання зобов'язань за товари та послуг, розрахунок резервів сумнівних боргів доцільно робити щомісяця, а при складанні балансу - щокварталу [4, 5].

Отже, достовірне формування резерву боргів, а також створення моделі обліку дозволить ефективно здійснювати контроль та управління за дебіторською заборгованістю, що дозволить уникнути ризиків неплатоспроможності.

Література:

1. Соловей Н.В. Маліношевська К.І. Проблеми обліку дебіторської заборгованості / Проблеми підвищення ефективності інфраструктури : збірник наукових праць НАУ. 2016. Вип. № 25. С. 125–130.
2. Малишкін О.М. Резерв сумнівних боргів // Український бухгалтерський тижневик «Дебет-кредит». 2017. URL: <http://dtki.com.ua/debet/ukr/2001/17/17pr3.html>.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість": Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.99 р. №246 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0725-99>

4. Облік резерву сумнівних боргів. URL: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/16calyuk_buhgalterskyj_oblik_2_chastyny/buhg_1/53.htm.

5. Сіренко Н. М., Дубініна М. В., Баришевська І. В., Сирцева С. В., Мельник О. І. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах : навч. посібн. для напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент». Миколаїв : МДАУ, 2010. 439 с.

*Науковий керівник –Сіренко Н.М.,
д-р екон. наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

*Копайгора О.О.,
здобувач вищої освіти академічної групи Ф 4/1
Миколаївський національний аграрний університет*

Багатогранний світовий досвід свідчить про існування важливого напряму захисту громадян від настання раптових, несприятливих і навіть фатальних подій, яким виступає страхування життя. Страхування життя дозволяє вирішити низку проблем, які пов'язані з втратою засобів до існування, з тимчасовою або повною втратою працездатності; досягненням пенсійного віку, хворобою тощо [0].

Згідно ст. 6 Закону України «Про страхування» № 85/96 від 07.03.1996 р. страхування життя – це вид особистого страхування, який передбачає обов'язок страховика здійснити страхову виплату згідно з договором страхування у разі смерті застрахованої особи, а також, якщо це передбачено договором страхування, у разі дожиття застрахованої особи до закінчення строку дії договору страхування та (або) досягнення застрахованою особою визначеного договором віку. Умови договору страхування життя можуть також передбачати обов'язок страховика здійснити страхову виплату у разі нещасного випадку, що стався із застрахованою особою, та (або) хвороби застрахованої особи [0].

Суб'єктами страхування життя є: страховики, страхувальники, застраховані особи та вигодонабувачі (в разі смерті застрахованої особи).

Аналіз сучасного стану ринку страхування життя в Україні, показав, що валові страхові платежі (премії, внески) при страхуванні життя за 2019 рік становили 4624,0 млн грн, що на 18,4% більше, ніж за 2018 рік (станом на 31.12.2018– 3 906,1 млн грн). Структура надходжень валових страхових платежів (премії, внесків) станом на 31.12.2019 має такий вигляд: 4 490,8 млн грн (або 97,1%), що надійшли від фізичних осіб; 133,2 млн грн (або 2,9%), що надійшли від юридичних осіб. 20 За 2019 рік збільшилася кількість застрахованих фізичних осіб на 14,7% або на 659 138 осіб (станом на 31.12.2018 застраховано 4 473 911 фізичних осіб, станом на 31.12.2019 – 5 133 049 фізичних осіб). Протягом 2019 року застраховано 4 596 863 фізичні особи, що

на 52,4% або на 1 580 252 особи більше проти відповідного періоду 2018 року (за 2018 рік застраховано 3 016 611 фізичних осіб) [0].

Обсяг валових страхових виплат із страхування життя за 2019 рік становив 575,9 млн грн, що на 18,3% менше в порівнянні з 2018 роком (704,9 млн грн). Станом на 31.12.2019 величина зміни резервів із страхування життя становила 1 016,9 млн грн, що на 1,4 млн грн менше у порівнянні з попереднім роком та на 33,9 млн грн більше у порівнянні з відповідним періодом 2017 року. Основна частина величини зміни резервів зі страхування життя сформована за іншими договорами накопичувального страхування, а саме – 898,9 млн грн. За підсумками 2019 року 7 СК "Life" (за підсумками 2018 року від'ємне значення задекларували 8 СК "Life" на загальну суму 60,9 млн грн) [0].

Використанню послуг страхування життя як вагомому та комплексному інструменту соціального захисту сприятимуть:

- просвітницька діяльність страхових компаній, оскільки більша частина потенційних страхувальників не проінформовані або погано проінформовані про послуги, які надаються страховиками, а також про соціальні та економічні вигоди, які може принести страхування для кожного громадянина зокрема;
- розширення переліку страхових випадків у «life» страхуванні;
- спрощення процедури укладання договору страхування життя, інтеграція цього виду страхування до системи онлайн послуг, популяризація укладання страхових угод через Інтернет [0].

Перспективи розвитку ринку страхування життя в Україні залежатимуть від подальшого удосконалення законодавчої бази, що регулює не тільки сферу страхування, а і загалом всі види діяльності та їх впливу на страхування, а також від створення сприятливої системи функціонування інституту страхових посередників, покращення страхової культури та підвищення довіри до страховиків.

Література:

1. Про страхування [Електронний ресурс]: закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР зі змінами та доповненнями N 2095-VIII (2095-19) від 08.06.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>

2. Фориншурер страхування URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/19/6/4>

3. Цуркан І. М. Розвиток ринку страхування життя в контексті забезпечення соціального захисту населення України. *Економічний простір*. 2017. № 123. – С. 127-143.

4. Гринчишин Я. М., Гришук Т. В. Страхування життя як інноваційний продукт на страховому ринку України. *Ефективна економіка*. 2019. № 11. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7438>. DOI: [10.32702/2307-2105-2019.11.84](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.11.84)

***Науковий керівник – Шишпанова Н.О.,
канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

Крамарчук А.В.

здобувач вищої освіти академічної групи Б 2/1,

Миколаївський національний аграрний університет

Соціально-економічний розвиток потребує від урядів держав використання прогресивних форм, методів і принципів управління доходами та видатками між рівнями бюджетної системи. На ефективність бюджетної політики, перш за все, впливає якість бюджетного процесу, який повинен мати позитивний вплив на фінансову стабільність країни, а також соціальний рівень та розвиток життя населення.

Бюджетний процес – регульована законом діяльність, пов'язана з підготовкою бюджету, переглядом, затвердженням, виконанням та контролем, а також перегляд звіту про здійснення бюджету (стаття 2 Закону України «Про Державний бюджет України») [1].

Бюджетний процес є досить важливою та актуальною темою. Її розглядом займалось багато науковців та економістів. На сьогодні реформування та удосконалення бюджетних процесів, які відбуваються в Україні є темою постійних дискусій серед науковців, політиків та практиків[2]. Вітчизняні вчені, такі як: В. Геець, О. Василик, Ю. Пасічник, С. Фролов, А. Гальчинський, Л. Клець, В. Федосов, К. Павлюк, С. Юрій – досліджують особливості бюджетного процесу та зробили великий внесок у його розвиток [2].

Бюджетний процес в Україні регулюється Бюджетним Кодексом і Конституцією України. Відповідно до Бюджетного Кодексу України існує 4 етапи бюджетного процесу (ст. 19):

1. Складання бюджетних планів.
2. Прийняття та розглядання законопроекту «Про Державний бюджет України» (прийняття і затвердження рішень щодо місцевого бюджету.)
3. Забезпечення направлення грошових коштів до ланок системи бюджету, включаючи зміни згідно із законом «Про бюджет держави».
4. Прийняття, підготовка та розгляд звітів стосовно виконання бюджету [1].

Бюджетний план складає основу бюджетних процесів, він надійно визначає обсяг та джерела надходжень до бюджету; розподілення видатків для різних груп та галузей, збалансування бюджету [4].

Іншим важливим етапом який включає бюджетний процес є виконання бюджету, протягом якого мобілізуються кошти, визначені Законом «Про Державний бюджет» та організовується їх використання. Кабінет міністрів України відповідає за організацію виконання державного бюджету, а функціональну роботу виконують: Міністерство фінансів України, Державна податкова служба України та Державна казначейська служба України. Виконання бюджету реалізується згідно зі звітністю про доходи та витрати.

Кінцевою частиною бюджетного процесу слід вважати підготовку та затвердження звітів про застосування бюджету [4].

Перешкодою бюджетного процесу на території України є його прийняття, більш конкретно постійні несвоєчасні дії державної влади. Потреба вчасного схвалення бюджету з кожним роком збільшує гостроту проблеми. Політична ситуація яка склалася, а саме відсутність політичної злагоди, стабільності, засобів лобіювання інтересів промислових груп та представників бізнес угруповань, захист своїх інтересів урядовцями — ці фактори вкрай ускладнюють прийняття бюджету в цілому, не кажучи вже про його прийняття у поставленні строки.

Основна вада українського бюджетного процесу, яка виникає на етапах прийняття та впровадження, є відсутність прозорості. Першим кроком до поліпшення відкритості та прозорості бюджетного процесу стало прийняття у 2015 р «Закону про відкрите використання державних коштів» [2].

На основі проведеного аналізу, можемо зробити висновки, що він потребує удосконалення, адже на кожному його етапі є свої недоліки. У нашій країні існує необхідність формування такого бюджетного процесу, у якому головним буде досягнення результату, тобто виконання запланованих завдань і одержання конкретних результатів на підставі ефективного використання ресурсів.

Література:

1. Бюджетний кодекс України (2010). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
2. Електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» : Особливості бюджетного процесу в Україні URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/27311>
3. Майборода О. В., Чемчикаленко Р. А., Майборода О. Є. Середньострокове бюджетне планування в контексті бюджетного кодексу. Вісник НТУ «ХПІ». 2010. № 59. URL : http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Наукова_періодика/vestnik/Технічний_прогрес_та_ефективність_виробництва/2010/59/NTU_XPI_59_2010_28.pdf
4. Бюджетний процес в Україні. Фінанси. Навчальні матеріали онлайн. URL:https://pidru4niki.com/1994041264454/finansy/byudzhetniy_protsey_ukrayini

***Науковий керівник - Лункіна Т. І.,
д-р екон. наук, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв***

НОВАЦІЇ ЩОДО СПЛАТИ ЄДИНОГО ПОДАТКУ

Кугляр А. А.,

здобувач вищої освіти академічної групи Ф 3/1

Миколаївський національний аграрний університет

Місцеві бюджети є фінансовим джерелом органів місцевого самоврядування. Місцеві бюджети наповнюються податковими і

неподатковими надходженнями, так, зміцнення економічного потенціалу будь-якої адміністративної території відбувається за допомогою виявлення нових резервів фінансових ресурсів [5]. Надходження до місцевих бюджетів єдиного податку залежить від декількох чинників, серед яких одним із базових є кількісна зміна суб'єктів малого підприємництва України [1].

Єдиним податком є основним податком, який сплачується суб'єктами господарської діяльності на спрощеній системі оподаткування. Він є основним підприємницьким податком [2].

У грудні 2020 р. були внесені зміни до п. 291.4 Податкового кодексу України щодо лімітів доходів для I-III груп платників єдиного податку. У 2021 році залишається 4 групи платників (табл.1).

Таблиця 1. Групи платників єдиного податку

2021 рік	
1	2
I група	Фізичні особи-підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або здійснюють господарську діяльність з надання побутових послуг населенню. Обмеження щодо річного доходу - 167 МЗП (1 002 000 грн) станом на 01.01.2021 р. Ставка – не більше 10% від прожиткового мінімуму для працездатних осіб (227,0 грн/міс).
II група	Підприємці, які провадять господарську діяльність у сфері надання послуг, у тому числі побутових, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства. Річний дохід – 834 МЗП (5 004 000 грн). Ставка - не більше 20% мінімальної заробітної плати (1200 грн/міс.).
III група	Фізичні особи - підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не обмежена та юридичні особи суб'єкти господарювання. Обмеження щодо річного доходу - 1167 МЗП (7 002 000 грн) за станом на 01.01.2021 р. Ставка - 3% або 5% від доходу, для юридичних осіб – 6% з ПДВ або 10% без ПДВ.
IV група	Сільськогосподарські товаровиробники, річний дохід яких - це частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий рік становить 75% або більше. Ставка з 1 га с/г угідь: • для ріллі, сіножатей і пасовищ - 0,95%; • для ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях - 0,57%; • для багаторічних насаджень - 0,57%; • для багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях - 0,19%; • для земель водного фонду ставка залишиться на рівні 2,43%.

Джерело: побудовано автором за даними [3]

У табл.1 наведено розміри максимальних ставок, оскільки єдиний податок є місцевим податком, відповідно, для кожної адміністративної території органи місцевого самоврядування уточнюють ставку в межах граничного розміру. Через пандемію COVID-19 законом №540 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням

коронавірусної хвороби (COVID-19)» органам місцевого самоврядування надано право вносити зміни до прийнятого рішення щодо зменшення ставок єдиного податку [5].

Отже, єдиний податок залишається важливим елементом податкової системи України, який сплачується фізичними та юридичними особами, що застосовують спрощену систему оподаткування. На наше переконання, цей податок сприяє підприємницькій активності в державі та зміцнює фінансову безпеку невеликих підприємств та фізичних осіб-підприємців

Література:

1. Юрчишена Л. В., Саницкая О. Ю. Аналіз єдиного податку у формуванні доходів місцевих бюджетів України. *Фінанси, облік, банки*. 2019. № 1 (24). С. 169-178.
2. Єдиний податок. URL: <https://taxer.ua/uk/kb/en> (дата звернення: 01.03.2021)
3. Групи платників єдиного податку в Україні. URL: <https://services.dtkr.ua/catalogues/indexes/14> (дата звернення: 01.03.2021).
4. Полторак А. С. Оподаткування як елемент фінансового регулювання розвитку інтелектуального капіталу в Україні. *Фінансовий простір*. 2016. № 3 (23). С. 33-38.
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України за станом на 30 берез. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20#Text>

*Науковий керівник – Полторак А. С.,
д-р екон. наук, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

КОРУПЦІЯ ЯК ЧИННИК ДЕСТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

*Лагодіна Ю. А.,
здобувач вищої освіти академічної групи Б 3/2
Миколаївський національний аграрний університет*

У структурі загальнонаціональної безпеки держави економічна безпека є базисом гарантування незалежності, самостійності та відповідного рівня життя населення. З огляду на те, що безпека держави забезпечується у тому числі завдяки державному фінансуванню, то економічна безпека є основою стійкості держави до внутрішніх та зовнішніх загроз і забезпечує конкурентоспроможність держави на міжнародному рівні.

Загрозливим соціально-політичним явищем, який вважається одним з головних загроз національній та економічній безпеці, є корупція, оскільки її дія як на суспільство та державу має комплексний характер і потребує як

глибинного дослідження даного явища, так і розроблення кардинальних заходів щодо протидії йому.

Дискусійні питання щодо виникнення та здолання корупції, способів супротиву даному явищу, впливу корупції на економічну безпеку держави вивчали у свої наукових працях такі вчені, як: С. Дубенко, В. Бутенко, С. Серьогін, З. Варналій, В. Каспрук, А. Полторак, О. Прохоренко та інші вчені.

Корупція – це протизаконний, асоціальний феномен, який виникає при здійсненні службовцями своїх авторитарних повноважень для забезпечення своїх інтересів, власного збагачення, виконання, сприяння чи прикривання корупційних дій. Корупція є загрозою економічній безпеці держави, оскільки його спустошлива дія полягає в падінні міжнародного статусу й престижу держави, знищення морально-духовних баз суспільства, політизації й підкупності публічних чиновників та підвищення ступеня злочинності.

Розгляд сукупності визначень терміну «корупція» надає можливість визначити загальні ознаки даного феномену:

- усвідомлене підпорядкування суспільних інтересів для особистої зручності;
- спроба обох сторін приховувати свої дії;
- взаємна вигода;
- взаємні зобов'язання;
- отримання деяких пільг для обох сторін;
- схвалення рішень, які не відповідають моральним законам або порушують чинне законодавство.

Узагальнюючи вищенаведене, можна зазначити, що здебільшого поняття корупції асоціюють із підкупом чиновників й безчесною конкуренцією.

Розмаїття думок політологів та науковців щодо різновидів корупції, причин формування, області виникнення, калібрування, класифіковано і такі основні види корупції:

- адміністративна корупція;
- велика політична корупція;
- дрібна (побутова) корупція.

Деякі науковці до різновидів корупції відносять і непотизм (кумівство), що прогнозує виникнення завідома слушних умов для укладання певних домовленостей, домінування родичів (кумів, друзів) на головних посадах у структурі управління, пільгове оподаткування, надання вільного допуску до експлуатації природних ресурсів тощо.

На даному етапі розвитку економіки корупція є однією з головних загроз економічній безпеці, оскільки уповільнюється соціально-економічний прогрес, лімітується втілення свобод і прав людини і громадянина. Корупція позначається негативно і на статусі держави на міжнародному рівні, що призводить до зменшення обсягів іноземних інвестицій в економіку України.

З метою супротиву корупції та гарантування економічної безпеки держави слід, передусім, забезпечити діяльність автономних антикорупційних органів, нормалізувати механізм електронного декларування й відновити роботу Національного Агентства з питань Запобігання Корупції в області

вчасного та повноцінного визнання інформації в деклараціях. Необхідно також забезпечити втілення в життя засади невідворотності покарання для осіб, які здійснили корупційний злочин або надали фіктивну інформацію в декларації, у тому числі виключити можливість внесення застав за таких осіб.

Отже, одним із заходів, направлених на мінімізацію корупції в органах громадської влади, є прозорість їх роботи, що дозволить повернути впевненість та довіру населення до влади. Загрозливою тенденцією є те, що корупція як загальне явище провокує «звичку» до того, що вона присутня у всіх межах життя людини, а також стала «нормою для життя».

Література:

1. Індекс корупції CPI-2016. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-korupsiyi-cpi-2016/> (Дата звернення: 04.12.2020).
2. Кохан Г. В. Явище політичної корупції: теоретико-методологічний аналіз : монографія. Київ : НІСД, 2013. 232 с.
3. Про запобігання корупції. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (Дата звернення: 04.12.2020).
4. П'ясецька-Устич С. В. Феномен корупції в Україні (політико-економічний аналіз). *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. №14. С. 20-25.
5. Полторак А. С., Тимошенко Ю. С. Ефективне управління фінансовими ризиками в системі економічної безпеки України. *Агросвіт*. 2015. № 1. С. 34-39.
6. Серьогін С. М. Державний службовець у відносинах між владою і суспільством: монографія. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2003. 456 с.

***Науковий керівник –Полторак А. С.,
д-р екон. наук, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ ВАЛЮТНИМ ФОНДОМ

Левицька А.О.,

здобувач вищої освіти академічної групи Б 2/1

Миколаївський національний аграрний університет

Міжнародний Валютний Фонд (International Monetary Fund) є міжнародною фінансовою організацією, яка була заснована в 1944 році. До її складу входять 188 країн.

Фонд має статус спеціалізованої установи ООН і його метою є регулювання валютно-кредитних відносин країн-членів та надання їм допомоги при дефіциті платіжного балансу шляхом надання коротко- і середньострокових кредитів в іноземній валюті. Україна стала членом МВФ у 1992 році. Основними цілями співробітництва України з МВФ є стабілізація української фінансової системи, проведення структурних реформ та створення підґрунтя для сталого економічного зростання. Варто зазначити, що міжнародні організації відіграють усе більш помітну роль у світовій економіці. Їх

діяльність дозволяє внести необхідний регулюючий фактор і визначену стабільність у функціонуванні валютно-розрахункових відносин між країнами.

Зростає значення міжнародних валютно-фінансових і кредитних організацій у сфері вивчення, аналізу й узагальнення інформації про тенденції розвитку і вироблення рекомендацій з найважливіших проблем світового господарства. Дослідження історії, правового статусу та діяльності МВФ проводили ряд авторів, зокрема: С. Я. Боринець, В. А. Василенко, В. Н. Денисов, О. О. Харчук, В. Г. Буткевич, В. І. Муравйов, В. П. Колосова; О. О. Шибасєва, Т. М. Нешатаєва, О. Г. Зайцева, В. С. Кузнєцов, Ю. М. Колосов, Дж. Голд, Д. Дрісколл, В. Ебке, Х. Кельзен, Є. Краас, М. Медіна, Д. Мітрані, К. Наді, П. Пескаторе, В. Моравецький та ін. Фонд допомагає Україні поновити свою фінансову спроможність, підказуючи, як найбільш ефективно впроваджувати програму реформ. Також співпраця з Міжнародним валютним фондом на сучасному етапі відкриває можливості для залучення фінансування від інших міжнародних фінансових установ (Світовий банк, ЄБРР, ЄІБ та інші) та урядів інших держав, в тому числі США, ЄС, Німеччини, Канади, Японії тощо.

Україна з 1994 р. активно співпрацює з МВФ, використовуючи його фінансові і технічні ресурси з метою досягнення макроекономічної стабілізації та створення необхідних передумов для проведення економічних реформ. Таке співробітництво здійснювалось переважно в рамках реалізації 8 спільних програм – STF (системна трансформаційна позика), «Stand-By» (стабілізаційна позика), Механізм розширеного фінансування (позика на підтримку розвитку), попереджувальний «Stand-By». Перехід до фінансування дефіциту бюджету за рахунок позик на ринку, послаблюючи емісійну активність НБУ, якісно оновив взаємозалежність між приростом грошової маси та інфляції, що має фундаментальне значення для монетарного регулювання макропроцесів. Тому, важливим моментом боргової політики залишається джерело фінансування, доцільність отриманих кредитів та їх правильне використання. Україна і МВФ співпрацюють за програмою Stand-by. Для того, щоб домогтися схвалення нинішньої програми Україна досить довго вела переговори з Міжнародним валютним фондом – з літа 2019 року. Спочатку планувалося, що буде укладена програма Extended Fund Facility – розширене кредитування для надання середньострокової і довгострокової фінансової допомоги, її термін 3-4 роки. Але потім було вирішено зупинитися на короткостроковій Stand-by. Щоб укласти нову програму для України потрібно було виконати 8 вимог, серед яких земельна реформа і ухвалення відповідних законів.

У червні 2020 р. Україною отримано перший транш обсягом 2,1 млрд дол. США, який було спрямовано до Державного бюджету України. Загалом в рамках співробітництва з МВФ Україна отримала 23910,76 млрд. СПЗ (еквівалент 35 млрд. дол. США).

Міжнародний валютний фонд як наднаціональний орган регулювання міжнародних валютно-кредитних відносин має суттєві важелі впливу на економічний суверенітет України. Через інструменти кредитування він здійснює значний вплив на фінансову та монетарну політику держави (видаючи

кредити, які допомагають країні формувати міжнародні резерви, стабілізувати національну валюту, продовжувати оплачувати імпорту, відновити умови для міцного економічного зростання). МВФ виконує функції нагляду, технічної допомоги і допомагає Україні проводити обґрунтовану і відповідну до умов економічну політику.

Література:

1. Антоненко І. Співробітництво України з міжнародними фінансово-кредитними організаціями – шлях до стабільності та розвитку в період кризи URL : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Evu/2009_13/Antonenko.pdf
2. Бідник Н. Б. Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями як чинник економічного розвитку держави. Науковий вісник НЛТУ України, 2009. Вип. 19.3. с.153-157.
3. Бурковська А. В., Пепуль О. О. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх зв'язок з країною. Науково-теоретичний журнал «Студентський науковий Вісник» МНАУ, 2009 – Випуск 1(1). С. 305-308.
4. Вахненко Т. Міжнародний кредит у світовій валютно-фінансовій системі. Фінанси України. – 2006, №11.с.143-154.
5. Лобас М. Г. Міжнародні фінансові організації та їх значення для економічного розвитку країн. с.1-8 URL : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Chem_Biol/Agroin/2010_4-6/LOBAS.pdf.

***Науковий керівник - Сіренко Н. М.,
д-р екон. наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

ОСОБЛИВОСТІ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Леденчук М.Д.,

здобувач вищої освіти академічної групи Ф2/1

Миколаївський національний аграрний університет

Системі державного пенсійного забезпечення належить ключова роль у підтримці матеріального добробуту основної частини населення України. Сьогодні основне джерело доходу для третини населення країни – виплати у межах державного пенсійного страхування. Наявність низки економічних, демографічних та соціально-політичних проблем, вимагає реформування системи пенсійного забезпечення. Демографічні зміни мають великий вплив на діючу систему пенсійного забезпечення, вони супроводжуються старінням населення, і в результаті помітно суттєву зміну кількості працюючих та пенсіонерів.

Розгляду різних концепцій системи пенсійного забезпечення населення приділяють у своїх працях увагу вітчизняні та закордонні економісти, до числа яких належать: Н. Внукова, В. Геець, Л. Зимовська [1], Т. Дідковська [2], Н. Кузьминчук, С. Кабалкіна, А. Михайлова та ін.

Пенсійна система України залишається складною та непрозорою, як з погляду юридичного регулювання, так і організації фінансових потоків.

Середній розмір пенсії в Україні на 1 січня 2020 р. становив 3082,98 грн, на 1 січня 2021 р. – 3 507, 51 грн. Через різкий спад народжуваності у 1990-х – на початку 2010-х, нинішні покоління дітей значно поступаються за чисельністю поколінням середнього та дорослого віку. Коли вони вступатимуть у працездатний вік, пенсійного віку досягатиме значно більша кількість людей. Через це чисельність населення працездатного віку скорочуватиметься, а пенсійного – зростатиме [3]. Кожна держава вибудовує особисту модель пенсійної системи, враховуючи свої національні особливості (табл. 1). В Україні пенсійні фонди 3-го рівня офіційно з'явилися на початку 2004 р. після набрання чинності Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». На сьогодні в Україні функціонують лише перший і третій рівні [4].

Таблиця 1. Пенсійна система України

Рівень	Особливості
1-й	Забезпечення базових потреб пенсіонерів та соціального захисту кожного громадянина.
2-й	Передбачається створення додаткових коштів для майбутніх пенсіонерів шляхом обов'язкової сплати внесків на індивідуальні пенсійні рахунки та їх інвестування.
3-й	Добровільне недержавне пенсійне забезпечення, завдяки якому кожен охочий може накопичити додаткові пенсійні кошти для себе, своїх близьких або працівників свого підприємства.

Джерело: побудовано із застосуванням [2,3]

Тенденції старіння нації залишають відбиток на співвідношенні працездатних і пенсіонерів. Негативний вплив на параметри солідарної пенсійної системи має стрімкий процес старіння населення, що за останні роки в Україні помітно зростає. На сьогодні в Україні це співвідношення становить 68 осіб пенсіонерів до 100 працюючих, тоді як у Росії – 52 до 100, Франції – 36 до 100 осіб. Ще одною негативною проблемою є тінізація заробітних плат, яка полягає у тому, що роботодавець, сплачуючи заробітну плату, лише частину сплачує офіційно, а іншу, більшу частину, виплачує у конвертах, тим самим, зменшуючи виплату податків.

Виходячи з вищевикладеного, майбутнє реформування пенсійної системи має передбачати такі заходи:

- пошук оптимального поєднання показників заробітку і стажу;
- структурна реформа солідарної системи шляхом доповнення страхової пенсії універсальним базовим компонентом;
- вирішення демографічного питання за допомогою збільшення народжуваності, а для цього, у свою чергу, забезпечувати громадян у країні всім необхідним, створення умов для подальшого існування.

Отже, дійсно, існують проблеми з формуванням пенсійної системи та забезпеченням пенсійних фондів. Виявлено низку факторів, які впливають на розвиток пенсійної системи в Україні, найголовніше наразі – тінізація заробітних плат та складна демографічна та економічна ситуація в країні.

Література:

1. Зимовська Л. Деякі аспекти реформування системи пенсійного забезпечення в Україні. *Вісник КНТЕУ*. 2011. № 2. С. 59-65.
2. Дідковська Т. О. Поняття та сутність пенсійного забезпечення в Україні: Сучасні реалії та перспективи розвитку. *Форум права*. 2012. № 1. С. 253-257.
3. Ткаченко Л. «Пенсійна система та пенсійна реформа в Україні» 2018 р. URL: <https://inlnk.ru/b0Epd> (дата останнього доступу: 02.03.2021 р.)
4. Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи: Закон України від 07.07.2011 р. URL: <https://inlnk.ru/WX8Y7> (дата останнього доступу: 27.02.2021 р.).

***Науковий керівник – Мікуляк К. А.,
асистент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв***

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ

***Михайленко В. В.,
здобувач вищої освіти академічної групи Б 3/2,
Миколаївський національний аграрний університет***

З розвитком глобалізаційних процесів міжнародна фінансова система характеризується збільшенням боргу країн світу. Залучення позикового капіталу збільшує ресурси економічного розвитку країн, але в той же час створює проблему обслуговування боргу, що призводить до залежності державних фінансів від коливань світових фондових і валютних ринків і підвищує ризик кризи ліквідності.

У період економічної кризи Україна зіткнулася з низкою економічних проблем, що перешкоджають економічному розвитку країни. Зростання державного боргу негативно впливає на розвиток України через неплатоспроможність країни, втрату довіри інвесторів і кредиторів, а також обмеження доступу до зовнішніх джерел фінансування. Враховуючи необхідність пошуку методів раціонального управління державним боргом України, вивчення особливостей його формування є надзвичайно важливим і актуальним.

У сучасних економічних умовах ступінь боргового навантаження і стан платоспроможності держави визначаються обсягом зовнішнього боргу і його структурою. Водночас зовнішні позики держави є невід'ємним фінансовим інструментом, оскільки таким чином іноземна валюта залучається для державних потреб. У цьому випадку необхідно проаналізувати поточний стан зовнішнього боргу України.

За прогнозами Міністерства фінансів, Україна у 2021 р. витратить 585,13 млрд грн на обслуговування та виплату державного боргу, що утворився на 1

січня поточного року. Найбільші виплати платежів припадають на березень, червень і вересень 2021 року [1].

Відповідно до даних НБУ, в II кварталі 2020 р. валовий зовнішній борг України зріс на 2,5 млрд дол. США – до 122,8 млрд дол. США (порівняно з початком року – на 1,1 млрд дол. США). Зростання зовнішнього боргу відбулося за рахунок збільшення зовнішніх зобов'язань: державного сектора на 1,4 млрд дол. США (до 52,9 млрд дол. США або 33.9% від ВВП); приватного сектора на 1,1 млрд дол. США (до 69,9 млрд дол. США, або 44.8% від ВВП). Протягом III кварталу 2020 р. валовий зовнішній борг України зріс на 0,2 млрд дол. США – до 122,8 млрд дол. США (порівняно з початком року – на 1,1 млрд дол. США). Варито зазначити, що відносно ВВП державний борг збільшився до 79,8% (на початок року державний борг складав 78,6 відсотків) [2, 3].

Отже, можна зробити висновок, що на даному етапі боргова безпека держави знаходиться під загрозою, про що свідчить зростання як внутрішнього, так і зовнішнього державного боргу. Тому необхідно застосовувати ефективну стратегію управління державним боргом, яка сприятиме раціональному використанню позикових коштів та створенню необхідних умов для оптимізації боргового навантаження. Щоб підвищити рівень боргової безпеки країни необхідно значно збільшити експорт товарів і послуг. Отже, держава повинна взяти курс на збільшення обсягів інвестицій у реальний сектор економіки.

Література:

1. Державний борг України : Міністерство фінансів. URL : <https://index.minfin.com.ua/finance/debtgov>.
2. Мінфін оприлюднив графік виплат за держборгом : Укрінформ URL : <https://www.ukrinform.ua/amp/rubric-economy/3168524-minfin-opriludniv-grafik-viplat-za-derzborgom.html>.
3. НБУ : валовий зовнішній борг України на кінець першого півріччя зріс до 78,8% ВВП. URL : <http://finbalance.com.ua/news/nbu-valoviy-zovnishniy-borh-ukrani-na-kinets-pershoho-pivrichchya-zris-do-788-vvp>.

*Науковий керівник - Сіренко Н. М.,
д-р екон.наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв*

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДОБРОВІЛЬНОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

*Нацьокін А.О.,
здобувач вищої освіти академічної групи Ф 4/1
Миколаївський національний аграрний університет*

В Україні досі невирішеними залишаються питання щодо форми та структури системи медичного страхування, що у свою чергу стримує розвиток

цього сектору та не забезпечує належний рівень страхового захисту громадян. Актуальність зазначеної теми обумовлюється і тим, що медичне страхування є формою захисту від ризиків, що загрожують найціннішому в особистому та громадському відношенні – здоров'ю та життю людини.

В цілому, медичне страхування - це форма особового страхування, що гарантує громадянам отримання медичної допомоги при настанні страхової події за рахунок нагромаджених страхових фондів [1].

Виділяють дві основні форми медичного страхування: обов'язкове та добровільне медичне страхування. Варто відмітити, що зазначені види добровільного медичного страхування досить тісно пов'язані між собою, їхня сутність одразу здається однаковою, але все ж існують важливі відмінності, які і спричинили поділ на три групи.

На даному етапі реформування системи охорони здоров'я гостро постало питання активізації розвитку добровільного медичного страхування та необхідності перегляду законодавства у цій сфері з метою його гармонізації з вимогами ЄС щодо регулювання даного виду страхування.

В умовах недостатнього бюджетного фінансування системи охорони здоров'я та низької якості медичного обслуговування в державних медичних закладах зростає значення позабюджетних джерел фінансування. Одним із основних таких джерел є добровільне медичне страхування.

Добровільне медичне страхування (ДМС) являє собою сукупність видів страхування, що передбачають обов'язки страховика за страховими виплатами в розмірі часткової або повної компенсації додаткових витрат застрахованого, викликаних його зверненням в медичний заклад за медичними послугами, що включені у визначену програму медичного страхування [3].

При ДМС укладаються два види угод:

- між страхувальником і страховою медичною організацією на користь громадянина (якщо страхувальник – юридична особа, то на користь працівника цього підприємства, родича працівника);
- між страховою медичною організацією і медичними закладами, в які при наявності страхового випадку має право звернутися громадянин [1].

Вважаємо, що на сучасному етапі проблемами розвитку добровільного медичного страхування в Україні є:

1. Неефективний розподіл фінансових ресурсів у галузі, що зумовлює низький рівень якості медичного обслуговування.
2. Відсутність фінансових можливостей і небажання самих роботодавців страхувати своїх співробітників. Із настанням кризи більшість роботодавців в Україні почали скорочувати бюджет на персонал та економити на соціальних програмах, особливо на корпоративному медичному страхуванні.
3. Слабкість фінансової підтримки з боку держави, що проявляється в суперечливому податковому законодавстві, значному податковому навантаженні і зарегульованій діяльності страховиків, застарілій системі фінансування лікувальних установ, відсталості їх технологічної та матеріальної бази, відсутності преференцій і податкових пільг для впровадження медичного страхування на підприємствах.

4. Низький рівень ефективності медицини, що проявляється у слабкій та нерозвиненій первинній ланці медичної допомоги, яка є основою надання медичної допомоги в розвинених країнах [2].

Отже, саме добровільне медичне страхування є тим позабюджетним джерелом фінансування галузі охорони здоров'я, яке дає можливість зменшити навантаження на державний та місцевий бюджети, а також створити умови для найбільш повного задоволення потреб населення в доступній та якісній медичній допомозі. Необхідно також підвищувати надходження коштів у систему добровільного медичного страхування, зацікавленість у ній медичних установ, роботодавців і громадян шляхом створення уніфікованої оптимальної системи класифікації та ціноутворення на медичні послуги.

Література:

1. Онишко С.В., Шевчук Ю.В. Проблеми фінансування і перспективи розвитку медичного страхування в Україні. *Інтелект XXI*. 2016. № 5. С.158–162.
2. Пономарьова О. Б. Проблеми та перспективи розвитку медичного страхування в Україні. *Молодий вчений*. 2016. № 5. С. 141-145.
3. Федорович І. М. Теоретичні та практичні засади реалізації медичного страхування в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2017. Вип. 23(2). С. 76-80.

***Науковий керівник – Шишпанова Н.О.,
канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

БЮДЖЕТНЕ ФІНАНСУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

***Недбайло І. І.,
здобувач вищої освіти академічної групи Б2/2
Миколаївський національний аграрний університет***

В економіці України аграрний сектор відіграє ключову роль, формуючи економічну та продовольчу безпеку країни, володіючи всіма необхідними багатствами, щоб стати провідним виробником світової аграрної продукції. Практично у всьому світі аграрний сектор має дієву державну підтримку, що зумовлено як специфікою аграрного виробництва, так і його надзвичайно важливим значенням для національної безпеки будь-якої країни. Зокрема, країни Європейського Союзу, США, Японія мають довготривалий історичний досвід функціонування системи державної підтримки аграрного сектору [1].

Аналіз фактичних і потенційних результатів господарювання вітчизняних суб'єктів господарювання свідчить, що їхня продуктивність залишається нижче середніх світових показників. Однією з найважливіших причин такого слабкого рівня розвитку аграрного сектору є низка проблем щодо його фінансового забезпечення [2].

Недостатнє фінансове забезпечення аграрного сектору, впливає не лише на зниження ефективності та продуктивності показників, але і несе низку ризиків несприятливого характеру, що призводить до дестабілізації всієї економіки країни.

Питання щодо фінансової підтримки та регулювання аграрного сектору досліджували М. Герасимчук [1], О. Лемішко [2], В. Антонова [3], В. Осташко [3], С. Дем'яненко [3], В. Лебідь [3] та ін.

Щодо закордонних авторів, дослідження яких було спрямоване на вивчення фінансового забезпечення аграрного сектору за допомогою бюджетної підтримки на рівні розвинених країн, відмітимо К. Бородіна [3], Б. Пошкус [3] та ін.

Підприємства аграрного сектору, особливо в умовах пандемії, не в змозі самостійно задовольнити потреби у фінансових ресурсах власними силами, тому постає необхідність у забезпеченні їх діяльності за допомогою зовнішніх джерел фінансування.

За рахунок кредитів відбувається формування основних засобів та оборотних коштів, здійснюються розрахунки між товаровиробниками, відбувається збільшення обсягу грошової маси, прискорюються процеси реального накопичення, виробничого і соціального розвитку підприємств аграрного сектору [4].

Досвід регулювання фінансової та державної підтримки аграрного сектору в розвинених країнах свідчать, що [3]:

- більшість країн здійснюють політику державного впливу на розвиток сільського господарства переважно економічними методами;
- державна підтримка передбачає здійснення цільових фінансових програм через фінансування окремих видів діяльності, пільгового кредитування;
- пільговий вплив оподаткування існує практично в усіх країнах і реалізується в основному через встановлення мінімальних ставок оподаткування та забезпечення гарантованого неоподаткованого мінімуму.

Специфіка економіки нашої країни не в змозі повністю перейняти досвід розвинених країн, але їй необхідно підвищити результати механізмів державного контролю. Однак, формування цілісної системи державного регулювання з метою попередження можливих випадків виникнення та мінімізації кризових явищ потребує змін у механізмі регулювання державної політики [2].

Отже, державна підтримка розвитку аграрного сектору не має належної ефективності та контролю. Зокрема, фінансове забезпечення аграрного сектору економіки є недостатнім, а існуючі механізми фіскальної політики не дають позитивних результатів. Задля мінімізації кризових явищ та удосконалення системи бюджетного фінансування та підтримки, необхідно здійснювати належний контроль за діяльністю бюджетних установ з метою підтримки аграрного сектору, а також їх модернізації з метою реалізації державної політики.

Література:

1. Герасимчук М. Розвиток державної підтримки аграрного сектора України в умовах членства СOT. URL: <https://inlnk.ru/qdE15> (дата останнього доступу: 05.03.2021 р.).
2. Лемішко О. О. Бюджетне забезпечення відтворювальних процесів в аграрному секторі економіки України. URL: <https://inlnk.ru/qVDmY> (дата останнього доступу: 06.03.2021 р.).
3. Лебідь В. С., Антонова В., Осташко В., Дем'яненко С., Бородин К., Пошкус Б. Бюджетне фінансування аграрного сектору України: аналіз, проблеми, шляхи удосконалення. URL: <https://inlnk.ru/bvmA0> (дата останнього доступу: 08.03.2021 р.).
4. Вдовенко Л. О. Стан банківського кредитування аграрних підприємств *Збірник наукових праць ВНАУ Серія: Економічні науки*. №3 (69), Том 2. 2012. С. 37.
5. Урба С. І., Червона О. Ю. Аналіз фінансового забезпечення розвитку аграрного сектору економіки України. URL: <https://inlnk.ru/WRIYv> (дата останнього доступу: 02.03.2021 р.).

***Науковий керівник –Сіренко Н.М.,
д-р екон. наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

СПЛАТА ПОДАТКІВ СУБ'ЄКТАМИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

***Нестерчук І. В.,
здобувач вищої освіти академічної групи Б 2/2
Миколаївський національний аграрний університет***

У сучасному світі з приходом технологій, змінюється все, виходячи на абсолютно новий рівень. Ці зміни так швидко проходять, що ми їх навіть не помічаємо. Як і кожна структура, організація, податкова система вдосконалює свою роботу залежно від зовнішніх та внутрішніх чинників.

У наш час розвиток податкової системи України та її удосконалення вивчають Л. Демиденко, О. Зельдіна [5], В. Грушко [5], О. Навальнєв [2], А. Крисоватий, М. Кучерявенко, І. Луніна, О. Романенко та ін.

На сьогодні важливого значення набуває створення диференційованої системи податкових стимулів для суб'єктів аграрного сектору, лояльними програмами яких є податкові кредити, диференційовані ставки з податку на прибуток, ПДВ залежно від галузей економіки, пільги у разі реінвестування прибутку. Створення такої системи допоможе аграрному підприємству краще працювати та не боятись майбутніх ризиків.

Податкові стимули, як складник справедливого оподаткування розглядали О. Зельдіна та В. Грушко, зазначаючи, що останні допоможуть Україні зрушити з місця [5].

Вже трохи більше року планету охопила загроза – хвороба COVID-19. Це захворювання перевернуло світ з ніг на голову, змушуючи людей жити по-іншому та адаптуватись до нових умов. Розуміючи складне положення аграрних підприємств, податкова служба повинна була переосмислити свою роботу та знайти розв’язання проблеми, «граючи за правилами» COVID-19. Розглянемо більш детально, що змінилось і як ці зміни вплинули на аграрний сектор за час карантину.

Найбільше постраждали малі аграрні підприємства-одноосібники, котрі не мали додаткових фінансових ресурсів. У більш вигірній ситуації опинились агрохолдинги. У перші два місяці карантину держава звільнила агровиробників від податку на землю та від орендної плати за землі сільськогосподарського призначення державної власності. Якщо аграрій пізніше сплачував податок, штрафних санкцій щодо нього не застосовували. Також було знижено ставку ПДВ від 20 до 14 %. За час пандемії усі податки підприємства сплачували із застосуванням мережі Інтернет, створюючи електронний кабінет, куди заносили всі свої дані. По-перше, це було дуже зручно і швидко, по-друге, багато людей не скупчувалось в одному місці, що зменшувало шанси захворіти.

Не дивлячись на нелегкий стан нашої країни в умовах пандемії, держава намагається піклуватись про підприємців, полегшуючи умови їх роботи.

Отже, податкова система відіграє важливу роль щодо наповнення державної скарбниці. Разом із тим, для аграрних підприємств створені достатньо сприятливі умови щодо ведення та розвитку їх діяльності. Подальшого дослідження потребують питання забезпечення аграрних підприємств податковими стимулами, що особливо гостро постає в умовах пандемії Covid-19.

Література:

1. Західна консалтингова група «Податки для чайників». URL: <https://zkg.ua> (дата останнього доступу: 25.02.2021 р.)
2. Навальнєв О. Оподаткування агробізнесу: останні новели. Юридична газета онлайн. 2018. №43-44 (645-646). URL: <http://surl.li/omfr> (дата останнього доступу: 25.02.2021 р.).
3. Навчальні посібники онлайн «Особливості оподаткування аграрних підприємств». URL: <https://inlnk.ru/qAJ7E> (дата останнього доступу: 25.02.2021 р.).
4. Останній бастион «Навіщо нам податки». URL: <https://cutt.ly/4zgt6CL> (дата останнього доступу: 25.02.2021 р.).
5. Зельдіна О., Грушко В. «Податкові стимули як складник справедливого оподаткування». *Господарське право і процес*. 2017. 10 випуск. URL: <https://inlnk.ru/rYl3X> (дата останнього доступу: 25.02.2021 р.).

***Науковий керівник – Мікуляк К. А.,
асистент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв***

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

Онищак А. Д.,

здобувач вищої освіти академічної групи Б 4/1

Миколаївського національного аграрного університету

За своєю економічною сутністю фінансування малого бізнесу - це форми і способи створення і використання фондів фінансових ресурсів для забезпечення господарської діяльності підприємства. Весь процес фінансового посередництва в економічному циклі – є не що інше, як фінансова діяльність.

У ринковій економіці вільний вибір діяльності істотно впливає на фінансову підтримку підприємства, а саме: використання матеріальних, технічних, фінансових, трудових, природних та інших видів ресурсів, використання яких не заборонено і не обмежується законом; самостійне здійснення зовнішньоекономічної діяльності, використання відповідної частини валютної виручки (при здійсненні зовнішньоторговельних операцій або операцій з іноземною валютою); добровільне залучення майна і грошових коштів юридичних осіб і громадян для здійснення підприємницької діяльності; вільний найм працівників. І отже, підприємство має організувати фінансову підтримку таким чином, щоб вона сприяла підвищенню ефективності виробництва і, як наслідок, забезпечувала позитивний фінансовий результат.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» визначає фінансову діяльність як таку, яка призводить до зміни розміру і складу власного і позикового капіталу підприємства [1].

Зміст фінансової діяльності підприємства - грошові відносини, які супроводжуються безперервним оборотом грошових коштів і полягають у формуванні системи фінансового забезпечення підприємницької діяльності, що забезпечує реалізацію її цілей. Під поняттям фінансової безпеки розуміються заходи, спрямовані на покриття потреби підприємства в капіталі з усіх можливих джерел, їх мобілізацію і використання.

Фінансова підтримка малого бізнесу також досягається за рахунок мобілізації фінансових ресурсів. Сам процес створення фінансових ресурсів має відмінні риси в зв'язку з тим, що фізичні особи -підприємці та малі підприємства які виступають в якості малих підприємств. Масштаби, цілі, форми та види виробничо-фінансової діяльності підприємства істотно впливають на вибір джерел фінансування і їх структуру.

Залучення фінансових ресурсів і фінансова робота в малому бізнесі має свою специфіку стосовно великого бізнесу. Малі підприємства мають обмежений доступ до фінансових і фінансових ринків. Випуск акцій є скоріше винятком і має відносно низький рівень попиту. Отримати кредит неможливо не тільки через дорожнечу, а й із-за ризикованого фінансового стану підприємства та відсутність кредитної політики. В таких умовах все залежить від підприємницької винахідливості фірми [2].

Малий бізнес несе в собі інший склад, рівень і ієрархію ризиків. Благополуччя і доля власника малого бізнесу безпосередньо залежить від його успіху або невдач на ринку. Можливості диверсифікації портфеля власних

інвестицій обмежені межами власного підприємства. Всі вільні кошти вкладаються в кейс. Таким чином, власник малого бізнесу піддається більшому ризику, ніж, наприклад, контролюючий акціонер, який завжди маючи можливість продати свої акції або диверсифікувати свій портфель.

Малий бізнес має низький рівень ліквідності. Середній коефіцієнт поточної ліквідності малих підприємств становить 2, тобто дворазове перевищення поточних зобов'язань над оборотними активами (для великих підприємств - триразове перевищення). Це означає, що у малого бізнесу великі проблеми з мобілізацією «твердих» грошей для виконання своїх поточних зобов'язань, тобто є менш платоспроможною, ніж у великому підприємстві. Низька ліквідність виникає через те, що компанія має більш високу оборотність запасів і дебіторської заборгованості, що не покривають поточні зобов'язання. Отже, в таких умовах роль фінансового управління в ефективності залучення фінансових ресурсів очевидна [3].

Управління структурою капіталу – є одним з ключових питань стабільної роботи і розвитку бізнесу. Фінансова стійкість бізнесу визначає рівень його залежності від зовнішніх джерел фінансування, тобто від засобів інвесторів, кредиторів і так далі, а також визначає реальне і майбутнє фінансового стану.

Аналіз структури капіталу є одним з найважливіших і складних завдань, які вирішуються в процесі фінансового управління. Вважається, що оптимальною структурою капіталу є таке співвідношення використання власних і позикових коштів, яке забезпечує ефективну пропорційність між коефіцієнтом фінансової прибутковості і коефіцієнтом фінансової стійкості бізнесу, тобто його ринкова вартість максимальна.

Капітал бізнесу є основним джерелом його діяльності, так як створюється власниками за свій рахунок і призначений для виконання завдань, делегованих управління, за рахунок фінансових ресурсів. Власний капітал є сполучною ланкою між бізнесом та засновниками та головним важелем регулювання співпраці між ними для досягнення консенсусу між особистими та корпоративними інтересами. Функціонування підприємства, з точки зору практики, неможливо без додаткового залучення необхідних ресурсів, що призводить до появи в структурі балансу пасивів довгострокового і короткострокового характеру, що загально репрезентують позиковий капітал. Вибір співвідношення між ними визначає рівень ефективної діяльності підприємства [4].

Отже, кредитори та інвестори завжди приділяють більше уваги тим особам, у яких є можливість самостійно фінансувати свою діяльність за рахунок коштів, підвищити надійність і знизити ризик неповернення боргів. На практиці, ефективність використання позикових коштів вище, ніж у власних коштів, оскільки власні кошти мають набагато меншу стимулюючу властивість і захищають підприємство від зовнішнього нестабільного середовища. У той же час, нерегульовані позикові кошти можуть істотно ускладнити діяльність і вимагати додаткових витрат на управління і обслуговування боргу, знизити ліквідність бізнесу і його привабливість.

Література:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р №996-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
2. Глущенко В. В., Кравець А. В. Оптимізація структури капіталу акціонерних товариств на основі багатокритеріального підходу як напрям удосконалення фінансово-кредитного механізму їх розвитку / Проблеми економіки та управління : [збірник наукових праць]. Львів : Видавництво Львівської політехніки. 2012. С. 49-56.
3. Бланк И.А. Управление формированием капитала: навчальний посібник / Мін-во освіти і науки України, К.: Ника-Центр, Эльга, 2002. 512 с.
4. Виговська В.В. Малий бізнес України: сучасний стан і тенденції розвитку. Актуальні проблеми економіки. - 2009. - №1. - С. 59 - 63.
5. Сіренко Н. М., Лункіна Т. І., Бурковська А. В., Мікуляк К. А. Оптимізація фінансування розвитку аграрного сектора у ринковому середовищі. Сучасні тенденції розвитку фінансово-кредитної системи: теорія та практика: колективна монографія. Кол. авторів. Полтава: ПП «Астроя», С. 19-24.

***Науковий керівник –Сіренко Н.М.,
д-р екон. наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК У ПОДАТОК НА ВИВЕДЕНИЙ КАПІТАЛ

***Пятачук А. С.,
здобувач вищої освіти академічної групи Б 3/2
Миколаївський національний аграрний університет***

Ідея трансформації податку на прибуток у податок на виведений капітал обговорюється в Україні вже декілька років. Податок на виведений капітал може стати ефективною альтернативою існуючому податку на прибуток, полегшити процес його адміністрування.

Аналізу різних аспектів та перспектив трансформації податку на прибуток приділяли увагу такі науковці: І. А. Гудим, А. М. Савченко, А. С. Полторак, І. Л. Таптунова та інші.

Сьогодні в Україні діє податок на прибуток, об'єктом оподаткування якого є фінансовий результат до оподаткування, який коригується на різниці, визначені Податковим кодексом України. Така модель ускладнює облік, створює підстави та можливості для маніпулювання зі звітністю з метою зменшення бази оподаткування (фіктивне збільшення розміру збитку, використання агресивного податкового планування і т.д.), зменшує економічний потенціал та конкурентоздатність підприємств, які сплачують податок [1].

Податок на виведений капітал – це різновид корпоративного податку, об'єктом оподаткування якого є виведення коштів з обороту підприємства ([дивіденди](#), [роялті](#), відсотки, фінансова допомога тощо).

До Верховної Ради України було подано законопроект №3665 та альтернативний законопроект №3665-1. Обидва передбачають введення податку на виведений капітал замість податку на прибуток підприємств. У законопроектах передбачаються наступні базові ставки податку: 15% – у першому законопроекті та 17% – в альтернативному. Також планується застосування наступних ставок: 20% на операції, що прирівняні до виведення капіталу, та 5% до коштів, сплачених для виконання боргових зобов'язань пов'язаним особам – нерезидентам (але в окремих випадках на цю операцію буде застосовуватись ставка 20%).

Також пропонуються зміни у процесі оподаткування податком на доходи фізичних осіб, які стосуються оподаткування дивідендів, а саме виключення наявної ставки 5% на доходи у вигляді дивідендів, нарахованих резидентами - платниками податку на прибуток підприємств, та застосовувати ставку у розмірі 9% (пропонується законопроектом №3665) та 11% (пропонується законопроектом №3665-1) – для дивідендів (за винятком дивідендів, що виплачуються платником податку на виведений капітал, якщо вони збільшили базу оподаткування податку на виведений капітал) [2].

Так, після трансформації податку буде оподатковуватися тільки та частина прибутку, що виводиться з підприємства, а частина, що залишається у податковій системі держави, оподаткуванню не підлягатиме [5]. Такий підхід може дозволити вирішити проблеми, які пов'язані з існуючим податком на прибуток.

По-перше, це знизить податкове навантаження і стане стимулом для збільшення реінвестицій у підприємства, що у довгостроковій перспективі позитивно відобразиться на інвестиційній привабливості та економічній ситуації в Україні в цілому.

По-друге, значно полегшиться процес обліку та адміністрування податку, оскільки зникнуть курсові різниці, а велика кількість господарських операцій стане нейтральною до формування об'єкту оподаткування.

По-третє, звітність підприємств стане прозорішою, оскільки у підприємств не буде причин завищувати свої витрати у звітності [3].

Але такі зміни можуть зменшити доходи бюджету: за песимістичним сценарієм надходження до бюджету у перший рік змін, якщо вони будуть впроваджені, зменшаться на 30 млрд грн на рік, хоча за оптимістичним сценарієм надходження до бюджету не зменшаться навіть у перший рік впровадження податку, а надалі зростатимуть [4].

Отже, трансформація податку на прибуток у податок на виведений капітал стане стимулом для підвищення інвестиційної активності, полегшить облік та адміністрування податку і позитивно вплине на економічну ситуацію в Україні в цілому. У короткостроковій перспективі існує ризик того, що заміна податку може значно зменшити надходження до бюджету.

Література:

1. Савченко А. М., Гудим І. А. Порівняльний аналіз податку на прибуток та податку на виведений капітал: сучасні реалії та перспективи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. №11. С. 66 - 69.

2. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо запровадження податку на виведений капітал на заміну податку на прибуток підприємств. Верховна Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69156 (дата звернення: 10.03.2021).

3. Бичок Т. П. Доцільність впровадження податку на виведений капітал в Україні: правовий аспект. *Актуальні питання фінансового права*. 2019. С. 28 - 32.

4. Таптунова І. Л. Трансформація податку на прибуток підприємств у податок на виведений капітал. *Європейський інформаційно-дослідницький центр*. URL: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/28909.pdf> (дата звернення: 10.03.2021).

5. Полторак А. С., Головка М. Й. Механізм реформування системи оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні в умовах фіскальної децентралізації. *Актуальні проблеми економіки*. 2017. № 10 (196). С. 269–276.

**Науковий керівник – Полторак А. С.,
д-р екон. наук, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв**

ОСОБЛИВОСТІ ІНФЛЯЦІЇ В УКРАЇНІ

Раткіна В.Р.

здобувач вищої освіти академічної групи ФЗ/1

Миколаївський національний аграрний університет

Інфляція є однією з найсерйозніших проблем економічного розвитку багатьох країн. Немає ні однієї країни, яка б хоч раз за час свого існування не зазнала наслідків інфляції. В Україні стрибки інфляції відбувалися неодноразово.

Через те, що інфляція негативно впливає на життя суспільства, вона посідає перше місце серед найактуальніших проблем, пов'язаних з економічним розвитком держави.

Процеси інфляції досліджували такі вчені: В.Беседіна, А. Гальчинский, М. Савлука, А. Гриценко, А. Савченко та інші. Над теоретичною основою інфляції працювали відомі класики економічної науки: І. Гришин, В. Найдъонов, М. Озель, С. Панчишин, Дж. М. Кейнс та М. Фрідман. Наприклад, І. Гришин та Найдъонов вважають, що будь-яке підвищення цін цін буде трактуватися як інфляція [4]. Однак деякі вчені вважають, що інфляція - це зростання цін, що призводить до зниження купівельної спроможності грошей. Так вважає С. Панчишин. [5, с.329]. М. Озел розглядає інфляцію та зміни споживчих цін однаковими поняттями [6].

Таким чином вважаємо, що під інфляцією слід розуміти поступову тенденцію на зростання цін, що, в свою чергу, супроводжується зростанням грошової маси в обігу.

Люди по-різному відчують вплив інфляції залежно від рівня доходів та звичок споживача. Перелік благ, яким людина віддає пріоритет, досить індивідуальний, а зростання цін на товари нерівномірне [1].

Динаміка змін рівня інфляції в Україні з 2015 по 2020рр. представлена у Таблиці 1.

Таблиця 1 Динаміка змін рівня інфляції в Україні з 2015 по 2020 рр.

Рік	Індекс інфляції,%	Інфляція, %	Зміна поточного року у порівнянні з попереднім
2014	124.9	24.9	23.9%
2015	143.30	43.30	18.3%
2016	112.40	12.40	-30.60%
2017	113.70	13.70	1.3%
2018	109.80	9.80	-4.20%
2019	104.10	4.10	-5.7
2020	105.00	5.00	1%

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів[2]

Встановлено, що протягом досліджуваного періоду не спостерігається стійкої тенденції зміни рівня інфляції в Україні. Максимальне значення інфляції за останні 20 років було у 2015 році (43,3%). У 2016 році рівень інфляції становив 12,4%. У 2017 році рівень інфляції дещо зріс до 13,7%, що на 1,3 в. п. більше рівня попереднього року. У 2018 році рівень інфляції сповільнився до 9,8%, що на 4,2 в. п. нижче фактичного темпу зростання цін у 2017 році. Щодо 2019 року, то можна помітити, що рівень інфляції впав до 4,1%. В 2020 році інфляція склала 5%. Бюджет інфляції на наступний 2021 рік прогнозується у розмірі 7%.[3]. А отже, за останні шість років наша економіка в цілому та суспільство зазнало значного зростання цін з 2014 по 2015 рік, а потім поступово відновлювала фінансові та платіжні баланси протягом наступних чотирьох років. В 2020 році інфляція склала 5%.

Наслідки інфляції у досліджуваному періоді (2015-2020 рр.): спад виробництва, зменшення інвестицій, девальвція гривні, збільшення безробіття, зменшення реальних доходів населення, знецінення заощаджень, загострення соціальних конфліктів у суспільстві, зменшення платоспроможного попиту та зростання цін на продовольчі товари.

Отже, в Україні інфляційний процес є нестабільним і має досить серйозні наслідки. І для подолання наслідків інфляції, вважаємо, що необхідно забезпечення її спадної динаміки через реформування економіки, проведення структурних реформ, підвищення продуктивності праці та ролі відсоткової ставки як інструменту монетарної політики.

Література:

1. Причини та наслідки інфляції URL: <https://financer.com/ua/inflation/> (дата звернення: 23.03.2021)
2. Індекс інфляції з 2000 по 2021 рр. URL: https://bankchart.com.ua/spravochniki/indikatory_rynka/inflation_index (дата звернення: 23.03.2021)
3. Прогноз інфляції на 2021 рік URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/717775.html> (дата звернення: 23.03.2021)
4. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег. URL: <https://socioline.ru/files/5/316/keyns.pdf> (дата звернення: 23.03.2021)
5. Фридман Милтон. Количественная теория денег, 1996. С. 109.
6. Озель М. Інфляція як один з основних показників макроекономіки, 2015. № 7. С. 10 – 12.

***Науковий керівник –Бурковська А.В.
к. екон. наук, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

ВІДМІННІСТЬ КРЕДИТНИХ СПІЛОК ВІД БАНКІВ

***Раткіна В.Р.,
здобувач вищої освіти академічної групи ФЗ/1
Миколаївський національний аграрний університет***

В останні роки все більших обертів набирають кредитні спілки, всіма силами намагаючись скласти конкуренцію банкам. До банків більше довіри, вони більш популярні і затребувані. До кредитних спілок, як до мало відомих ще організацій, відносяться з побоюванням і недовірою. Тому, на нашу думку, доцільно розібратись в відмінностях кредитних спілок від банків.

Кредитна спілка - це неприбуткова організація, яка заснована об'єднанням фізичних осіб з метою задоволення потреб їх членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок грошових внесків членів кредитної спілки. Банк же - це комерційна організація, яка є юридичною особою. Банки можуть залучати кошти, як від юридичних, так і від фізичних осіб та від свого імені розміщувати їх на умовах повернення і платності [1] Засновниками банків найчастіше виступають фірми, банки, корпорації та окремі фізичні особи [2].

З вище зазначеного випливає, що основні відмінності банку і кредитного союзу полягають в особливості їх управління, формі власності і участі клієнтів в діяльності розглянутих організацій. Банки знаходяться в підпорядкуванні акціонерів, які регулюють діяльність банку.

Кредитна спілка схожа на касу взаємодопомоги, є громадською організацією. Власниками кредитних спілок можна назвати самих членів, які незалежно від розмірів свого внеску користуються рівними правами при прийнятті рішень, участі в управлінні діяльністю кредитної спілки. Всі зміни в діяльності кредитної спілки відбуваються за спільною згодою членів союзу,

вкладників, позичальників, і працюючого персоналу. Дані зміни обговорюються на загальних зборах членів кредитної спілки, яке є його головним органом управління і має проводитися не рідше, ніж один раз на рік. Завдяки цій особливості, діяльність кредитних спілок більш прозора і зрозуміла для його членів, забезпечуючи вкладникам впевненість і гарантії. Кредитні спілки також здійснюють соціальну функцію [3].

Метою діяльності банків в більшості випадків є отримання прибутку. У кредитної спілки діяльність звернена в першу чергу на задоволення потреб її членів за допомогою привабливих фінансових послуг. Отриманий в результаті своєї діяльності прибуток союз перерозподіляє між своїми учасниками у вигляді дивідендів, а також шляхом поліпшення якості та послуг, що надаються [2]. Кредитна спілка є фінансовою установою, виключним видом діяльності якої є надання фінансових послуг, передбачених Законом України «Про кредитні спілки». Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» (ст. 1) кредитну спілку віднесено до кредитних установ — фінансових установ, які відповідно до закону мають право за рахунок залучених коштів надавати кредити на власний ризик [4].

Головними відмінностями кредитних спілок від банків є те, що кредитні спілки приймають клієнтів в ряди своїх членів, які всі разом і володіють організацією, а банк - це відокремлена установа, мета діяльності якої полягає в отриманні прибутку для акціонерів.

Отже, кредитні спілки мають переваги перед іншими фінансовими установами позабанківської системи: механізм створення є простим, структура управління є демократичною, а система контролю не дозволяє допускати зловживань; кооперативні принципи є привабливими для населення; статус неприбуткової організації дає пільги в оподаткуванні. Тому сьогодні урядові структури України повинні чітко визначитись щодо сприяння розвитку кредитного кооперативного руху.

Література:

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
2. Про кредитні спілки : Закон України від 20.12.2001 № 2908-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2908-14#Text> (дата звернення: 24.03.21).
3. Сіренко Н. М., Мікуляк К. А. Фінансово-кредитне забезпечення розвитку суб'єктів аграрного сектора. Трансформація фінансової системи України: тенденції та перспективи розвитку : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Миколаїв, 27-28 лист. 2019 р.) Миколаїв: МНАУ, 103-105.
4. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text> (дата звернення: 24.03.21).

***Науковий керівник –Боднар О. А.,
канд. екон. наук асистент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет
М. Миколаїв***

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Раткіна В.Р.,

здобувач вищої освіти академічної групи Ф 3/1

Миколаївський національний аграрний університет

В сучасних умовах конкуренція є необхідним інструментом механізму забезпечення ринкових відносин. Кожне підприємство під впливом конкурентів повинно своєчасно адаптуватись до умов внутрішнього та зовнішнього середовища.

Конкурентоспроможність підприємств можна пов'язати з такими властивостями: здатність підприємства випускати конкурентоспроможні послуги, продукцію; задовольняти потреби споживачів, краще ніж конкуренти. Тому під конкурентоспроможністю підприємств слід розуміти спроможність суб'єкта краще забезпечувати пропозицію товарів чи послуг, у порівнянні з конкурентами, за рахунок надання товарам чи послугам диференційованих властивостей за умов дотримання стандартів якості.

Багато вчених пов'язують конкурентоспроможність підприємств з ефективністю діяльності суб'єктів ринку. Так, В.О. Коваленко та Ю.В. Літвінова вказували, що суть конкурентоспроможності підприємств полягає в її здатності ефективно управляти власними та залученими ресурсами на конкурентному ринку [1, 3]. Однак не лише завдяки ефективному управлінню, а й за допомогою незалежних об'єктивних факторів можна забезпечити високий рівень конкурентоспроможності.

Як правило, конкурентоспроможним називається те підприємство, яке має здатність залишатися прибутковим довгий час в умовах ринкової економіки.

На рівень конкурентоспроможності підприємства впливають такі чинники:

- науково-технічний прогрес;
- якість менеджменту;
- стратегія підприємства;
- інноваційний потенціал;
- наявність як матеріальних, так і фінансових ресурсів;
- наявність трудових ресурсів;
- кількість основних конкурентів;
- частка ринку.

Також крім зазначених вище чинників, конкурентоспроможність підприємств залежить від наявності у підприємства двох конкурентних переваг (табл. 1).

Таблиця 1. Конкурентні переваги підприємств

Види	Характеристика
Переваги у витратах	Випускати товар або послугу з невеликими витратами, щоб у порівнянні з конкурентами ціна за товар або послугу була нижчою.

Переваги у маркетингу	Здатність підприємства забезпечувати покупця більшою цінністю у формі нової якості товару, його особливих споживчих властивостей або післяпродажного обслуговування, що дає можливість встановлювати більш високі ціни.
-----------------------	---

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [1]

Якщо підприємство буде орієнтуватися на споживачів та виробляти високоякісну оригінальну продукцію, це допоможе йому підвищити свою конкурентоспроможність і зайняти вигідну конкурентну позицію навіть у світовій економічній системі [2].

Для того, щоб запропонувати шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства, необхідно добре уявляти зовнішнє середовище, у якому працює підприємство, його чинники та мати чітке уявлення про внутрішнє середовище [2].

Основними методами розв'язання проблем, пов'язаних із підвищенням конкурентоспроможності підприємств, є: поглиблене вивчення потреб споживачів і аналіз конкурентів; рекламна політика; створення нової високоякісної продукції; модернізація обладнання; загальне зниження витрат; вдосконалення обслуговування у процесі купівлі та післяпродажного сервісу; поліпшення якості управління; удосконалення зв'язків із зовнішнім середовищем; удосконалення організації інноваційної діяльності; впровадження нових технологій; поліпшення організації та технічного рівня виробництва; розвиток логістики; розвиток тактичного та проведення стратегічного маркетингу [3].

Отже, для підвищення конкурентоспроможності підприємства, необхідно розробити злагоджену систему заходів, яка буде спрямована на забезпечення якості продукції та послуг.

Подальшого дослідження потребують питання забезпечення конкурентних переваг підприємств у ринковому середовищі, зважаючи на складні обставини, спричинені пандемією Covid-19.

Література:

1. Коваленко В.О. Розробка заходів з підвищення конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах. *Економіка підприємства*. 2013. №2. С. 15-18.
2. Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства та продукції. URL: <http://surl.li/omfs> (дата останнього доступу: 05.03.2021 р.).
3. Літвінова Ю. О. Проблеми забезпечення конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах. *Управління розвитком*. 2012. № 9. С. 35-37.

***Науковий керівник – Мікуляк К. А.,
асистент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ВАЛОВОГО ВНУТРІШНЬОГО ПРОДУКТУ УКРАЇНИ

Романенко А.А.,

здобувач вищої освіти академічної групи Б 2/2

Миколаївський національний аграрний університет

Перехід України до ринкової економіки зумовив необхідність реструктуризації національної статистики та запровадження нової системи індикаторів, яка характеризує діяльність ринкової системи. Кожна країна прагне нарощувати обсяги валового внутрішнього продукту (ВВП), тому дослідження структури та динаміки необхідно здійснювати щороку.

Аналіз динаміки валового внутрішнього продукту досліджували Адамик П. Р., Бойко М. М., Задорожна І. В., Пертів О. О., Федорович О. І. та ін. Проте, вплив світових економічних процесів на виробництво та формування ВВП вимагає детального та обґрунтованого дослідження, особливо в умовах пандемії Covid-19.

Валовий внутрішній продукт – це макроекономічний показник, що відображає ринкову вартість усіх кінцевих товарів і послуг, вироблених за рік у всіх галузях економіки на території держави для споживання, експорту та накопичення, незалежно від національної приналежності використаних факторів виробництва [3].

Номінальний, або абсолютний ВВП виражається в поточних (фактичних) цінах даного року. Реальний ВВП (з поправкою на інфляцію) виражається в цінах попереднього (або будь-якого іншого базового) року. У реальному ВВП, таким чином, враховується, в якій мірі зростання ВВП визначається реальним зростанням виробництва, а не зростанням цін. ВВП країни при необхідності може бути додатково перерахований в іноземну валюту (найчастіше в долари США).

Capital Times провів аналіз динаміки структури ВВП України в розрізі секторів економіки на 2020-2022 рр. У цілому, зберіглася висока частка сільського господарства, торгівлі та обробної промисловості. Зростання секторів, незважаючи на турбулентність в світовій економіці, відбулась в адміністративних і соціально значущих галузях. Аграрні підприємства дозволять економіці триматися на плаву, так як попит на продукцію сільського господарства залишиться високим. Інформаційні технології та охорону здоров'я продовжують збільшувати свою контрибуцію в економіку країни [5].

Статика відбулась в секторах будівництва, туризму, транспорту та фінансів. Криза торкнулась сегмент торгівлі, логістики та освіти, але частка зазначених секторів у ВВП не знизилася.

Згідно з базовим сценарієм ВВП України в 2020 р. впало на 4%, але в подальшому часі відновиться у 2021 р. на 3,5%, у 2022 р. на 2,5%, а в 2023 р. на 3,0%.

У період з 1992 по 2004 рр. відбувалося падіння ВВП, 2008 та 2012 рр. виявилися головними точками зростання ВВП, але подальша політична ситуація в Україні, особливо 2014 р., значно знизил показник ВВП країни до

2018 р. [2].

Значні макроекономічні дисбаланси, глибокі структурні диспропорції, недостатній рівень прозорості у державному секторі управління призвели до того, що ситуація вимагала термінових коригуючих дій. Першим пріоритетом було забезпечення макроекономічної стабільності фінансового сектору. Це супроводжувалося проведенням ключових структурних реформ, що дало поштовх економічному зростанню. Оскільки Україна перебуває в дуже складній політичній та економічній ситуації, то для стабілізації ВВП є необхідним проведення державної політики, яка повинна супроводжуватися проведенням ключових структурних реформ. На нашу думку, уряд України має проводити жорстку фіскальну політику та продовжувати політику плаваючого валютного курсу. Також країні необхідні реформи газового сектору, дерегуляція бізнесу, а також прозора система держзакупівель.

Національний банк України оцінив падіння ВВП країни у 2020 р. в 4,4% і зберіг прогноз його зростання на 4,2% у 2021 р. За оцінками НБУ, в 2020 р. темп зниження реального ВВП склав 4,4%, що менше, ніж очікувалося в попередньому прогнозі (6%) [3].

Після проходження твердої фази карантину, падіння ВВП сповільнилося до 3,5% рік до року у III кварталі. При цьому карантинні обмеження у листопаді мали незначний вплив на ділову активність.

За інформацією НБУ, реальний ВВП за підсумками 2020 р. становив 4,079 трлн грн порівняно із 3,975 трлн грн у 2019 р., в 2021 р. цей показник прогнозується на рівні 4,58 трлн грн, у 2022 р. – 5,015 трлн грн, у 2023 р. – 5,474 трлн грн [3, 4].

Крім того, НБУ здійснив прогноз щодо зростання економіки України починаючи із 2021 р. на рівні близько 4%. При цьому, у 2021 р. економіка майже надолужить втрати від коронакризи і покаже зростання на 4,2% ВВП. Головною рушійною силою для цього залишиться стійкий внутрішній попит, обумовлений зростанням реальних доходів.

Подальшого дослідження потребують питання ринкової реформи в Україні, яка почала розвиватися у період соціально-економічної кризи. Останніми роками особливої уваги потребують протиріччя та закономірності економічної трансформації в Україні.

Література:

1. Валовий внутрішній продукт України 2021. URL: <https://index.minfin.com.ua/economy/gdp/> (дата останнього доступу: 12.03.2021).

2. Динаміка ВВП України з 1990 до 2023 рр. URL: <https://seosait.com/dinamika-vvp-ukrainy-s-2002-po-2016-gody/> (дата останнього доступу: 12.03.2021).

3. Аналіз динаміки та структури ВВП України. URL: <https://www.capital-times.com/analysis-of-ukraines-gdp-dynamics> (дата останнього доступу: 12.03.2021).

4. Україна – внутрішній валовий продукт. URL: <https://knoema.ru/atlas/> (дата останнього доступу 12.03.2021).

5. ВВП України IV квартал 2020. URL:

*Науковий керівник – Мікуляк К. А.,
асистент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв*

БАНКІВСЬКИЙ КРЕДИТ ТА ЙОГО СУЧАСНИЙ СТАН В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Снідко Є. А.

здобувач вищої освіти академічної групи Ф 3/1

Миколаївський національний аграрний університет

За нинішньої ситуації економічного розвитку, що характеризується нестабільною фінансовою та політичною системою та недосконалим законодавством, існують великі проблеми з банківськими позиками. Актуальність даної теми пов'язана з проблемами у сфері надання українських банківських позик, які забезпечують підприємців та фізичних осіб фінансовими ресурсами, необхідними для постійної та ефективної роботи.

У наш час спостерігається тенденція сприяння економічному зростанню в українській економіці. Це дуже важливо для внутрішнього фінансового ринку, оскільки темпи зростання та стабільність економіки залежать від здатності банківської системи задовольняти попит на грошові ресурси для задоволення певних потреб суб'єктів господарювання. Дивлячись на сучасну тенденцію розвитку вітчизняного банківського кредитного бізнесу, ми можемо стверджувати, що з точки зору банківських позик попит виробничої галузі на валютні ресурси послаблюється.

Основним бізнесом українських комерційних банків є надання позик та реалізація кредитної політики в країні, оскільки банк отримує основний дохід від кредитного бізнесу [1]. Проаналізувавши стан української банківської системи, спостерігається фінансовий крах деяких банків через неефективну та високоризикову кредитну політику [1].

Досліджуючи банківські позики, встановлено, що за останні роки українські банки здійснювали значний обсяг банківського бізнесу, значну частину якого складає кредитний бізнес, що становить загальний кредитний портфель банку та української банківської системи. Через банківську кризу в 2014-2017 роках кількість банківських установ в Україні суттєво зменшилась. На 1 січня 2021 року в Україні функціонує 74 банки (станом на 1 січня 2018 року - 84 банки) [2].

Станом на 1 січня 2019 року сукупні чисті активи всіх банків досягли 1 трлн 368 млрд грн, збільшившись на 1,5% порівняно з аналогічним періодом минулого року (1,377 трлн грн на 1 січня 2018 р.) [2]. У 2018 році українська банківська система вперше за останні п'ять років показала чистий прибуток у розмірі 16,4 млрд грн та чистий збиток у розмірі 28,1 млрд грн (у 2017 р.) [2].

Встановлено, що в 2020 році ріст споживчих кредитів значно сповільнився. З огляду на погіршення ситуації, макроекономічні умови та

низьку довіру споживачів – це закономірно. У міру погіршення платіжної дисципліни кредитні втрати також зросли. Однак ці збитки ще не повністю відображені в резервах усіх банків. Водночас споживчий кредит продовжує відігравати ключову роль у банках, забезпечуючи значну частину доходу.

З метою заохочення належного врахування переваг та ризиків роботи у цьому секторі та підвищення стійкості банків до кредитних ризиків Національний банк (НБУ) запроваджує більшу вагу ризиків для незабезпечених споживчих позик. Збільшення ваги ризику буде здійснюватися поетапно: з 1 липня 2021 року до 125%, а з 1 січня 2022 року - до 150% [2]. Згідно з результатами аналізу, ця зміна не призведе до того, що банки порушать вимоги щодо капіталу, оскільки фінансові установи мають достатній запас міцності. У той же час вони мають на меті підвищити стійкість кредиторів до потенційних криз і, зокрема, заохотити належне врахування переваг та ризиків роботи у цьому секторі [2].

Основними проблемами позик банківських установ українських суб'єктів господарювання є:

- нестабільна економічна ситуація в країні;
- з точки зору банківської діяльності, законодавство України недосконале та неактуальне;
- надання клієнтам не вигідні кредитні угоди;
- довгострокові процедури отримання позик [3].

Вважаємо за доцільне продовжувати реформування вітчизняної банківської системи, з метою збільшення доступності позик, зменшення витрат та зниження процентних ставок за кредитами. Необхідно також оновити законодавчу базу для банківських позик та врахувати закордонний досвід в Україні.

Для вдосконалення фінансового сектору та збільшення економічного зростання України необхідно створити ефективні механізми вдосконалення політики кредитування банків. Це головне завдання з метою подолання впливу фінансової кризи на українську економіку та забезпечення подальшого розвитку України. Ми погоджуємось з існуючою точкою зору [3] щодо розвитку банківських позик та встановлення фінансової стабільності:

- вдосконалити банківські послуги, щоб підвищити конкурентоспроможність банківських установ;
- обмежити процентні ставки за кредитами в рамках державних дій та контролювати дотримання цього обмеження;
- залучити більше власного капіталу, що сприятиме підвищенню рівня банківської галузі;
- поліпшити певні процедури у банківській галузі (реструктуризація, санація та ліквідація банків);
- сприяти стимулюванню позик банківських установ для інноваційних проєктів;
- збільшити капітал державних банків;
- збільшити кількість державних банків та посилити їх роль на фінансовому та кредитному ринках України.

Висновки. Вважаємо, що це покращить фінансовий стан банківських установ України. Прийняття та впровадження вищезазначених заходів має забезпечити для банківської системи України також посилення її основної функції, а саме надання кредитів. Основним завданням банківської системи є створення сприятливих умов для здійснення безперервного процесу відтворення шляхом задоволення певних вимог. Для кредиторів проблема полягає в тому, що позичальники не можуть вчасно повертати позики, і ризик непогашених кредитів зростає, що збільшує ризик зниження ліквідності банків. Для позичальників проблема полягає в тому, що процентна ставка за позикою висока, а у випадку позик в іноземній валюті - обмінний курс, за яким пропонується позика, зростає. Політична та економічна криза в нашій країні є суворим випробуванням національної банківської системи, що може призвести до зниження довіри населення до банківської галузі, що ускладнить банківській системі забезпечення якості необхідного кредитного портфеля та порушить розвиток банківської галузі, ліквідність та платоспроможність банку.

Література:

1. Швець Ю. Сучасний стан банківського кредитування в Україні: проблеми та перспективи. Економіка та суспільство. 2018. № 12. С. 793–798.
2. Офіційний сайт Національного банку України : URL: www.bank.gov.ua (дата звернення: 10.03.2021).
3. Банківський сектор України: реалії та перспективи. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/92859> (дата звернення: 10.03.2021).

***Науковий керівник –Бурковська А.В.,
к. екон. наук, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

ОБЛІК ПАСИВНИХ ОПЕРАЦІЙ В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ

Снідко Є.А.,

здобувач вищої освіти академічної групи Ф 3/1

Миколаївський національний аграрний університет

Пасивні угоди – це саме ті угоди, за допомогою яких банки формують свої фінансові ресурси. Пасивні операції за своєю суттю полягають в участі різних видів вкладів в ощадні та депозитні операції, отриманні від інших банків кредитів, випуску цінних паперів різних видів та здійснення інших операцій, що при кінцевому результаті отримують збільшення фінансових ресурсів комерційних банків, які знаходяться в пасиві балансу [1].

Депозитні операції займають вагоме місце в процесі формування банками своїх ресурсів. В значній мірі завдяки депозитам банк може формувати довгострокові та короткострокові ресурси, на основі яких він може проводити активні операції та отримувати прибуток.

В сучасній банківській практиці виділяють особливий вид депозиту, який являє собою ощадні вклади. Їх відкривають тільки для фізичних осіб із дотриманням таких вимог:

- щоб оформити вклад, потрібно спочатку отримати ощадну книжку;
- в ощадній книжці здійснюються за кожною операцією записи, після яких можна виконувати операції щодо внесення або вилучення коштів;
- вклади не обов'язково повинні мати чітко фіксований строк зберігання.

Бухгалтерський облік депозитних операцій ґрунтується на загально прийнятих у міжнародній практиці принципах: безперервності діяльності; обережності; поділу звітних періодів; оцінювання активів і пасивів; окремого відображення активів і пасивів [2].

Всі рахунки фізичних і юридичних осіб - пасивні; залишок кредитних коштів, сума заборгованості банку перед клієнтами; оборот по дебету – погашення заборгованості в розмірі від раніше прийнятого депозиту та нарахованих відсотків; оборот по кредиту-знову внесли свій вклад і нараховані відсотки за раніше виплачену суму, що були прийнятим депозитами [4].

Типова кореспонденція рахунків за депозитними операціями наступна:

1. Відображено зарахування тіла депозиту на депозитний рахунок: дебет рахунків 1001 «Банкноти та монети», 2600 «Кошти на вимогу суб'єктів господарювання», 1200 «Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України»; Кредит 260 «Кошти на вимогу суб'єктів господарювання».

2. Нарахування відсотків за депозитною угодою: дебет 3500 «Витрати майбутніх періодів»; кредит 2600 «Кошти на вимогу суб'єктів господарювання».

В депозитній угоді вказується процентна ставка за якою залучаються кошти на депозит.

Для того щоб, обчислити суму нарахованих відсотків, комерційні банки, як правило, використовують номінальну або фактичну відсоткову ставку. За фактичною відсотковою ставкою сума депозиту що капіталізується, визначає реальний відносний дохід, який обчислюється в цілому за певний період часу з урахуванням раніше отриманих відсотків. За номінальною відсотковою ставкою, сума визначається за формулою простого відсотка [3].

Згідно з угодою укладеною між клієнтом і комерційним банком можуть бути передбачені додаткові надходження чи списання грошей з депозитних рахунків.

Часткове вилучення коштів з депозитних рахунків передбачено тільки для окремих типів ощадних вкладів, до яких належать:

- рахунки із заробітною платою;
- пенсійні рахунки.

Ці операції супроводжуються такими господарськими операціями:

1. Внесення коштів на депозитний рахунок: дебет 1001 «Банкноти та монети в касі банку»; кредит 2630 «Короткострокові вклади (депозити) фізичних осіб», кредит 2635 «Довгострокові вклади (депозити) фізичних осіб».

2. Вилучення коштів з депозитного рахунку: дебет 2600 «Кошти на вимогу суб'єктів господарювання»; кредит 1001 «Банкноти та монети в касі банку» [3].

Процентний дохід може вилучатися щомісяця, раз на квартал, за підсумками року або після закінчення дії депозитної угоди. Проценти підлягають нарахуванню щомісячно, але не пізніше останнього робочого дня місяця. Нараховані, але не сплачені проценти відносять до нарахованих витрат, проценти нараховані за депозитною угодою відображаються в балансі на перше число наступного місяця як зобов'язання банку, а в звіті про прибутки і збитки, як понесені витрати.

Отже, вдале проведення депозитної політики банком являється запорукою успіху. Проте не можна відводити даному виду операцій визначальне місце. Всі види пасивних операцій перебувають в тісному взаємозв'язку. Коректне відображення пасивних операцій в обліку гарантує мінімізацію банківських ризиків.

Література:

1. Гуцал І.С. Фінансування кредитного механізму в Україні в перехідний до ринку період. Тернопіль. 2008. С. 309.

2. Волкова І. А., Калініна О. Ю. Бухгалтерський облік у банках. *Навчальний посібник*. 2011. С. 66.

3. Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України : Постанова Національного банку України; Інструкція, Перелік від 21.02.2018 № 14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014500-18#Text>. (дата звернення: 23.03.21).

4. Боднар О. А. Паламарчук В. Ю. Чинники формування фінансової безпеки банківських установ в умовах пандемії / Трансформація фінансової системи України: тенденції та перспективи розвитку : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Миколаїв; 25-26 листопада 2020 р. Миколаїв : МНАУ, 2020. С.11-12

***Науковий керівник –Боднар О. А.,
к. екон. наук асистент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЬ АТ «ДЕРЖАВНОГО ОЩАДНОГО БАНКУ УКРАЇНИ»

***Савва Є. О.,
здобувач вищої освіти академічної групи Ф 4/1
Миколаївський національний університет***

На сьогодні, в умовах мінливого економічного середовища, зважаючи на складну політичну ситуацію, банківські установи нашої країни змушені здійснювати свою діяльність в реаліях жорсткої конкуренції, недовіри населення та фінансово-економічної нестабільності.

Наявні зовнішні та внутрішні загрози не сприяють стабільній діяльності банківських установ країни, а навпаки – створюють ризики для всього фінансового сектору України.

Утримання оптимального рівня ліквідності для банківської установи є запорукою успішної та прибуткової діяльності і тому має найвищий пріоритет у роботі банку.

Дослідженню проблематики ліквідності банку значну увагу приділяють як вітчизняні, так і зарубіжні науковці. Питання сутності, видів, факторів ліквідності банку досліджували: С. Безвух [2], О. Вовчак, А. Мороз, А. Єпіфанов, Т. Новікова, Н. Маслак, М. Литвинюк [3], І. Сало, І. Івасів, О. Криклій, Д. Рябіченко та ін.

Одним із найбільших ризиків у банківському секторі є ризик ліквідності, а точніше її надлишок або дефіцит. Гарантією досягнення позитивних результатів діяльності для будь-якого банку є ефективне збалансування активів та зобов'язань за обсягами, термінами погашення та валютами. Без якісного управління ліквідністю неможливо проводити кредитно-інвестиційну діяльність, забезпечувати поточні потреби для функціонування банку та обслуговування клієнтів.

Ощадбанк належить до системно важливих банків України, посідає друге місце серед банків України за розміром активів та перше місце за обсягом чистого кредитного портфеля [4].

Управління ліквідністю здійснюється шляхом прогнозування та управління грошовими потоками, лімітування строкових розривів між активами і зобов'язаннями, а також забезпечення необхідного обсягу як первинної, так і вторинної ліквідності.

Виконання нормативів ліквідності протягом 2019 року здійснювалося з суттєвим запасом по всіх показниках, включаючи Н6 (короткострокова ліквідність) – нормативне значення $>60\%$, факт $80,5\%$ та LCR (коефіцієнт покриття ліквідністю) – нормативне значення $>100\%$, факт 269% [4].

Протягом 2019 року Ощадбанк постійно підтримував достатній запас первинної (каса, коррахунок в НБУ та коррахунки в інших банках) та вторинної (портфель ОВДП та депозитні сертифікати НБУ) ліквідності. Станом на 31 грудня 2019 року обсяги первинної та вторинної ліквідності становили відповідно 54,9 млрд грн ($23,9\%$ покриття зобов'язань запасом ліквідності) та 72,6 млрд грн ($31,6\%$ покриття зобов'язань запасом ліквідності). Значний обсяг ліквідних активів у портфелі Ощадбанку дає можливість покрити відтоки коштів клієнтів навіть за умови реалізації стрес-сценарію, без загрози для безперервності бізнесу [4].

Ощадбанк здійснює систематичний моніторинг очікуваних майбутніх потоків грошових коштів від операцій із клієнтами та банківських операцій, щоб своєчасно управляти ризиками ліквідності.

Основною метою управління ризиком ліквідності є забезпечення наявності обсягу ліквідних коштів, достатнього для покриття поточних та планових потреб, з метою оптимізації витрат банку, пов'язаних із забезпеченням необхідного обсягу ліквідних коштів.

Постійний ефективний менеджмент ризиком ліквідності забезпечує банківську установу спроможністю своєчасно покривати відтік грошових ресурсів у разі виникнення фінансової кризи в країні.

Література:

1. Про затвердження інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс]: положення від 28.08.2001 р. № 368. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0841-01>.
2. Безвух С. В. Ліквідність банку: сутність та фактори впливу. Ефективна економіка. 2015. № 12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2015/48.pdf (дата звернення 14.03.2021)
3. Литвинюк М., Демиденко В. Ліквідність банку та банківської системи як показник ефективності діяльності банку та її вплив на прибутковість комерційного банку. «Економіка і суспільство». 2017. № 10. С. 631–636
4. Консолідована фінансова звітність та звіт незалежного аудитора АТ «Державний Ощадний банк України» станом на 31.12.2019 р. – Режим доступу: https://www.oschadbank.ua/sites/default/files/2020-07/SSBU_19_Conso%20FS_UKR_0.pdf

***Науковий керівник –Баришевська І. В.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО СТАНУ БАНКУ ТА МЕТОДИ ЙОГО ОЦІНКИ

***Вицина С. О.,
здобувач вищої освіти академічної групи Ф 4/1
Миколаївський національний аграрний університет***

В умовах економічної нестабільності відбувається ескалація негативних факторів у фінансово-кредитній сфері. Дана ситуація вимагає від сучасних банків адекватної системи управління фінансовою стійкістю, в основі якої – діагностика фінансового стану банківської установи.

Теоретичним аспектам, проблемам регулювання, методам оцінки та аналізу, засадам управління фінансовою стійкістю приділили увагу такі вітчизняні науковці, як С. Вольська [1], Ж. Довгань, Л. Миненко [3], Є. Ширинська [2] та інші.

Дані фінансової звітності є фундаментом для пошуку резервів банку для подальшого його розвитку і вдосконалення своєї діяльності, а також встановлення стабільності на ринку банківських послуг. Все це можливо досягти після проведення аналізу фінансового стану банку.

Фінансовий стан банку характеризується достатнім рівнем фінансових ресурсів, ефективністю від їх розміщення і подальшого використання, рівнем платоспроможності банківської установи, фінансовою стійкістю. Для того, щоб

виявити кількісні показники рівня впливу факторів на зміни показників фінансового стану банку, необхідно використовувати такі методи аналізу:

1. Горизонтальний аналіз – припускає оцінку динаміки будь-якого показника: активів, доходів, оборотності власного капіталу і т. д. Зводиться до розрахунку абсолютних і відносних відхилень. Останні представлені темпами зростання або приросту.

2. Вертикальний аналіз – проводиться з метою оцінки структури банківської установи. Застосовується рідше, ніж попередній, так як динаміка властива будь-якому показнику, а структура – не завжди динамічна. Наприклад, його можна застосувати в ході аналізу активів і пасивів, доходів і витрат. Однак для коефіцієнтів ліквідності, як і для різних видів прибутку, вертикальний аналіз неможливо ефективно використати.

3. Коефіцієнтний аналіз – це суть фінансового аналізу – розрахунок безлічі показників, що характеризують різні сторони діяльності: платоспроможність, рентабельність, ділову активність і т. д.

4. Порівняльний аналіз – припускає порівняння показників установи з даними конкурентів, з середніми величинами за видом економічної діяльності, а також показників структурних підрозділів установи між собою.

5. Факторний аналіз – це розкладання будь-якого показника на фактори, що визначають його значення. Дозволяє зрозуміти, чому розрахована величина склалася саме на такому рівні, що її тягне вниз або обмежує в зростанні [1].

Отже, аналіз фінансового стану та оцінки діяльності банку в сучасних умовах відіграє роль індикатора надійності і показника його конкурентоспроможності. Позитивний висновок означає не тільки ефективність його діяльності, а й зацікавленість клієнтів, яка виражається у фінансовій складовій.

Література:

1. Вольська С. П. Порівняльна характеристика методів оцінювання фінансової стійкості банку / С.П. Вольська // Серія Економічні Науки. – 2015. – №10(1). – С. 178-181.

2. Ширинська Є. Рейтинг і лімітна політика банків // Вісник НБУ. – 2016. – № 5. – С. 29–31.

3. Миненко Л. М. Трансформація підходів до оцінки ризику банківської ліквідності. Ефективна економіка. 2020. № 1. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7573>

***Науковий керівник –Баришевська І. В.,
к.е.н., доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВ

Белінська К.В.,

здобувач вищої освіти академічної групи Ф 4/1

Миколаївський національний аграрний університет

В сучасних умовах господарювання аспект стійкості і надійності українських банків набуває особливого значення. Їх скрутне фінансове становище, з одного боку, і необхідність розширення інвестицій в економіку, з іншого, до певної міри загострюють проблему, перетворюють її в один з найбільш актуальних теоретичних і практичних питань національної економіки. Стійкість банків - це не тільки атрибут сучасної політики їх виживання, а й стратегія розвитку кредитних установ.

Проблема забезпечення фінансової стійкості банків є особливо актуальною в сучасних умовах глобалізації фінансових ринків. Стійкість кожного банку забезпечує стабільну та ефективну діяльність всієї банківської системи. Тож, як фінансова стійкість, так і стабільний розвиток мають бути не лише короточасними досягненнями банку, а його стратегічним завданням.

Дослідженню питань щодо фінансової стійкості банків приділили увагу такі вітчизняні науковці як Довгаль Ю. С., Малахова О. Л., Коваленко В. В., Гудзь Ю. Ф., Зверяков М.І. та інші.

На сьогодні ще не сформовано єдиного визначення фінансової стійкості банку як економічної категорії. Одні ототожнюють її з його платоспроможністю або рентабельністю, інші – із ефективною діяльністю банку, його здатністю сформулювати таку структуру активів та пасивів, котра буде найменш вразливою при виникненні непередбачуваних обставин або кризових явищ [1].

Можна зазначити, що фінансова стійкість - це такий фінансовий стан, при якому економічна діяльність банку забезпечує в нормальних умовах виконання всіх його зобов'язань перед працівниками, іншими організаціями, державою, завдяки достатнім доходам і відповідності доходів видаткам.

Фінансова стійкість банку залежить від багатьох аспектів його діяльності і має складну структуру. До її складових можна віднести стійкість капітальної бази, стійкість ресурсної бази, організаційно-структурну стійкість банку та його комерційну стійкість [2].

Серед інструментів управління та формування фінансової стійкості банку виділяють: капітал банку, його активи, зобов'язання, прибуток та рівень ліквідності. Відповідно такий набір інструментів визначає об'єкт управлінського впливу, а саме: рівень капіталізації, якість активів та зобов'язань банку, рівень прибутковості та ліквідності, а також якість самого управління.

Загальновизнаний вплив на стійкість, як окремих банків, так і банківської системи в цілому, надають політичні чинники. Політична ситуація в країні визначається стійкістю існуючого уряду, його політикою, стабільністю або соціальною напруженістю в адміністративно-територіальних утвореннях. Політична стабільність є необхідною умовою для успішного розвитку ринку

банківських послуг, оскільки визначає можливості соціально-економічного розвитку країни та зміцнення її позицій на міжнародному ринку.

На сучасному етапі функціонування банківської системи в Україні, можна виокремити певний перелік проблем, які негативно позначаються на ефективності її функціонування впродовж тривалого часу. Серед таких: низький рівень капіталізації банків, високий рівень залежності ресурсів банків від зовнішніх запозичень, низька якість банківських активів, висока вартість банківських послуг, що зумовлює зменшення попиту на них серед населення [3].

Таким чином, сучасні тенденції розвитку банківського сектору України формують позитивні умови для зосередження банків на своїй фінансовій стійкості та невідкладного підвищення її рівня.

Література:

1. Довгаль Ю. С. Сутність фінансової стійкості комерційного банку та ефективні шляхи її забезпечення. Фінансовий простір. 2015. №17. С. 131.
2. Малахова О. Л. управління фінансовою стійкістю банків: навч. посіб. Малохова О.Л., Михайлюк Р.В. Тернопіль: 2015. 300 с.
3. Зверяков М.і. управління фінансовою стійкістю банків: підручник / М.І. Зверяков, В.В. Коваленко, О.С. Сергєєва. Одеса: видавництво «Атлант», 2014. 485 с
4. Гудзь Ю. Ф. формування фінансової стійкості комерційного банку / Ю. Ф. Гудзь, Ю. Б. Кондакова. // Молодий вчений. 2018. №12. С. 607-608
5. Коваленко В. В., Гаркуша Ю. А. Забезпечення фінансової стійкості банків: теоретичні та практичні аспекти: монографія. Німеччина: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2017. 113 с.

***Науковий керівник –Баришевська І. В.,
к.е.н., доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У БАНКІВСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Каблуча Ю.С., Довганюк М.О.,

здобувачі вищої освіти академічної групи Ф 4/1

Миколаївський національний аграрний університет

У сучасний період економічної нестабільності банкам дуже важливо знайти спосіб утримання наявних клієнтів і залучення нових. В умовах жорсткої конкуренції це зробити удвічі складніше, тому найважливішу роль починає грати процес впровадження інновацій.

Інновація в даний час не просто одне з явищ, що визначає економічне зростання, розвиток і структурні зрушення. Інновації стали характерною особливістю і суттю сучасного розвитку в усіх сферах економіки, в тому числі і в банківській справі.

Варто звернути увагу на нинішнє розширене тлумачення змісту інновації – це може бути новий продукт, нова структура чи система управління

організацією, нова культура, новий технологічний процес або інформаційна система тощо [1].

Значний внесок у розробку питань упровадження інноваційних банківських послуг здійснили вітчизняні науковці С. Єгоричева, С. Іванов, Н. Циганова, О. Золотарьова, Л. Примостка та ін.

Нині в банківському секторі України функціонують близько 90 банків. Це свідчить про те, що вітчизняний банківський ринок достатньо насичений у порівнянні з розвиненими країнами Заходу, що є суттєвим підґрунтям для розвинення та зростання конкуренції.

Розглядаючи сутність інновацій в діяльності банків, слід перш за все підкреслити, що вони можуть виникати в будь-якій складовій банківських бізнес-процесів і визначають корисний результат (ефект) як для самого банку (збільшення доходів або мінімізація витрат, зниження ризиків діяльності, отримання конкурентних переваг, що призводять до розширення клієнтської бази, збільшення частки ринку), так і для його клієнтів, які на основі нової якості продуктів більш повно задовольняють свої потреби.

Інноваційний процес у банку, який пов'язаний зі створенням, освоєнням та розповсюдженням інновацій, охоплює всі сторони діяльності банку: від розробки концепції та ідеї до їх практичної реалізації [2].

Аналіз діяльності вітчизняних банківських установ показав, що інновації в сфері банківського бізнесу, які пов'язані з використанням нових технологій, поширюються на такі продукти [3]:

- мобільний банкінг – вид дистанційного обслуговування клієнтів, який представляє собою сервіс для власників карткових рахунків, що дозволяє контролювати рух коштів за допомогою мобільного телефону;

- Інтернет-банкінг – це система, яка забезпечує дистанційний доступ до банківських продуктів та можливість здійснювати операції з рахунками через Інтернет з комп'ютера або портативного пристрою;

- «зона 24» – за допомогою цього продукту, клієнти можуть скористатись перевагами цілодобового доступу до найнеобхідніших банківських послуг.

Таким чином, перехід на інноваційні моделі ведення банківського бізнесу дозволить українським банкам покращити якість банківських продуктів і послуг, збільшити частку банку на фінансовому ринку та підвищити ефективність роботи банку шляхом економії на витратах, що сприятиме покращенню операційної, фінансової, маркетингової, технологічної, кадрової та організаційної роботи банків.

Отже, ефективність функціонування банку, фінансова стійкість, надійність і конкурентоспроможність на фінансовому ринку істотно залежить від рівня впровадження інноваційних банківських продуктів і технологій, які здатні стати поштовхом у подальшому розвитку банківського сектора України.

Література:

1. Єгоричева С. Б. Інноваційна діяльність комерційних банків: стратегічні аспекти : монографія / С. Б. Єгоричева ; ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». Полтава : ТОВ «АСМІ», 2010. 348 с

2. Банківська система України : інституційні зміни та інновації : кол. моноігр.; за заг. ред. Л. О. Примостка. – К.: КНЕУ, 2015. – 434 с.
3. Золотарьова О. В. Інноваційні банківські продукти та специфіка їх упровадження в Україні. О. В. Золотарьова, А. А. Чекал. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2016. №1. С. 163–179.
4. Іванов С. В. Особливості банківських інновацій. С. В. Іванов. Гроші, фінанси і кредит. 2018. №30. С. 73-74.
5. Циганова Н.В. Суперечності регулювання емісії та обігу крипто валют. Н.В. Циганова. Нові форми грошей та фінансових активів: становлення, перспективи, ризики: тези І Міжнар. наук.-практ. конф. (29 листопада 2017 р.). К. : КНЕУ, 2018. 243 с. С. 239-243.

**Науковий керівник –Баришевська І. В.,
к.е.н., доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв**

ФІНАНСОВИЙ РИНОК: ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ
Чорна С.С.
здобувач вищої освіти академічної групи Б 2/1
Миколаївський національний аграрний університет

На сьогодні фінансовий ринок відіграє важливу роль, адже саме на ньому відбувається переміщення коштів від тих суб'єктів функціонування, які мають їх надлишок до тих, хто їх потребує. Завдяки вдалій реалізації залучених коштів, рівень економіки набуває більшої продуктивності.

Фінансовий ринок – це ринок якому характерна функція попиту та пропозиції, купівлі та продажу. Функціонування економіки ринку формується на основі різноманітних ринків. На фінансовому ринку існують ті, що мають ресурси, і передають їх у власність іншим за певними умовами. На ринку кожен з інвесторів, який здійснив фінансування прораховує свій майбутній дохід та ризики внеску. Функціонування фінансового ринку без державного контролю неможливе, бо саме через узгодження держави можна задовольнити бажання суб'єктів ринкових відносин через впровадження певних обмежень та заборон.

Особливості функціонування фінансового ринку досліджували такі вчені: Г. Бірман, Д. Бейлі, Е. Долан, Д. Норткотт, А. Селіщев, А. Тейлор, У. Шарп, С. Шмідт, Ф.Фабоцці, А. Фельдман, В. Ковальов та інші. О. В. Баланюк (Економічна сутність та значення кредитування населення)[1], О. О. Дерев'янкіна (Методологічні основи розробки фінансової стратегії підприємства) [2]. Досить цікавим визначенням, є слова А. А. Пересада: «фінансовий інвестиційний ринок капіталу – це місце, де громадяни й організації, які хочуть взяти гроші в борг, зустрічаються з тими, у кого є зайві гроші» [3].

Завдяки функціонуванню фінансового ринку, суб'єкти господарювання (фізичні особи), що є його учасниками, можуть вступати у фінансові відносини, створювати угоди купівлі чи продажу того чи іншого ресурсу. До складу

фінансового ринку входить ринок капіталу та грошей, що включає в себе велику кількість різних інвесторів, міжнародних учасників відносин, які роблять вигідні пропозиції для покращення рівня економіки у країні. Важливою умовою ефективного функціонування фінансового ринку є відмінність між потребою та джерелом її задоволення. Структурою фінансового ринку є його будова за постійними ознаками: функціональною, інституціональною, сегментарною і т.д. На сьогодні фінансові ризики різного рівня та ринки різних фінансових інструментів інтегровані. Емітенти мають обмежені можливості залучення капіталу поза місцевим ринком. Їх єдність в тому, що всі вони беруть участь у формуванні та використанні фінансових ресурсів. Ланки, які входять до фінансового ринку дещо змінюються рівнем управління господарською діяльністю. Перерозподіл фінансових ресурсів за допомогою цього ринку має деякі обмеження, які відбуваються на умовах платності та конкурентоспроможності. Він покликаний посилювати, мобілізувати та розподіляти ресурси, які знаходяться в грошових фондах та у населення. Фінансовий ринок у розподілі та перерозподілі фінансових ресурсів виконує ті функції, які не виконує будь-яка складова фінансової системи. Він ефективно функціонує навіть коли спостерігається низький темп інфляції. Ці умови не завжди виконуються у економічно-розвинутих державах, тому фінансові ринки досить сприятливі до різких змін, що приводять до кризи, це викликає за собою невинуватий розподіл ресурсів всередині країни та у міждержавних масштабах.

До проблем фінансового ринку України, які мають несприятливі наслідки слід віднести: слабка система захисту заощаджень, непрозорість інформаційного середовища, недостатній рівень професійних знань учасників фінансового ринку. Побудова ефективного фінансового ринку потребує закладення певних принципів: вільного доступу до ринкової інформації та інструментів для всіх учасників; прозорість ринку; захист інвесторів; конкурентність; ефективність, відповідність стандартам.

На нашу думку, щоб функціонування фінансового ринку було ефективним, необхідно дотримуватися певних норм та правил, що були встановлені органами державного регулювання, не створювати ситуацій, які призводили б до негативних наслідків, таких як криза. Необхідно удосконалити фінансовий механізм захисту прав, а також удосконалити податкове законодавство. Перспективами подальших досліджень є формування стратегій розвитку фінансового ринку через трансформацію інструментів державного регулювання як самого фінансового ринку, так і соціально-економічних процесів загалом. Фінансовий ринок є необхідним чинником економічного зростання та євроінтеграції національної економіки.

Література:

1. Особливості функціонування фінансових ринків URL: <https://works.doklad.ru/view/8Vwop0VykhM.html>
2. Збірник наукових праць «сучасний стан та перспективи розвитку фінансового ринку» URL : <http://www.vtei.com.ua/doc/5555.pdf>

3. Основи економічних знань(2001 рік) URL:
<https://library.if.ua/book/41/2728.html>
4. Фінансовий ринок URL :
https://uk.wikipedia.org/wiki/Фінансовий_ринок

*Науковий керівник - Лункіна Т. І.,
д-р екон. наук, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

БЕЗРОБІТТЯ В УРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Вільховатська А.І.,

здобувач вищої освіти академічної групи Б 2/1

Миколаївський національний аграрний університет

На сьогодні безробіття є однією з найголовніших та найгостріших проблем вітчизняної економіки. Соціально-економічний розвиток країни, перш за все залежить від робочої сили. Однією з головних причин безробіття є зниження фінансових результатів діяльності підприємств і, як наслідок, падіння економіки. Якщо компанія банкрутує або більше не може ефективно функціонувати, вона починає скорочувати штат працівників або переводити їх на неповний робочий день. Тим самим багато людей примусово або за власним бажанням втрачають роботу і стають безробітними.

Безробіття – це соціально-економічне становища, за якого більша частина економічно активного населення не може знайти роботу. Безробітними називають осіб, які : впродовж останніх чотирьох тижнів шукали роботу; не мали роботи; були готові впродовж двох тижнів приступити до роботи. Тобто ті люди, які не відповідають цим трьом умовам одночасно, а лише зневірилися в процесі пошуку роботи, не вважаються безробітними [1]. Наслідки безробіття характерні такими явищами як: гальмування інвестиційного процесу, спад виробництва, втрата кваліфікаційної робочої сили, скорочення заощаджень, падіння купівельного попиту. Тобто, дослідження причин виникнення та методів подолання безробіття є актуальним та потребує розв'язання.

Проблеми безробіття знайшли своє численне відображення у працях науковців, серед яких: А. О. Борищук та К. Д. Семенова (рівень безробіття в Україні [2]; Н. А. Якімова та Л. О. Шаульська (проблеми тіньової економіки) [3]. Але не дивлячись на велику кількість праць присвячених безробіттю, це явище так і залишається глобальною проблемою всього людства.

Метою роботи є виявлення причин безробіття, методів його подолання, аналіз масштабів цієї проблеми, вивчення напрямів залучення суспільства до ефективної праці для підвищення економіки України.

Одним із негативних факторів безробіття є низький рівень розвитку економіки. Проте, мало хто звертає увагу на те, як безробіття впливає на психологію людей. Деякі роботодавці не створюють для працівників належні умови праці та гідний рівень заробітної плати, а людина не робить, вона заслуговує на належну оплату своєї праці, достойні умови для роботи. Через

незадовільне робоче місце, погану атмосферу в колективі та багато інших факторів, особа звільняється за власним бажанням і стає безробітною. Внаслідок цього знижується економічний потенціал суспільства, що може призвести до його криміналізації. Наступними причинами безробіття є неможливість працевлаштування після закінчення закладів освіти, безробітними також стають через демобілізацію. За ринкових умов економіки, безробіття є серйозною суспільною проблемою

Варто зазначити, що у 1 кварталі 2020 р., рівень безробіття в Україні склав 8,9% на 1732,9 мільйонів економічно активного населення. Кількість зайнятих осіб у віці 15-70 років у другому кварталі 2020 р. становила 15,6 мільйона осіб. У 3 кварталі 9,7% на 16949,8 мільйонів економічно активного населення. Безробітними є 1,7 мільйона українців [4]. Отже, з наведених даних спостерігаємо підвищення рівня безробітного населення з кожним кварталом в Україні протягом 2020 року.

Попри негативні наслідки, безробіття має і позитивні сторони: створення між робітниками конкуренції, стимулювання до більшої продуктивності праці, зростання цінності робочого місця. Але цих факторів недостатньо, для того щоб покрити негативні наслідки. Реальну ситуацію, яка відбувається в Україні, можна проаналізувати і без дослідження статистичних даних. При нинішньому природному приросту населення, створенні нових робочих місць, рівень безробіття буде зростати з кожним роком. Особливо це буде впливати на сфери фінансових послуг, будівельну галузь, добувну, хімічну промисловість, металургію, нерухомість, мобільність робочої сили.

Для підтримки безробітного населення згідно Закону України (2002 р.) «Про загальнообов'язкове державне страхування на випадок безробіття», створено фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття [5]. Обов'язки фонду : виплачувати матеріальну допомогу безробітним та надавати послуги соціального направлення, здійснювати профілактичні заходи які спрямовані на запобігання виникнення страхових випадків. Джерелами формування коштів фонду є: страхові внески, суми установ та роботодавців за встановлене порушення сплати податків, благодійні внески та інші надходження згідно до законодавства України [6].

На нашу думку, якщо не вирішити питання безробіття, то налагодження економіки буде неможливим. Для того щоб знизити безробіття в Україні, держава повинна запроваджувати такі заходи як : збільшити кількість та підвищити якість нових робочих місць; створити систему пільгового оподаткування й кредитного стимулювання; сприяти продуктивній та повній зайнятості; підвищити добробут за рахунок особистих трудових внесків, покращити роботу фонду допомоги безробітним; здійснювати пенсійну реформу; здійснювати перепідготовку осіб та зберігати робочі місця для людей які втратили роботу, фінансово підтримувати та розвивати сферу освіти, культури, науки, спорту. Постійне впровадження таких заходів, дасть можливість знизити рівень безробіття та покращити соціально-економічний стан населення.

Література:

1. Зайнятість і безробіття : Державна служба статистики України URL : http://ukrstat.gov.ua/operativ/pro_stat/Prosto/zan_bez.pdf
2. Борищук А. О., Семенова К. Д. Аналіз рівня безробіття в Україні. Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : зб. наук. студ. пр. Вип. 3. Ч. I, Одеса. 2017. С. 29–34
3. Шаульська Л. О., Якимова Н. А. Проблеми тіньової зайнятості в контексті структурних трансформацій ринку праці : економічні науки, 2017. № 2. С. 28–35.
4. Рівень безробіття в Україні за 2020 р. : офіційний сайт Міністерства Фінансів. URL : <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/unemploy/>
5. Про Статут Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та Регламент засідань правління Фонду. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002568-00#Text>
6. Обов'язки Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування. Державний центр зайнятості. URL : <https://www.dcz.gov.ua/>

*Науковий керівник- Лункіна Т. І.,
д-р екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

СУТНІСТЬ МАРКЕТИНГУ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЙОГО ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ

Сіваченко А. В.,

здобувач вищої освіти академічної групи Ф 4/1

Миколаївський національний аграрний університет

У період розвитку фінансового та грошово-кредитного ринків виняткове значення має реалізація маркетингу в банківському секторі України. Зростання банківської та парабанківської конкуренції спричиняють необхідність використання ними маркетингового інструментарію.

Різноманітні аспекти банківського маркетингу розглядали у своїх наукових працях: Т. А. Васильєва, В. В. Гірняк, Р. І. Грешко, С. М. Козьменко, С. В. Леонов, В. О. Ткачук, О. В. Третьякова, В. М. Харабара та інші.

З метою підвищення ефективності своєї діяльності, зростання надійності, конкурентоспроможності та фінансової стабільності банківські установи проводять різноманітні маркетингові заходи. Маркетингова діяльність банків націлена на створення і підвищення попиту на ринку банківських послуг, прийняття ефективних управлінських рішень, розширення асортименту послуг, що надаються банками і безпосередньо максимізацію прибутку.

Банківський маркетинг – це комплексна система організації створення і збуту банківських продуктів і послуг, яка орієнтована на задоволення потреб конкретних споживачів і отримання прибутку за допомогою аналізу і прогнозування банківського ринку [1].

В економічній літературі [2] завданнями банківського маркетингу вважаються:

- забезпечення рентабельної роботи банку в нестабільних ринкових умовах;
- підвищення ліквідності банку, підтримання іміджу банку;
- максимальне задоволення потреб клієнтів у банківських послугах;
- створення клімату довіри банку, забезпечення його привабливості;
- залучення нових клієнтів.

Методи здійснення маркетингових заходів класифікують залежно від способу комунікації з клієнтами. У зв'язку з цим розрізняють активний і пасивний маркетинг.

Активний маркетинг реалізується за допомогою:

- проведення активної реклами використовуючи телебачення, телефонний і поштовий зв'язок;
- організації конференцій або презентацій задля вивчення споживчих оцінок якості банківських продуктів;
- вивчення потреб потенційних клієнтів у процесі особистого спілкуванні;
- анкетування і опитування населення.

Пасивний маркетинг характеризується:

- публікацією інформації про банківські пропозиції і економічні показники;
- створенням емблеми та девізу банку тощо.

Особливостями маркетингу на ринку банківських послуг є:

- специфічність банківських продуктів та послуг;
- орієнтація банку в першу чергу на задоволення реальних потреб клієнтів;
- зв'язок з отриманням доходів від процентних ставок за надані послуги.

Найбільш поширеними засобами банківського маркетингу є інформаційні технології (впровадження кредитних та депозитних калькуляторів на офіційних сайтах банків, використання банками баз даних клієнтів тощо), веб- та мобільний банкінг.

Отже, сферу банківського маркетингу можна охарактеризувати наступними явищами: впровадження банківських інновацій та їх розробка; вдосконалення наявного асортименту банківських продуктів та послуг, а також формування їх іміджу; впровадження інформаційних технологій в маркетингову діяльність банку тощо.

Література:

1. Ткачук В.О. Маркетинг у банку: навчальний посібник. Тернопіль: «Синтез-Поліграф», 2006. 225 с.
2. Харабара В. М., Грешко Р. І., Третьякова О. В. Особливості сучасного банківського маркетингу. Чернівецький національний університет ім.

*Науковий керівник – Мельник О. І.,
к. екон. наук, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

СУЧАСНЯ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

*Цибулькіна А. С.,
здобувач вищої освіти академічної групи Б 2/1,
Миколаївський національний аграрний університет*

З посиленням глобалізаційних процесів у всіх сферах суспільного життя, відбуваються постійні зміни у сучасному розвитку економіки. Вона може стрімко розвиватися чи раптово послаблюватися, може швидко змінювати напрями свого прогресу.

У період пандемії постало питання звичного існування ринкової економіки як такої, через здійснення її головної ознаки – вироблення товарів і надання послуг з метою їх продажу безпосередньо покупцям. Актуальною є проблема адаптації ринкової економіки до складних умов світового карантину, подолання розбіжностей попиту і пропозиції та визначення найкращих напрямів розвитку економіки в наш час.

Розвитку ринкової економіки присвячено багато праць таких відомих науковців, серед яких: А. Сміт, Л. Вальрас, М. Фрідман, К. Маркс, М. Трахтенберг, М. Роттбард, Ф. фон Хайєк, Г. Хаберлер, А. Шварц, Д. Ромер, А. Бернс, Ф. Кейган, Р. Лукас, Е. Прескотт, Ф. Кюдланд, Р. Берроу, Б. Бернанке та інші. Серед вітчизняних вчених слід виокремити: П. Юхименко, В. Гейц, П. Єщенко, В. Кузьменко, Л. Чернюк, В. Андрійчук і багато інших.

Ринкова економіка (англ. market economics) – економіка, в якій основні проблеми виробництва, розподілу і реалізації продукції визначаються здебільшого через взаємодію попиту та пропозиції на ринку [1].

Головними принципами існування ринкової економіки є:

- здійснення підприємництва;
- наявність різних форм власності на засоби виробництва;
- обмежене втручання держави в економіку;
- ринкове ціноутворення;
- конкуренція;
- попит і пропозиція;
- наявність додаткової вартості.

Ринкова економіка повинна бути в постійному русі виробництва, обміну і споживання. Однак, під час пандемії відбулося послаблення всіх процесів на ринку. Зокрема, можемо виділити такі проблеми ринкової економіки, які постали під час карантину:

1. Дисбаланс попиту і пропозиції. Виробники окремих товарів і послуг не були готові до різких змін у потребах населення. Таким чином, на початку карантину спостерігався дефіцит масок, антисептиків. Попит також зріс на предмети побуту і засоби особистої гігієни. Водночас різко знизився попит на різні послуги (косметичні, перукарські).

2. З'явилася загроза зникнення підприємництва, передусім малого бізнесу, адже підприємства були вимушені закритися і втратили багато коштів на утримання бізнесу без продажів.

3. Конкуренція знизилася, так як не кожен міг надавати свої послуги, продавати товари онлайн.

4. Під загрозою великих збитків опинилися деякі галузі економіки (туристична, розважальна, готельно-ресторанна).

За офіційними даними англійського сайту і видання The BBC News на середину січня 2021 р. загальна кількість покупців в країнах світу значно скоротилася. Так, у США відбулося скорочення кількості покупців на 20%, в Китаї – на 46%, в Японії – на 49%, у Франції – на 65 відсотків. Рекордні показники демонструють Велика Британія і Німеччина зі скороченням на 78% і 97% відповідно [2].

Таким чином, зниження покупців на ринку призвело до зниження попиту і профіциту на ринку товарів і послуг.

Проте, не можемо не зазначити покращення і значний підйом у розвитку Інтернет-продажів. The BBC News повідомляє, що загальний дохід в Інтернеті на роздрібних продажах у 2020 р. склав 3,9 трлн дол., що значно більше, ніж в попередні роки [2].

Так як, сучасній ринковій економіці необхідно пристосовуватися до нових умов існування, то необхідні певні заходи (методи) з боку держави задля покращення економічного стану:

1) фінансування Інтернет-сфери задля зменшення контактів під час карантину і на майбутнє для зручності й швидкості здійснення покупок;

2) фінансова підтримка та надання пільг для малого бізнесу, бо проіснувати під час умов жорсткого локдауну малому бізнесу майже нереально;

3) стимулювання збереження робочих місць шляхом законодавчого рішення на заборону звільнення та скорочення осіб на підприємствах;

4) стимулювання власного українського виготовлення масок та антисептиків, а не їх імпорту;

5) стимулювання винайдення та виготовлення власної вакцини з метою вакцинації населення України та продажу іншим країнам.

Отже, ринкова економіка на сьогодні зазнає великих змін у спеціалізації, здійсненні регулювання, контролю та виробництва загалом, відбуваються зміни у попиті і пропозиції різних товарів та послуг, з'являються нові потреби населення, зокрема вакцина від Covid-19. Вважаємо, що задля покращення економічної ситуації в світі, обов'язковим є втручання держави в економіку і проведення ряду заходів (фінансування Інтернет-сфери, стимулювання збереження робочих місць, надання пільг для малого бізнесу).

Література:

1. Завадський Й. С., Осовська Т. В., Юшкевич О. О. : економічний словник : Київ, 2006. 271 с.
2. The BBC News. URL : <https://www.bbc.com/news/business-51706225>.
3. Мазій Н. Г. Механізми забезпечення конкурентоспроможності малих підприємств. *Сучасні економічні, соціальні та екологічні детермінанти активізації розвитку країни та її регіонів* : матеріали міжнар. наук.-практ. конфер., м. Ужгород, 28-29 квітня 2017 р. С. 164-166.
4. Долбнева Д. В. Вплив COVID-19 на економіку країн світу. *Проблеми економіки*. 2020. № 1 (43). С. 20-26.

*Науковий керівник- Лункіна Т. І.,
д-р е.н., доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

*Шмигировський Р. М.,
здобувач вищої освіти академічної групи Ф 4/1
Миколаївський національний аграрний університет*

Сучасний економічний, інноваційний та соціальний розвиток України значно залежить від становлення територіальних громад, що впливають на стан соціально-економічної інфраструктури адміністративних одиниць. Їх стабільним та достатнім фінансуванням займаються органи місцевої влади.

Об'єднаною територіальною громадою (далі – ОТГ) є добровільне об'єднання жителів сільської, селищної чи міської ради в одну адміністративну одиницю. Після того, як ОТГ зареєструється як юридична особа, вони створюють бюджет місцевого самоврядування (рис. 1) та використовують ці кошти самостійно або через створений ними орган місцевого самоврядування [1]. ОТГ надається підтримка від держави у вигляді субвенції на формування визначеної інфраструктурної одиниці відповідно до плану її соціально-економічного розвитку. Кошти акумулюються з Державного фонду регіонального розвитку, а також можуть бути виділені як субвенції чи дотації з державного бюджету, якщо будуть відомі підстави для отримання міжбюджетних трансферт. Формуючи бюджети ОТГ, слід враховувати, що: доходи бюджетів визначаються згідно зі ст. 64 і ст. 69¹ Бюджетного кодексу України; видатки та кредитування цих бюджетів визначаються статтями 89 і 91 БКУ; відносини між місцевими бюджетами та державним бюджетом визначаються статтями 97, 99, 100, 102, 1032, 1034 і 108 БКУ; місцеві запозичення здійснюються відповідно до ст. 16 і ст. 74 БКУ [2].

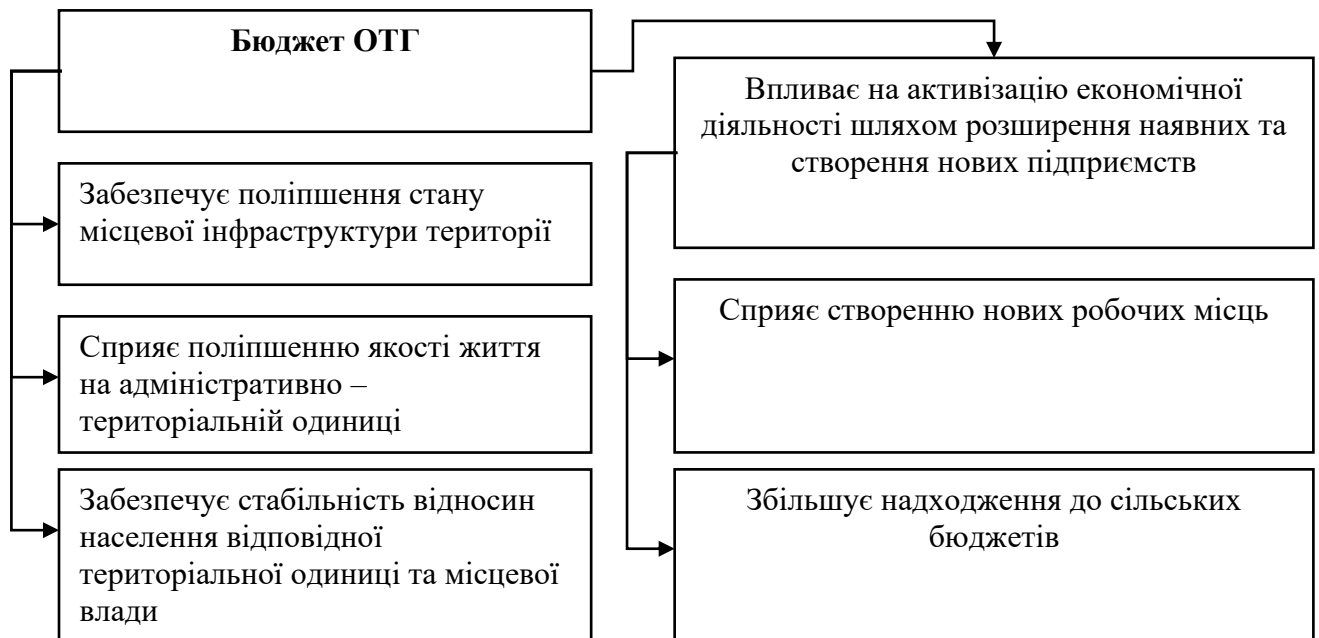

Рис. 1. Вплив бюджету ОТГ на соціально-економічний розвиток території

Джерело: [3]

Формування бюджетів ОТГ має деякі особливості:

1. Бюджети громад мають міжбюджетні відносини з державним бюджетом (Законом України «Про державний бюджет» (на кожен рік) затверджуються обсяги міжбюджетних переведень. Це може бути базова дотація, медична або освітня субвенція, інші субвенції та дотації, якщо виникають підстави для надання та отримання відповідних міжбюджетних);

2. До бюджетів громад, крім доходів, що отримували бюджети до їх об'єднання, зараховується 60% ПДФО;

3. За рахунок бюджетів громад фінансуються видатки на утримання закладів бюджетної сфери – освіти, спорту, охорони здоров'я, фізичної культури, соціального захисту та соціального забезпечення;

4. Якщо до початку нового бюджетного періоду не прийнято рішення щодо бюджету, то з бюджету можуть здійснюватися витрати на цілі, визначені у проекті рішення про бюджет на плановий бюджетний період, схваленому виконавчим органом місцевої ради;

5. До набрання чинності законом про бюджет перерахування трансфертів з державного бюджету (базової дотації, освітньої та медичної субвенцій), а також реверсної дотації до державного бюджету здійснюється відповідно до обсягів, визначених у проекті закону про Державний бюджет України, схваленому КМУ та поданому до ВРУ [4, 5].

Таким чином, визначивши особливості формування бюджетів об'єднаних територіальних громад, маємо, що формування ефективних відносин між місцевим самоврядуванням та суб'єктами господарювання і населенням території залежить від міжбюджетних відносин з державним бюджетом. Цілеспрямоване використання ресурсів бюджетів ОТГ покращує соціально-економічний розвиток регіону та його інвестиційну привабливість.

Література:

1. Особливості формування бюджету територіальної громади. URL: <https://bit.ly/3ie3w6a> (дата звернення: 29.09.2020).
2. Особливості формування та виконання бюджету об'єднаних територіальних громад. URL: <https://bit.ly/30hC1lX> (дата звернення: 29.09.2020).
3. Вплив місцевих бюджетів на соціально-економічний розвиток території. URL: <https://bit.ly/3l2bJvJ> (дата звернення: 29.09.2020).
4. Особливості формування бюджетів об'єднаних територіальних громад. URL: <https://bit.ly/2G8DvIc> (дата звернення: 29.09.2020).
5. Шишпанова Н.О., Літвак А.В. Формування доходів місцевих бюджетів в умовах фінансової нестабільності. Електронне фахове видання «Modern Economics». 2017. №5. С. 58-66.

***Науковий керівник –Боднар О. А.,
к.екон.наук, асистент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв***

ЗМІСТ

Оленич К.В. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ У ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ: ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ
Ананійчук Ю.В. ІНФРАСТРУКТУРНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ — ЛОГІСТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ
Василенко М. Ю. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ ТА ЯВИЩА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ
Дощенко Ю. С., Кульпанова А.Г. СПІВПРАЦЯ ІЗ МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ - РЕЗУЛЬТАТИ ВСЕСВІТНЬОГО ЕКОНОМІЧНОГО ФОРУМУ, 2021
Ганошенко Т.С., Брашавецька О.В. ПОМИЛКИ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ: ВИДИ І ПРИЧИНИ
Іваночко І.В., Фомін А.В. НОРМАТИВНІ АСПЕКТИ ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ
Мірошин Н.В. КВАЛІФІКАЦІЙНІ КРИТЕРІЇ В ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЛЯХ
Семенюк А.І., Берідзе С.З. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ В СТАРОДАВНЬОМУ ЄГИПТІ
Лагодіна Ю.А., ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
Моспаненко К.О., ЦИФРОВІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ
Мороз Т.А., ОЦІНКА ТА ОБЛІК ВИТРАТ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ЗВІТНОСТІ
Янковська Т. Ю., ОСОБЛИВОСТІ ОФОРМЛЕННЯ ТА ОБЛІК БЛАГОДІЙНОЇ ДОПОМОГИ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ
Філіпенко Д.О., Стець А.В. ПОНЯТТЯ «ПОМИЛКА У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ»
Яценко К.С., МЕТОДИКА ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК В ОПЕРАЦІЯХ ІЗ ЗАПАСАМИ
Стьопінова В.О., ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ
Замороз І. М., ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ У ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ
Андрєєва О. Є., ОСОБЛИВОСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ
Асрян А. А., РОЗВИТОК РИНКУ МІЖБАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ
Бенько Ю. Є., РОЛЬ СТРАХУВАННЯ У ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ
Богач В.О., ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ НА ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ
Булатов А. В., УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ
Васюніна Л. А., ВАЛОВИЙ ВНУТРІШНІЙ ПРОДУКТ УКРАЇНИ

Верезубенко В.О., РОЛЬ ПОСЕРЕДНИКІВ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ
Вознюк К.І. ЗОЛOTOВАЛЮТНІ ЗАПАСИ І РЕЗЕРВИ УКРАЇНИ
Герасименко Д. Є. ОЦІНКА ЛІЗИНГОВОГО ПОРТФЕЛЯ НА ОСНОВІ ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК»
Герасименко Д.Є. ТЕОРЕТИЧНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ СУТНОСТІ СТРАХОВОГО ШАХРАЙСТВА
Герасименко Д. Є. РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ З УРАХУВАННЯМ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ
Іваночко І. В. ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ФІНАНСІВ
Каземирчик К.С. КРЕДИТУВАННЯ ЗА ПРОГРАМОЮ «ДОСТУПНІ КРЕДИТИ 5-7-9%
Козак А.О. ОБЛІК РЕЗЕРВУ СУМНІВНИХ БОРГІВ
Копайгора О.О. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ
Крамарчук А.В. ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ
Кугляр А. А. НОВАЦІЇ ЩОДО СПЛАТИ ЄДИНОГО ПОДАТКУ
Лагодіна Ю. А. КОРУПЦІЯ ЯК ЧИННИК ДЕСТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ
Левицька А.О. СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ ВАЛЮТНИМ ФОНДОМ
Леденчук М.Д. ОСОБЛИВОСТІ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ
Михайленко В. В. ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ
Нащокін А.О. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДОБРОВІЛЬНОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ
Недбайло І. І. БЮДЖЕТНЕ ФІНАНСУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
Нестерчук І. В. СПЛАТА ПОДАТКІВ СУБ'ЄКТАМИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ
Онищак А. Д. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ
Пятачук А. С. ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК У ПОДАТОК НА ВИВЕДЕНИЙ КАПІТАЛ
Раткіна В.Р. ОСОБЛИВОСТІ ІНФЛЯЦІЇ В УКРАЇНІ
Раткіна В.Р. ВІДМІННІСТЬ КРЕДИТНИХ СПІЛОК ВІД БАНКІВ
Раткіна В.Р. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ
Романенко А.А. АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ВАЛОВОГО ВНУТРІШНЬОГО ПРОДУКТУ УКРАЇНИ
Снідко Є. А. БАНКІВСЬКИЙ КРЕДИТ ТА ЙОГО СУЧАСНИЙ СТАН В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ
Снідко Є.А. ОБЛІК ПАСИВНИХ ОПЕРАЦІЙ В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ
Савва Є. О. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЬ АТ «ДЕРЖАВНОГО

ОЩАДНОГО БАНКУ УКРАЇНИ»
Вицина С. О. СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО СТАНУ БАНКУ ТА МЕТОДИ ЙОГО ОЦІНКИ
Белінська К.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВ
Каблуча Ю.С., Довганюк М.О. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У БАНКІВСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ
Чорна С.С. ФІНАНСОВИЙ РИНОК: ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ
Вільховатська А.І. БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
Сіваченко А. В. СУТНІСТЬ МАРКЕТИНГУ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЙОГО ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ
Цибулькіна А. С. СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ
Шмигировський Р. М. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Наукове електронне видання

**«УЧАСТЬ МОЛОДІ У РОЗБУДОВІ АГРОПРОМИСЛОВОГО
КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ»**

Тези доповідей

м. Миколаїв, 24-26 березня 2021 року

Технічний редактор: Приймак К.О.

Комп'ютерна верстка: Приймак К.О.

Загальний координатор заходу – Вишневська О.М.

Захід відбувся у дистанційному форматі.